

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 30 · 10. desember
Sesjonen 2019–2020

Møte tirsdag den 10. desember 2019 kl. 9.
Votering ved møtets slutt.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 30):

1. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3)
(Innst. 14 S (2019–2020), jf. Prop. 1 S (2019–2020))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Barne- og familiedepartementet
(Innst. 95 S (2019–2020), jf. Prop. 15 S (2019–2020))
3. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet
(Innst. 94 S (2019–2020), jf. Prop. 18 S (2019–2020))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Klima- og miljødepartementet
(Innst. 96 S (2019–2020), jf. Prop. 21 S (2019–2020), kap. 1429)
5. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (avvikling av kringkastingsavgift, rettelser av inkurier mv.)
(Innst. 79 L (2019–2020), jf. Prop. 12 L (2019–2020))
6. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i finnmarksloven (endringer som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark fylker)
(Innst. 82 L (2019–2020), jf. Prop. 134 L (2018–2019))
7. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsloven)
(Innst. 81 L (2019–2020), jf. Prop. 139 L (2018–2019))
8. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken og Une Bastholm om midlertidig returstans til Afghanistan, innføring av rimelighetsvilkår i internfluktvurderingen og en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur
(Innst. 61 L (2019–2020), jf. Dokument 8:179 LS (2018–2019))
9. Referat

Presidenten: Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:
 for Akershus: Kjartan Berland

for Møre og Romsdal: Anders Riise

for Oslo: Kristoffer Robin Haug

for Nord-Trøndelag: Jorid Juliussen Nordmelan

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger en søknad om sykepermisjon for representanten Runar Sjøstad i tiden fra og med 10. desember og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten for Finnmark, Ragnhild H. Kaski, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Ragnhild H. Kaski er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil foreslå Svein Harberg og Kari Henriksen. Andre forslag foreligger ikke, og Svein Harberg og Kari Henriksen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at Stortingets møte i dag avbrytes kl. 12 for at representantene skal kunne delta ved utdelingen av Nobels fredspris i Oslo rådhus. Videre vil presidenten opplyse om at møtet settes igjen kl. 15.30 og fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet.

Sak nr. 1 [09:01:15]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3)
 (Innst. 14 S (2019–2020), jf. Prop. 1 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under rammeområde 2, og deretter budsjettkapitlene under rammeområde 3.

Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: I hver del av debatten blir den fordelte taletiden begrenset til 1 time og 20 minutter, og taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Miljøpartiet De Grønne 5 minutter, Rødt 5 minutter og medlemmer av regjeringen 5 minutter.

Videre vil det i debattens del 1 og del 2 – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre vil de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [09:02:43] (komiteens leder): Gode oppvekstvilkår for barna våre er et prioritert område for regjeringen. En god politikk for familierne legger grunnlag for livskvalitet. Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, skal ha mulighet og frihet til å skape sin egen framtid. De skal få god omsorg, bo trygt, kunne etablere stabile vennskap i oppveksten og føle seg verdifulle i samfunnet.

Dessverre viser nye tall fra Statistisk sentralbyrå at barnefattigdom er økende, særlig i storbyene våre. Enslige forsørgere og familier med innvandrerbakgrunn utgjør størstedelen av dem som lever med vedvarende lav inntekt. Fra 2006 og fram til i dag har innvandrerfamilier med lav inntekt økt med 38 pst. Kirkens bymisjon la nylig fram en rapport om barn som vokser opp i lavinntektsfamilier. Barn og unge som er intervjuet, forteller om skam ved ikke å ha utstyr og klær som andre og skam over ikke å kunne delta på fritidsaktiviteter. Slik skal vi ikke ha det.

Takket være god økonomi i Norge har vi mulighet til å ha inntektsutjevnennde tiltak. Barnetrygden ble økt for første gang på 20 år i mars, og nå økes den ytterligere for barn opp til fylte 6 år med 3 600 kr i året. Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge er styrket med 200 mill. kr siden 2014. I statsbudsjettet i år innføres også gradert foreldrebetaling i skolefritidsordningen og innføring av gratis skolefritidsordning for barn med spesielle behov fra 5. til 7. klasse. Bostøtte til barnefamilier og store husstander er økt med 126 mill. kr. Noen kommuner jobber godt med å utjevne inntektsforskjeller. Jeg har lyst til å gi ros til min hjemkommune, Drammen, som har innført gratis kjernetid i barnehager for lavinntektsfamilier, gratis skolefritidsordning i utsatte bydeler og stor bruk av frivillige organisasjoner til å betjene gratis utstyrsboder, leksehjelpordning og ferieturer. Næringslivet er mobilisert, sammen med kommune og frivillige, for å få flere med innvandrerbakgrunn i arbeid. Det har vært en stor suksess.

Sammen med kommunene og frivilligheten har regjeringen også undertegnet Fritidserklæringen. Dette er et samarbeid om å tilby minst én fritidsaktivitet til alle barn og unge. For å nå dette målet vil vi innføre fritidskort, slik at alle barn skal få mulighet til å være med på et fast, organisert fritidstilbud. Det er satt av 60 mill. kr i

budsjettet til utprøving av ordningen. Vi mener dette er noe av det som er med på å utjevne inntektsforskjeller i Norge.

Vold og overgrep mot barn er et alvorlig samfunnsproblem. Regjeringen bevilget i 2019 over 1 mrd. kr til handlingsplanen vi har mot vold og overgrep – den forsterkes ytterligere nå. Vi skal ha et sterkt og godt barnevern, for vi vet at en del barn er utsatt for alvorlig vold og overgrep. Barnevernet skal være der når barn og familier trenger det. Noen barn må være i fosterhjem eller på institusjon. Institusjonsbarnevernet styrkes i dette budsjettet, da det er flere barn enn tidligere som har omfattende behov for hjelp. Barnevernet har vært utsatt for kritikk, og dette tar vi på alvor. Barnevernet er et offentlig ansvar, der også private aktører kan bidra positivt til mangfold og utvikling av tjenester. Høyre er opptatt av kvalitet og transparens hos private leverandører – som hos offentlige. Regjeringen har nå igangsatt en gjennomgang av rammevilkårene for institusjonsbarnevernet hos private leverandører. Regjeringen gjennomgår nå hele institusjonsbarnevernet. Barnevernet er en spesialisert tjeneste med stor kompleksitet. Videreutdanning er derfor viktig og må styrkes. Vi har bevilget penger til dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [09:08:03]: Jeg lyttet til representanten Ørmen Johnsens innlegg med interesse, og det var en god situasjonsbeskrivelse av hvordan tilstanden er i Norge, og spesielt for fattige barn. Det som er bemerkelsesverdig, er at det synes ikke å gå inn i regjeringas erkjennelse at det nettopp er den politikken som regjeringa fører, som bidrar til at forskjellene i Norge øker, og at vi får flere fattige barn. Da nytter det ikke å vise til at fattigdommen er stor også i innvandrerfamilier. Fattigdom rammer alle, uavhengig av kulturbakgrunn og hvor de opprinnelig er født. Mitt spørsmål til Ørmen Johnsen er: Hva mener Ørmen Johnsen faktisk kan bidra til at forskjellene i Norge reduseres og ikke øker?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [09:09:05]: Vi vet at arbeid er det viktigste for å utjevne forskjeller. Derfor jobber vi kontinuerlig med å få flere i arbeid. Jeg tror vi må erkjenne at det er flere med innvandrerbakgrunn som bruker tid på å komme i arbeid. Vi har ganske mange nyankomne flyktninger. Det er en villet politikk. Dem er vi forpliktet til å ta imot, og da tar det litt lengre tid før disse familiene kommer i arbeid.

Vi har også startet den store inkluderingsdugnaden, og vi jobber ikke minst med inntektsutjevnennde tiltak, som jeg nevnte i mitt innlegg. Vi har faktisk økt barnetrygden for første gang på 20 år.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:10:09]: Komitelederen, jeg og resten av komiteen har det siste året fått kjenne på at det er litt for mye som lugger litt for mange steder i barnevernet. Vi i Senterpartiet har ikke alle svarene. Vi har heller ikke alle pengene, og det opplever jeg definitivt at regjeringen heller ikke har. Hva tenker komitelederen om situasjonen nå? Bør regjeringen, og også alle vi andre og alle andre partier, få fokuset litt høyere opp på dette feltet? Er det så pass prekært, som jeg opplever at det er, at det nå er nødvendig med mye større fokus både rundt regjeringbordet og også i alle de ulike partiene? Er det noe konkret komitelederen mener vi bør gjøre i tillegg til det regjeringen gjør nå, så fort som mulig?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [09:11:03]: Barnevernet har vært utsatt for kritikk, og det gjelder særlig enetiltak, altså barn som isoleres på institusjoner. Jeg er iallfall glad for at det er færre barn som er i enetiltak nå, enn det det har vært tidligere. Det som skjer, er at Barne- og familiedepartementet sammen med Helse- og omsorgsdepartementet har opprettet to institusjoner hvor man skal ha barn som har disse spesielle behovene. Vi har også styrket institusjonsbarnevernet i budsjettet med 300 mill. kr.

Men ja, jeg er enig med representanten i at det er behov for å løfte barnevernet mye tydeligere opp. Barnevernet starter i kommunene, og nå får vi en ny lov om barnevernet. Jeg tror dette er en anledning til å diskutere barnevernet i sin helhet. I loven vil det også bli foreslått at kommunene én gang i året skal gi en tilstandsrapport om barnevernet. Da tror jeg også politikerne i kommunene vil være mer opptatt av det.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:12:20]: Flere representanter fra partiet Høyre gjør fra denne talerstolen et poeng av at det går så godt i norsk økonomi. Senest i finansdebatten gjorde den parlamentariske lederen fra Høyre det. Spørsmålet er jo godt for hvem. Det går kanskje godt for noen få på toppen. Det er blitt rekordmange nye milliardærer i Norge, f.eks., mens for særlig barnefamiliene er bildet et ganske annet. Det er 102 000 barn som vokser opp i fattigdom. Det er rekord. En ny SSB-rapport viser at vi har et økende fenomen med enslige forsørgere som er fattige på tross av å være i jobb, altså «working poor». Blant gruppene med størst nedgang i husholdningsinntektene finner vi barnefamiliene. Jeg lurte på om representanten Ørmen Johnsen er enig med sin parlamentariske leder i at det går godt i norsk økonomi, og i så fall godt for hvem.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [09:13:21]: Jeg er enig i at det går godt i norsk økonomi, og det at det går godt i norsk økonomi, gjør at vi nettopp har mulighet til å

sette inn tiltak for dem som trenger det mest. Med god norsk økonomi har vi bl.a. historisk lav arbeidsledighet, og det skapes flere arbeidsplasser i privat næringsliv. Det er viktig. Vi trenger skatteinntekter.

Ja, det er bekymringsfullt at det blir flere fattige barn. Ett av tiltakene er barnetrygden. Det vet jeg også SV har i sitt alternative budsjett. Vi har en opptrappingsplan når det gjelder barnetrygd, og vi ønsker å øke den til 7 200 kr. Det betyr at det blir færre fattige barn, iallfall som er under den inntektsgrensen.

Vi gir også bostøtte. Jeg tror det er et viktig supplement til foreldre som sliter, enten de er enslige eller ikke, og så jobber vi med en inkluderingsdugnad. Flere med innvandrerbakgrunn skal i arbeid.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Kari Henriksen (A) [09:14:45]: Velferdssamfunnet bygd på den norske modellen, på ideen om samarbeid, likeverdige muligheter, små forskjeller og likestilling, er unikt. Men nå er denne modellen under sterkt press. Mens OECD igjen, og tydeligere enn før, viser til at modellen gir de beste samfunnsresultatene, svikter høyrepolitikken, regjeringa og regjeringspartiene. Regjeringa reduserer betydningen av å være fagorganisert, den reduserer og konkurranseutsetter offentlig sektor, og den øker bevisst forskjellene mellom folk – mellom by og land og mellom kvinner og menn.

Som enkeltpersoner, som lokalsamfunn og som land rammes vi av regjeringas forskjellspolitik. Men barna rammes hardest av økende forskjeller og en hardt presset kommuneøkonomi. De av barna våre som trenger samfunnet fordi hverdagen hjemme ikke fungerer, møter et lokalt barnevern på lavbluss. Regjeringa overser problemene under parolen: «Bare vent og se.» At det skal komme et lovforslag, må være det dårligste svaret som er mulig å oppdrive for barn som akutt trenger at samfunnet stiller opp.

Samtidig er det umulig å få øye på oppfølging av Stortingets vedtak om å styrke de offentlige og ideelle tilbudene på bekostning av de kommersielle. Barn i familier med dårlig råd kan virkelig gis en ny hverdag gjennom utlånsordningen BUA. Noen utlånsentraler forteller at hele skoleklasser er med på aktivitetsdag for første gang, nettopp fordi BUA finnes. Tilgjengelig og profesjonelt utlån av idretts- og fritidsutstyr hindrer utenforskap og bidrar til smart og miljøvennlig ressursbruk.

Regjeringa bremser. De bekrefter et betydelig gap mellom tilgjengelige midler og antall søknader for å få opprettet tilbud. Det er behov for kartlegging, og man vil ikke tilrettelegge for en plan som innbefatter hele landet. Selvfølgelig er det ingen som starter opp tilbud om utlån der det ikke er behov. Både inkludering, miljøhensyn og tilrettelegging for mer fysisk aktivitet i hele

befolkningen trengs. Her burde regjeringas uthalings-taktikk vike for helt åpenbare samfunnsgevinster. Arbeiderpartiet foreslår derfor 45 mill. kr til BUA-prosjekter.

Barne- og ungdomsorganisasjonene trenger mer frie midler, også fordi de er i vekst. Gjennom momskompensasjonsordningen, som er deres hovedsak, kan de inkludere flere og gi større aktivitet og engasjement. Statsbudsjettforslaget er møtt med skuffelse, siden oppfølgingen av momskompensasjonsordningen er svak. Når regjeringspartiene så ganske respektløst i tillegg reduserer forslaget med 15 mill. kr, er det nærmest utrolig. Ungdomsorganisasjonene får også ABE-kutt fra regjeringa, må vite. Man forventer altså effektivisering også av unge som skal lære å slå pålestikk.

Det er utdanning og arbeid til foreldre som er det beste bidraget til å redusere forskjellene som rammer barn i hverdagen. I tillegg trengs initiativene som vi fremmer i vårt budsjett: felles innsats for en forsterket skolehelsetjeneste, flere lavterskeltilbud og fjerning av egenandeler for hjelpetiltak for barn, unge og familier. Vi vil fjerne kontantstøtten og sikre alle barn barnehageplass med bedre kvalitet og lavere makspris. 25 200 barn i barnehagealder går ikke i barnehage. Mange av disse går glipp av mye viktig ballast i møtet med skolehverdagen. Vi vil starte innføring av skolemat, frukt og grønt og en ordning med én times fysisk aktivitet hver dag, tilrettelegge for 100 nye miljøarbeidere, gratis SFO for 1. klasse med fem timer per uke, kulturkort for ungdom og en tilgjengelig BUA-ordning.

Arbeiderpartiet avviser ikke at kontanter kan være et viktig bidrag til en bedre hverdag for noen barn. Men som det ble understreket på Kirkens Bymisjons møte om barnefattigdom nå nettopp, må det være sikret at pengene faktisk går til barna, og at innelåsingeffekter er vurdert. Og så må velferdstilbudene være på plass. De forvitrer dessverre under denne regjeringa, der de største kontantytelsene går til de aller rikeste, uten noen resultatoppnåelse – ja, bortsett fra at de rikeste blir rikere og forskjellene øker.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [09:19:41]: Arbeiderpartiets svar på utfordringene i barnevernet er et barnevern som driftes utelukkende i offentlig eller ideell regi. Det er feil svar hva angår de reelle utfordringene i barnevernet. Vi ser ingen forskjell i kvalitet mellom de offentlige og de private. I tillegg ser vi dessverre uønskede hendelser i alle typer institusjoner. Å tro at utfordringene vi står overfor i barnevernet i dag, løses ved å legge ned de private, er skivebom.

Det aller viktigste er selvsagt barna og kvaliteten på tilbudet som gis. Derfor må vi bruke private aktører på

en god måte. Vi må fastholde at det til syvende og sist er det offentlige som har ansvaret for barnevernet i Norge.

Brukerundersøkelser viser at det ikke er noen forskjell i brukeropplevelsene, uavhengig av organisasjonsform på institusjonene. Hva er da Arbeiderpartiets hovedbegrunnelse for deres motstand mot de private, som f.eks. innenfor kategoriene «adferd høy risiko» og «adferd lav risiko» står for det store flertallet av plassene?

Kari Henriksen (A) [09:20:43]: Det som er forskjellen på vår politikk og regjeringas politikk, er at vi vil bruke pengene våre fornuftig. Vi vil ikke sløse bort pengene på kontantytelser som vi ikke vet hva går til. Vi vil heller ikke bruke fellesskapets midler til profitt som går til utlandet. Vi ser at Kristelig Folkeparti i regjeringa var med oss for å foreslå en utfasing av de kommersielle aktørene i barnevernet, nettopp fordi flere penger skal gå til de ideelle og de offentlige tilbudene.

Det vi ser framvekst av når konkurransen blir så stor, er nettopp at det mer blir en forretningshemmelighet hvordan disse barna faktisk får det, enn at det blir en deling av god kompetanse og god informasjonsflyt mellom institusjonene. Det sikrer de offentlige og de ideelle organisasjonene til fulle. De har lange og gode tradisjoner for å bidra sammen for å gjøre det beste for ungene, noe de kommersielle ikke i den grad har erfaring med.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [09:21:55]: Vi merker oss at Arbeiderpartiet nok en gang velger å saldere sitt budsjett ved å kutte i kontantstøtten. Og argumentene som brukes mot kontantstøtten, er at den hindrer integrering. Ja, det virker som om Arbeiderpartiet tenker at bare vi fjerner kontantstøtten, er alle integreringsutfordringer løst.

Men både Fafo og Brochmann-utvalget peker på at det ikke er økonomiske insentiver som får innvandrerkvinner til å være hjemme med barna, men at dette handler mer om kultur og verdier. Det er heller ikke sånn at jobbene står i kø og venter på innvandrerkvinnene bare Arbeiderpartiet får presset dem ut av hjemmet. Dette handler om språkutfordringer, og språk er ofte nøkkelen til å komme i jobb. Derfor har Kristelig Folkeparti ønsket å knytte kontantstøtten til språkkopplæring. Vi tilbyr gratis kjernetid i barnehage. I dag har vi også et botidskrav på fem år for kontantstøttetommaker.

Tror virkelig representanten Henriksen at noen blir bedre integrert ved at vi fjerner kontantstøtten, eller rettere sagt straffer dem økonomisk, eller er det bare slik at de dytter innvandrerkvinnene foran seg i kampen mot familiers valgfrihet?

Kari Henriksen (A) [09:22:59]: Jeg kan berolige representanten fra Kristelig Folkeparti med at Arbeider-

partiet dytter ingen kvinner, og spesielt ikke innvandrerkvinner, noe sted.

Vi mener at å gi 50 mrd. kr i kontantstøtte over så mange år uten at en har resultater på integrering for kvinner, er en dårlig løsning. Vi mener at økt engangstønad uten engang å vurdere innelåsingseffekten for kvinner er et dårlig tiltak. Og vi mener at 25–26 mrd. kr i året i skatteuttak til de rikeste er et dårlig tiltak. – Alt dette er eksempler på kontantoverføringer som regjeringa bevilger i dette budsjettet, og som regjeringa står for.

Vi vil i stedet gi tolv måneders studiestøtte. Det stemte regjeringa ned. Vi vil ha lave makspriser i barnehager og utvide SFO-ordningen. Vi har BUA-ordningen, som jeg nevnte i mitt innlegg, skolemat og flere ansatte i skolen. Det treffer alle.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [09:24:03]: Jeg hører hva representanten Henriksen sier, men jeg synes det er beklagelig at Arbeiderpartiet konsekvent argumenterer med arbeidslinje og integrering når vi diskuterer familier og barns beste. Det at hele 60 pst. av barnefamiliene velger å benytte seg av kontantstøtten, forteller oss at dette så visst er en kjærkommen ordning, for det er ikke alle ettåringer som er klare for å begynne i barnehagen. Mange ønsker seg også mer tid med barna sine mens de er helt små. Da må vi som politikere legge til rette for at det skal være en reell mulighet også for dem som ikke tjener aller mest. Kristelig Folkeparti anerkjenner at familier er forskjellige, at foreldre vet best hva som er godt for deres barn, og vi vil gi dem valgfrihet til å være litt lenger hjemme med ettåringen om de ønsker det.

Arbeiderpartiet, derimot, gir småbarnsforeldrene valget mellom barnehage og barnehage. Tenker representanten Kari Henriksen at det finnes bare én måte å organisere småbarnslivet på, eller hva er Arbeiderpartiets politikk med hensyn til å gi familiene mer valgfrihet og fleksibilitet?

Kari Henriksen (A) [09:25:05]: Jeg kan igjen berolige representanten fra Kristelig Folkeparti med at representanten Kari Henriksen ikke bare tenker på barnehage eller barnehage.

Arbeiderpartiet har en politikk som virkelig favner de fattigste og de som trenger et løft inn i fellesskapet. Som jeg sa, har vi en bred tilnærming til velferdsordninger. Vi kutter ikke i briller til barn eller i tannhelsetjenester til barn, vi kutter ikke i egenandeler til helsetjenester til barn. Nei, Arbeiderpartiet lager og utvikler et velferdssamfunn som gjør at alle kan bidra med det de har, og med de forutsetninger de har for å delta.

Vi mener, og det ser vi i statistikken også, at der det er andre velfungerende velferdsordninger, vil bruken av kontantstøtte gå ned. Det skjer i minst grad for innvand-

rerkvinner. Dermed er det egentlig Kristelig Folkeparti som blir stående med det som er utfordringen: Hvordan få disse kvinnene ut i arbeid?

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Ønsker representanten Kari Henriksen å ta opp Arbeiderpartiets forslag?

Kari Henriksen (A) [09:26:15]: Det ønsker representanten.

Presidenten: Da har representanten Kari Henriksen tatt opp de forslagene Arbeiderpartiet har alene og sammen med andre.

Silje Hjemdal (FrP) [09:26:31]: Taushet kan ødelegge liv, men kan også ta liv. Etter hva jeg har fått opplyst, er det siden år 2000 rundt 150 kvinner og 18 menn som er blitt drept av sin partner i Norge. Mange liv kunne vært reddet hvis volden hadde blitt stoppet i tide. For å kunne hjelpe er vi nettopp avhengige av at folk der ute sier ifra når de mistenker at noen blir utsatt for vold eller overgrep.

Akkurat nå pågår det en kampanje som heter «Taushet tar liv». Om jeg ikke tar feil, avsluttes den i dag, samme dag som vi har debatt i denne salen. Det er en kampanje mot vold mot kvinner, vold i nære relasjoner og partnerdrap. I år er det kommunenes arbeid og tilbud knyttet til vold mot kvinner og vold i nære relasjoner som er i fokus. For meg er det veldig viktig å understreke at i Norge skal man kunne leve i trygghet, og nettopp derfor er vold og overgrep mitt hovedfokus i dagens debatt.

Tidligere i høst hadde vi 30-årsmarkeringen for opprettelsen av FNs barnekonvensjon, men som ved enhver milepæl vet man at dette var et jubileum til ettertanke. Vi feiret at barn ble sikret egne rettigheter, men vi vet også at en del arbeid gjenstår. Som barnas stortingsrepresentant for Fremskrittspartiet er det mitt ansvar å tale barnas sak på Stortinget, og for meg har det spesielt viktige i år vært å løfte fram artikkel 19 og 34 som noen av de aller viktigste artiklene i barnekonvensjonen: «Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem» og «Alle barn skal beskyttes mot seksuelt misbruk».

Den rapporten som Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress kom med tidligere i år, viste at vi fremdeles har en lang vei å gå når det gjelder kampen mot vold og overgrep mot barn. Det er et svært tabubelagt tema. Som det kom fram i rapporten, er hvert femte barn utsatt for vold fra foreldrene sine. 1 av 20 barn har vært utsatt for alvorlig fysisk vold. Litt over 1 av 20 har vært utsatt for seksuelle overgrep fra en voksen.

Overordnet viser undersøkelsen at voldshendelser i barndommen svært sjelden skjer isolert, og det er nett-

opp fordi dette dysses ned. Dette er dyster lesning. Nettopp derfor var den studien så viktig i et år som dette. Det er et alvorlig samfunnsproblem, samtidig som det som sagt er tabubelagt. Jeg mener at vold mot barn uansett er uakseptabelt.

Når regjeringen har løftet fram opptrappingsplanen mot vold og overgrep, viser det også, som undersøkelsen avdekket, at barn med innvandrerforeldre er langt mer utsatt for alvorlig vold og overgrep. Det er klare tegn på at integreringen fortsatt har en vei å gå. Vold mot barn er ukultur, uansett. Så enkelt er det. I Norge tar vi vare på barna våre, og jeg mener at man må sette et skarpere søkelys på barns ve og vel i integreringsdebatten.

Opptrappingsplanen mot vold og overgrep får nå ca. 1 mrd. kr. Et av målene med disse midlene er at ingen barn skal utsettes for vold og overgrep. Barn er sårbare, og ofte avdekkes vold og overgrep mot barn dessverre for sent.

Vi har mye å gjøre når det gjelder å beskytte barn, men jeg synes det er et veldig riktig skritt at man nå har rundet 1 mrd. kr på opptrappingsplanen, og at regjeringen foreslår å øke satsingen med ytterligere 54 mill. kr i 2020. Det er mange ulike gode tiltak i den planen, og viktigheten av dette arbeidet kan rett og slett ikke overdriives. Derfor er jeg svært glad for at regjeringen også har startet arbeidet med en ny nasjonal handlingsplan mot vold i nære relasjoner.

Barnekonvensjonen minner oss om at barn har ukrenkelige rettigheter, og at deres stemme skal bli hørt. Barn skal ikke utsettes for vold. Det er en av mine og Fremskrittspartiets viktigste kampsaker. Vi må rett og slett ikke være naive. Vi politikere har også et ansvar for at disse barna ikke skal utsettes for slikt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [09:31:53]: Kontantstøtte – 50 mrd. kr ut av statskassa. 25–26 mrd. kr hvert år ut av statskassa i kontantoverføring, eller skattekutt kan vi kalle det, til de aller rikeste, kutt i tannhelse, briller, uføre og kutt til kronisk syke. Nå får vi også ABE-kutt i frivillig sektor. Vi har et politi som ikke har tilstrekkelige midler, dessverre, til å etterforske den volden som representanten Hjemdal er opptatt av. Den bekymringen deles av hele Stortinget, men det er altså ikke tilstrekkelige etterforskningsmidler til å følge opp vold og overgrep i familier og mot barn.

Når vi da ser statistikkene med at forskjellene øker og det blir flere fattige barn opp mot disse kontantoverføringene, er det en politikk som Fremskrittspartiet er fornøyd med?

Silje Hjemdal (FrP) [09:32:56]: Fremskrittspartiet er veldig opptatt av det aller, aller viktigste grepet for å

komme ut av fattigdom: at folk kommer i arbeid. Derfor mener vi at det er viktig å sette inn ytterligere støt når det gjelder integrering av bl.a. innvandrerkvinner. Men jeg synes det er en veldig riktig vei Fremskrittspartiet har vært med på å gå med bl.a. å sette et femårs botidskrav for å få kontantstøtte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:33:46]: Jeg vil takke representanten for det fokuset hun har på vold og overgrep i nære relasjoner. Det var dyster statistikk som ble dratt opp, og den stiftet jeg nærmere bekjentskap med, også med ganske visuelle bilder, da Senterkvinnene i helgen hadde besøk av både Oslo-politiet og krisesentersekretariatet. Det er ikke holdbart at det er et så stort omfang av dette.

Men etter at dette har blitt avdekket, kommer barnevernet ofte inn og skal hjelpe til. Jeg lurar på om representanten har det samme inntrykket som jeg, at det er for mye som lugger for mange steder i barnevernet nå, og om hun synes at regjeringen gjør nok. Og ikke minst: Hvordan i all verden skal vi få nok fokus hos alle partier på akkurat dette området?

Silje Hjemdal (FrP) [09:34:44]: Takk til representanten for et godt spørsmål.

Jeg savnet flere av komiteens medlemmer under debatten i går, må jeg si. For det var faktisk akkurat dette som var temaet i mitt innlegg. Det gjaldt psykisk helse og hvordan man samarbeider nå med Helse- og Barne- og familiedepartementet om hvordan man kan gjøre det bedre i barnevernet. For meg har det vært veldig viktig. Fremskrittspartiet har understreket flere ganger at disse barna har rett på helsehjelp, akkurat som alle andre barn. Det var veldig viktig for meg å understreke i går, og det mener jeg.

Nå er regjeringen i gang med to prosjekter med disse behandlingssentrene. Det er absolutt et skritt i riktig retning. Men jeg skal være den første til å erkjenne at ikke alt som skjer i norsk barnevern, er bra.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:35:56]: Fremskrittspartiet er jo et parti med en stolt historie for å være en skarp kritiker av politikernes skalling og valting med folks skattepenger. Partiet for sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep har det i selve sjela si: Offentlig sløseri med våre skattepenger skal ned.

Men likevel stopper Fremskrittspartiets flammende engasjement med en gang det gjelder skattepengene bevilget til barnevernet, av en eller annen grunn. Akkurat de skattepengene har tvert imot Fremskrittspartiet et flammende engasjement for at skal brukes på alt mulig annet, f.eks. sendes på ferie til skatteparadis for å bygge opp formuer til noen få. Mitt spørsmål til represen-

tantan Hjemdal er for det første: Vet representanten hvor mye penger som blir tatt ut i profitt fra våre skattepenger til barnevernet? Og siden det tydeligvis er ok nå: Hvor går egentlig grensen?

Silje Hjemdal (FrP) [09:36:55]: Det er ingen hemmelighet at Fremskrittspartiet er opptatt av at barn skal få det beste tilbudet og det som er mest forsvarlig. For Fremskrittspartiet spiller det ikke noen rolle hva slags merke du har på uniformen. Jeg vet at SV har en ideologisk krigføring mot private aktører, og det skal de selvfølgelig få lov å fortsette med. Men for Fremskrittspartiet er det viktig å gi barn den beste hjelpen som er mulig å gi. Da tenker jeg at representantens spørsmål blir en avsporing av hele debatten. I enhver form for bedrift kan man ha et overskudd. Det er rett og slett derfor du får bedriften til å gå rundt. Men jeg synes det er merkelig at en som er så glad i å bruke penger, utfordrer Fremskrittspartiet på det, når man faktisk er glad i å øke skattene og samtidig egentlig har lyst til å avvikle norsk olje og gass.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:38:12]: Norge er et av verdens beste land å bo i, og vi skårer høyt på ulike internasjonale indekser. Velferdsstaten er velutviklet, og verdier som likestilling, ytringsfrihet, tillit, likeverd og toleranse står sentralt og bidrar til et godt demokrati. Men det betyr ikke at vi ikke har utfordringer, for mye av det som er bra nå, trues. Der regjeringspartiene ønsker én retning for samfunnet, ønsker Senterpartiet en annen retning.

Dagens regjering lever nemlig etter et sentraliseringsmantra. Forskjellene øker, og avstanden til tjenestene øker for altfor mange i det langstrakte landet vårt. Det burde egentlig være en selvfølge at kvaliteten på tjenestene skal være likeverdig i hele landet, men det er den ikke. Folk er frustrert og føler avmakt.

Senterpartiet vil ta grep. Vi skal jobbe for et godt og likeverdig offentlig tjenestetilbud i hele Norge, uavhengig av hvor man bor. Vi ønsker sosial, geografisk og økonomisk utjevning, noe vårt alternative budsjett viser, med mange tiltak for å stoppe sentraliseringen og gjøre forskjellene mindre blant folk.

Når det kommer til familiepolitikk, ønsker Senterpartiet en politikk som skal gi foreldrene tid og rom til å være foreldre. Også her vil vi i vårt alternative budsjett bidra til å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, skape god livskvalitet og gi alle barn rett til en trygg og god oppvekst, uansett hvor de bor i landet.

Vi vil forsterke det offentlige ansvaret for barnevernstiltak med 150 mill. kr og styrke psykisk helsehjelp for barn i barnevernet med 20 mill. kr. Vi vil også gjen-

innføre finnmarks- og svalbardtillegget i barnetrygden og plusser da på 12 mill. kr til det i tillegg. Vi vil ellers styrke førstelinjen i Nav med 220 mill. kr, reversere det usosiale kuttet i støtte til barnebriller på 122 mill. kr og bruke 127 mill. kr på å innføre gratis skolefrukt ved skoler med ungdomstrinn, samt 400 mill. kr for å fullfinansiere barnehagenormen.

Vi har en solid satsing for barn og unge i lavinntektsfamilier, og ikke minst vil Senterpartiet styrke kulturfeltet og frivillig sektor. Hele 211 mill. kr mer enn regjeringen bruker vi til kultur- og frivillighetsformål, noe som definitivt vil påvirke barn og unge og familier positivt, og solide 140 mill. kr i tillegg til momskompensasjon for frivillige lag og foreninger. På toppen av dette bruker vi 450 mill. kr på å senke kulturmomsen fra 12 pst. til 10 pst., slik at det blir billigere å benytte seg av kulturtilbud for den samme gruppen.

Men nå til noe av det viktigste jeg opplever at vi politikere kan bry oss om, nemlig barnevernet vårt. Hovedmålet med barnevernet er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, til rett tid. Dette er et svært og komplekst felt og et felt hvor det for tiden som sagt er for mye som lugger, for mange steder. Det tror jeg samtlige i komiteen er enige om, noe som også kom til uttrykk etter at vi i Senterpartiet arrangerte seminar om situasjonen, med god deltakelse fra komiteen, og hvor det etterlatte inntrykket mitt var at det er veldig mange utfordringer vi må ta tak i, etter alle de nedslående rapportene, alle avsløringene i media, dommene i Den europeiske menneskerettsdomstol og heierna-kampanjen til de ansatte.

En av våre viktigste hovedprioriteringer på rammeområde 2 er derfor barnevernet. For 2020 foreslår vi 150 mill. kr til det kommunale barnevernet utover de millionene de får fra regjeringen, for det er et økende behov for å styrke bemanningen der. Mange steder er det høy grad av gjennomtrekk, høyt sykefravær, arbeidspress og med det lang saksbehandlingstid. Dette påvirker kvaliteten, ansattes arbeidsmiljø og muligheten til å yte god og forsvarlig tjeneste. Fellesorganisasjonen og ikke minst Barneombudet har ved flere anledninger pekt på at barnevernet må få flere ansatte i kommunene. Det er derfor uforståelig at regjeringen ikke tar disse signalene på alvor og ikke har noen tiltak for å bedre den situasjonen.

Senterpartiet er også bekymret for den økende forskjellen mellom fattige og rike i samfunnet, der andelen barn i familier med vedvarende lav inntekt bare fortsetter å øke. Fattigdommen i byene er høyere enn landsgjennomsnittet. Det finnes i dag et mangfold av tiltak for å bekjempe barnefattigdommen, men det er ikke alltid disse tiltakene treffer dem som trenger det mest. Jeg

er alvorlig bekymret for at barn ned i 10–11-årsalderen nå rekrutteres som løpegutter til kriminelle miljøer. Det kunne vi nylig se i tv-dokumentaren Norge bak fasaden. En tydelig motivasjon for å bli involvert i kriminelle miljøer er lettjente penger og goder. Fattigdom og foreldrenes stramme økonomi presser unge til å ta disse valgene.

Barn og unge er sårbare, og det sier seg selv at når andre barn daglig går rundt dem med dyre merkeklær og telefoner, føler man på et enormt press. Jeg skulle ønske det ikke var slik, og det er klart vi må jobbe tverrsektorielt for å møte disse utfordringene. I vårt alternative budsjett foreslår vi 5 mill. kr mer enn regjeringen til barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, og vi foreslår 10 mill. kr til satsing mot ungdomskriminalitet i Oslo og 5 mill. kr til organisasjoner som driver med kriminalitetsforebygging.

Jeg må avrunde nå på grunn av taletiden, men vil komme tilbake til våre prioriteringer på andre områder i rammeområde 2 i et annet innlegg.

Jeg tar med det opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Åslaug Sem-Jacobsen har tatt opp de forslagene hun refererte til. Det blir replikkordskifte.

Silje Hjemdal (FrP) [09:43:28]: Tidligere var Senterpartiet et sentrumsparti i norsk politikk. Nå synes det kanskje som om populismen har ført dem inn i armene på den røde fløy, og jeg forundres litt over at Senterpartiet er med på en så rød politikk i budsjettbehandlingen.

Fremskrittspartiet mener at hensynet til barn og familier som er avhengige av gode barnevernstjenester, overkjøres her. Det dreier seg faktisk mest om å forhindre at private leverer gode barnevernstjenester. Tror virkelig representanten fra Senterpartiet at private ikke kan levere like gode og i noen tilfeller bedre barnevernstjenester enn f.eks. det offentlige?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:44:20]: Det er gøy hele tiden å bli dyttet rundt som senterpartist og på den ene siden høre at vi har blitt populist, mens noen på den andre siden mener vi ligner mer på representantens parti i andre ting.

Jeg er uenig både i at vi ikke er et sentrumsparti og i at vi er populist. Når det er sagt, er ikke grunnen til at vi som parti er imot at de kommersielle, store konsernene skal få ta så masse av skattepengene våre videre etter at de har utført tjenester, en del av en rød politikk. De kan gjerne ha gode tjenester, men vi vil ikke at skattepengene våre skal brukes på den måten. Jeg er helt sikker på at om vi bare hadde støttet opp om vårt eget barnevern og det offentlige, ville det vært like godt.

Når det så kommer til det å fordele skattepengene på rettferdig vis, er det veldig god sentrumspolitik.

Silje Hjemdal (FrP) [09:45:22]: Jeg er ikke helt overbevist, for tidligere sentrumsregjeringer har lagt til rette for at både offentlige, ideelle og private aktører kan levere sånne tjenester. Til og med den forrige rød-grønne regjeringen, som Senterpartiet var en del av, gjorde dette i åtte år. De gjorde vel ingenting for å stoppe bruken av verken ideelle eller private aktører, og jeg undres om det skyldes at Senterpartiet og deres røde venner innerst inne forstår at også private leverandører er nødvendige.

Er representanten fra Senterpartiet villig til å ta ansvar for at barn og familier i livskrise får et dårligere tilbud på grunn av en ideologisk drevet kamp mot private aktører?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:46:10]: Her er det utrolig viktig at representanten får med seg noe som Senterpartiet er veldig opptatt av: Det er et stort skille, for vår del, mellom private ideelle aktører og private store, kommersielle konserner som er mest opptatt av profitt.

Vi har i alle år ivret iherdig for at de ideelle aktørene skal kunne gi oss et supplement, gjøre at kvaliteten blir bedre innenfor de offentlige tjenestene. Men vi er ikke spesielt begeistret for at alle pengene vi bruker på offentlige tjenester, ikke går tilbake til driften og til de samme tjenestene.

Derfor har vi dessverre sett en del eksempler på at man er litt for opptatt av å ta ut profitt og tjene penger i en del private, kommersielle institusjoner, og det synes vi rett og slett bare er feil.

Silje Hjemdal (FrP) [09:47:03]: Representanten snakket i innlegget sitt mye om hva hun ville bruke penger på, men det representanten fra Senterpartiet ikke snakket så mye om, var hvor hun ville kutte. Ettersom barnevern nå er så viktig for Senterpartiet, undrer jeg på hvordan man da for det første kan kutte 20 mill. kr i statlig barnevern, for det andre kutte 28 mill. kr i administrasjon av innkjøp for barnevernet og for det tredje kutte 70 mill. kr i kjøp av private barnevernstjenester. Hvis man kutter dette over natten, er representanten da villig til å ta ansvaret for hva dette vil bety når det står barn der som ikke vil kunne få et tilbud?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [09:47:56]: Når vi legger et budsjett, er det en totalvurdering man er opptatt av. Da handler det om å kunne få til prioriteringer av det vi synes er viktigst, noe som for vår del, innenfor disse rammene, er å skaffe mer penger til det kommunale

barnevernet. Da må vi hente fra andre steder der vi mener det er mulig å ta. Derfor er det kutt i en del byråkrati, noe som også er veldig tydelig Senterparti-politikk.

Når det kommer til det å kutte i innkjøp av private barnevernstjenester, er det også veldig villet politikk. Det er for å synliggjøre at vi som parti er lei av at regjeringen ikke følger opp det anmodningsvedtaket som har kommet fra Stortinget om at vi skal skalere ned bruken av private.

I tillegg viser det seg, har jeg sett, at aktiviteten når det gjelder behovet for kjøp av private tjenester, ikke har vært så høy på noen områder. Ministeren sier også at vi nå skal ned med enetiltakene, som jo er ekstremt dyre. Det bebuder jo at vi ikke kommer til å trenge en så stor sum.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [09:49:23]: Ulikhetene i makt og rikdom øker, og regjeringens egen stortingsmelding om de økende forskjellene er ganske tydelig: De rikeste drar ifra, mens vanlige folk blir hengende etter, og lavtlønte sitter igjen med stadig mindre etter at regningene er betalt hver måned.

De økende klaseskillene går særlig ut over familierne. 102 000 barn vokser nå opp i fattige familier, familier med vedvarende lavinntekt. Det er rekord. En ny SSB-rapport viser at vi har et økende problem med at enslige forsørgere er fattige, på tross av at de er i jobb. Internasjonalt kalles det «working poor», et fenomen vi ikke har hatt i Norge på mange tiår, men det er tilbake i Norge. Blant gruppene med størst nedgang i husholdningsinntektene, finner vi nettopp barnefamiliene.

Derfor er vi bekymret. Vi er bekymret når vi ser at stadig flere familier kjenner på at det er litt vanskeligere å få alt til å gå opp i hverdagen for hvert år som går. Det er stadig flere familier som er redd for at de ikke kan gi barna den julen de gleder seg til. Og da, når resultatet er svart på hvitt fordi tallene ikke juger, blir regjeringens fordelingspolitikk for familiene så smålig.

Selv om vi absolutt er glad for økt barnetrygd, ser vi resultatet når barnetrygden ikke kommer fram til dem som trenger det mest i de fleste kommuner, når vi ser at det spises opp av usosiale kutt i alt fra støtte til briller og regulering for barn til kutt i tillegg for uføre foreldre eller økte barnehagepriser – alt mens de som har mest fra før, får stadig mer. Det er en fordelingspolitikk fra barn til store bankkontoer. Den fordelingspolitikken mener vi er smålig, og vi viser i vårt alternative budsjett at det kan snus.

Vi bruker altså 870 mill. kr mer bare på budsjetttramme 2, familiepolitikken. Det kan vi gjøre fordi vi avlyser regjeringens store skatteuttak til dem med store bankkontoer. Vi bruker de store pengene på de

små i stedet, en fordelingspolitikk til fordel for familierne. Resultatet av det er at vi kan øke barnetrygden med ytterligere 1,7 mrd. kr og sørge for at den kommer fram til alle, også sosialhjelpsmottakerne. Det gjør at vi kan innføre kommunal ventestøtte for dem som ennå ikke har fått barnehageplass, og vi kan senke skattene for vanlige familier, for alle med en inntekt under 600 000 kr, for å nevne noe. Alt dette er velkjent SV-politikk som gir et betydelig løft for lommebøkene til vanlige familier.

Men i årets alternative budsjett har vi også gjort et ekstra løft og et nytt grep for det avgjørende viktige første året i barns liv. I dag går det et stort klaseskille mellom dem som har opptjent foreldrepenger, og dem som ikke har det. Mange, særlig enslige forsørgere, har en løs tilknytning til arbeidslivet og får derfor ikke rett til foreldrepenger. Det går hardt ut over disse familienes økonomi. Alt de får, er en ganske liten engangssum. Derfor velger SV å lytte til en lang, lang rekke med offentlige utredninger og erstatte dagens engangsstøtte med en minsteytelse, et gulv, med foreldrepenger for alle på omkring 200 000 kr i året. Det vil gi et særlig løft for den gruppen med enslige forsørgere som nå faller stadig lenger etter under denne regjeringens usosiale fordelingspolitikk. Det vil være en stor investering i alle barns første leveår, som er så viktig for en god og trygg oppvekst resten av barndommen.

God fordelingspolitikk og god familiepolitikk henger sammen. SV fordeler til barnas beste, ikke til dem med store bankkontoer. Vi bruker de store pengene på de små blant oss. Det mener jeg er et verdivalg om de store verdiene i samfunnet vårt.

Med det anbefaler jeg SVs forslag til saken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [09:54:26]: Det er et gode at vi har et mangfold av tilbydere på barnevernsområdet, og regjeringen ønsker å legge til rette for dette. Målet er selvfølgelig høy kvalitet, valgfrihet og tilpassing til det enkelte barns behov. Men det må være klart at det offentlige har, og skal ha, ansvaret for barnevernet i Norge, og det offentlige må ha kontroll med at barna og familiene får et forsvarlig tilbud, og at ressursbruken er fornuftig. Ved plassering på institusjon er det av og til slik at staten selv dekker egne plasser før skjermede tilbud for ideelle, og til slutt kommer de kommersielle. Men til tross for denne silen ser vi at tjenesten er helt avhengig av de private tilbyderne for å få dekket behovet.

Hvordan vil representanten Øvstegård organisere institusjonsdelen av barnevernet for å sikre kapasiteten, kvaliteten og mangfoldet vi er avhengig av for å ha tjenester som treffer alle brukerne, ut fra deres behov?

Freddy André Øvstegård (SV) [09:55:22]: Takk for et godt spørsmål. Jeg mener det er helt, helt avgjørende at vi skal satse på de ideelle aktørene, som i mange, mange år har vært et viktig supplement, og enda mer enn et supplement, for det offentlige institusjonsbarnevernet. De ideelle aktørene melder i dag dessverre om at de blir skviset ut av de kommersielle aktørene som Høyre legger sin velsignende hånd over. Tidligere samarbeidet f.eks. de ideelle aktørene med det offentlige, og de kunne utvikle nye metoder, drive innovasjon og finne bedre måter å gi omsorg og beskyttelse for barn på. Men nå melder de at det ikke går an. Fordi høyresiden har rigget barnevernet til å bli markedstenkning og kommers, må den typen innovasjon beskyttes som forretningshemmeligheter. Det er ikke en fornuftig organisering av norsk barnevern.

Tagge Pettersen (H) [09:56:24]: Ifølge SSB fant 56 pst. av alle oppholdsdager i 2018 sted i privateide barnevernsinstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn. Fordelingen av aktiviteten mellom private og offentlige institusjoner i barnevernet var som i 2017. De private står for 51 pst. av driftsutgiftene til institusjonene. Med 56 pst. av aktiviteten er de derfor noe rimeligere enn de offentlige institusjonene. I tillegg vet vi at de private institusjonene har noen av de mest ressurskrevende brukerne.

Vi vet da at lite eller ingenting skiller kvaliteten, at stat og kommune er helt avhengig av de private plassene for å få dekket behovet, og at offentlige plasser er de mest kostbare. Da står vi igjen med at det kun kan være ideologiske grunner til aversjonen mot det private fra SVs side. Spørsmålet til representanten blir da: Hvordan ser han for seg at våre skattekrone skal finansiere utbygging og drift uten de private tilbyderne?

Freddy André Øvstegård (SV) [09:57:23]: Det er litt utfordrende å svare på replikker som bygger på et feil premiss, nemlig premisset hvor man ikke skiller mellom de ideelle private aktørene og de kommersielle private aktørene, slik representanten Pettersen gjorde i sitt innlegg nå, da han refererte til statistikk.

Jeg er veldig opptatt av prinsipper her – det er jeg, og det tror jeg også er fornuftig, for folk flest i Norge er helt enig med SV i vårt prinsipp om at de skattepengene vi bevilger til velferd, skal gå til velferd. Jeg tror også at akkurat når det gjelder barnevern, er nok støtten til det prinsippet enda klarere enn på mange andre velferdsområder. Ideen om at det skal være lov til å ta ut profitt og sende til tropiske øyer med mange postkasser – og det når det gjelder barnevernet vårt – den forstår ikke folk. Jeg vil gjerne invitere representanten Pettersen til å forsvare det prinsippet.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [09:58:38]: Det å bli foreldre for første gang er vel noe av det sterkeste og mest fantastiske vi kan oppleve her i livet. Likevel er vi mange som kan skrive under på at det er ganske overveldende. Man får livet snudd på hodet, med nattevåk, amming, barnegråt og rot, langt flere ting å samarbeide om osv. Derfor er vi i Kristelig Folkeparti veldig glad for at vi i dette budsjettet har prioritert tilbud om samlivskurs til alle førstegangsforeldre.

SVs representant har ved flere anledninger uttalt at han er imot dette, at det kun oppleves som klamt og moraliserende, og at dette ikke handler om barnet i sentrum. Men hvordan tenker representanten Øvstegård at et tilbud om samlivskurs, altså et frivillig tilbud, kan oppleves klamt? Og tror ikke Øvstegård at et lavt konfliktnivå i hjemmet, det at foreldre kan kommunisere godt med hverandre, vil tjene nettopp barna – også i de tilfellene der samlivsbrudd er et faktum?

Freddy André Øvstegård (SV) [09:59:39]: Det jeg opplever som klamt og som en gal prioritering når det gjelder den familiestøttende politikken – som er et viktig politikkområde, og jeg er glad for å ha fått et spørsmål om det – er det å flytte 17,5 mill. kr fra en støtteordning som setter barnets behov i sentrum, over til det som virker som en ny storsatsing fra denne regjeringen ved Kristelig Folkeparti i Barne- og familiedepartementet, nemlig samlivskurs. Grunnen til at jeg mener det er en feil prioritering, er at man da tar barnet vekk fra sentrum av støtteapparatet. Jeg mener for så vidt at det kan være gode grunner til å støtte opp om samlivet ved å ha samlivskurs – det kan være helt greit for meg. Men når man flytter pengene vekk fra ordninger som skal handle om barnet, mener jeg det er en feil prioritering. Rådet for psykisk helse har også sagt veldig tydelig at det ikke nødvendigvis er samlivsformen som er det viktigste. Det er omsorgen barnet får.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Grunde Almeland (V) [10:01:01]: Den aller første setningen i Venstres prinsippprogram er: «Vårt mål er enkeltmenneskets frihet.» Alle skal ha mulighet til å ha makten i eget liv, uavhengig av kjønn, tro, livssyn, livssituasjon og bakgrunn. Det forutsetter en sterk likestillingspolitikk, og da mener jeg en politikk som ønsker å likestille og frigjøre alle mennesker, ikke bare dem som opplever begrensninger og diskriminering på grunn av kjønn, men også dem som ikke får deltatt aktivt i samfunnet eller oppfyllt sitt potensial på grunn av funksjonsnedsettelse, bakgrunn, kjønnsidentitet, legning eller noe annet. Venstre jobber for å se hvert enkelt menneske for den det er, ikke kategorien det tilhører. Alle

skal ha like rettigheter og frihet til å skape seg meningsfylte liv og delta i arbeidslivet og samfunnet for øvrig.

Det er fortsatt mange som holdes utenfor fellesskap og nektes sine rettigheter i dag. Diskriminering, hat og utdaterte holdninger og normer hever terskelen for deltakelse og hindrer folk i å leve gode liv. Jeg er spesielt bekymret for hatkriminalitet mot skeive og dobbeltminoriteter, som ofte henlegges på grunn av for lite kompetanse eller kapasitet i politiet. Jeg er bekymret for dem som føler at bare det å være seg selv er farlig og slår hardt ned på av omgivelsene. VGs avsløringer av ulike homoterapipraksiser som eksisterer i Norge, eller statistikken knyttet til holdninger mot skeive, spesielt på Sørlandet, viser at det fortsatt finnes mange som må leve med en begrensende frykt, og da er vi ikke alle likestilte. Vi må gjøre mer. At vi på Stortinget i tillegg til regjeringspartienes satsinger i budsjettet, bevilger mer enn en halv million kroner utover regjeringens budsjettforslag til foreningen Fri og Rosa kompetanse og arbeidet mot hatkriminalitet, er ett av mange steg på den veien.

I fjor og i forfjor var jeg også bekymret for menneskene bak metoo-avsløringene. At så mange, særlig kvinner, opplevde seksuell trakassering på jobb, utgjorde en stor likestillingsutfordring. Hva slags konsekvenser har slike opplevelser for hvilke jobber man søker, hvor lenge man orker å jobbe fulltid, eller hvor trygg man føler seg på arbeidsplassen? Metoo utgjorde begynnelsen på en enorm holdningsendring i befolkningen og i arbeidslivet som det kommer til å ta tid før vi er i mål med. Jeg er veldig glad for at regjeringen med Venstre i spissen klarer å få på plass et lavterskeltilbud for mennesker som opplever seksuell trakassering, og at diskrimineringsnemnda og Likestillings- og diskrimineringsombudet derfor får økte bevilgninger i dette budsjettet. Her har regjeringen gitt et godt svar på en stor samfunnsutfordring og således fjernet i hvert fall deler av min bekymring.

En annen gruppe jeg synes det er bra at regjeringen har prioritert i budsjettet, er barna som lever i familier med lavinntekt. Jeg representerer selv bydelen i Norge med flest barn som lever i lavinntektsfamilier, Gamle Oslo. I tre nabolag i min bydel, Nedre Tøyen, Grønland og Enerhaugen, vokser over halvparten av barna opp i familier med dårlig råd. Jeg startet innlegget mitt med å snakke om frihet, og en av de kanskje største frihetshindrene er fattigdom. Å sørge for enkeltmenneskets frihet uavhengig av bakgrunn betyr at vi har et ansvar for å gi barn mulighet til å skape seg et bedre liv enn sine foreldre. I Norge skal ikke inntekten eller bakgrunnen til foreldrene avgjøre hvordan livet skal bli; det skal en selv og ens drømmer, ønsker og evner gi en forutsetninger for å gjøre. Siden Venstre begynte å samarbeide med Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet for seks

år siden, har vi gjort mye for disse barna, både for å lindre opplevelsen av fattigdom her og nå og for å forebygge at fattigdommen arves av barna.

Å sikre alle menneskers frihet og like muligheter krever at man begynner tidlig. Her må regjeringens innsats på en rekke områder ses i sammenheng. Det viktigste barna våre kan ha med i bagasjen, er fullført skolegang. Kunnskap er avgjørende i morgendagens arbeidsliv, og arbeid er den enkleste veien ut av fattigdom. Men gratis skolegang er ikke nok, barna må også rustes for skolegang og aktiv deltakelse i samfunnet fra de er små. Derfor har Venstre kjempet igjennom gratis kjernetid i barnehagen for barna fra familiene som har minst. Det er derfor vi i 2020-budsjettet har en satsing på SFO, eller AKS, som det heter her i byen, og jeg er veldig glad for at vi fra neste år for første gang også målretter barnetrygden. Vi er den første regjeringen på over 20 år som har gjort noe med barnetrygden, nå skal vi altså gjøre noe ekstra for dem som har barn under seks år.

Budsjettet for 2020 er på lag med dem med svakest stemme. Det er et mulighets- og frihetsbudsjett.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [10:06:15]: Represantanten snakket om likestillingspolitikk. Stortinget skal få anledning til å diskutere LHBTI-politikken i morgen, og jeg tipper at det blir en debatt med store ord og mange flotte visjoner. I dag behandler vi rammeverket for hvilken likestilling vi utfører i praksis.

Organisasjonene på LHBTI-feltet, som FRI, Skeiv Verden, Skeiv Ungdom, Salam osv., som hver eneste dag gjør den virkelige viktige jobben der ute hvor folk jobber og bor, med å jobbe med holdningsskapende arbeid, vet vi at jobber i motvind nå, for de blir angrepet. De forteller om en hverdag som blir stadig vanskeligere fordi bevilgningene har stått stille og noen har fått kutt under denne regjeringen.

Hva synes representanten Almeland om at disse organisasjonene sier at det blir vanskeligere og ikke lettere å jobbe med holdningsskapende arbeid under denne regjeringen?

Grunde Almeland (V) [10:07:17]: Takk for spørsmålet, for det gir meg anledning til å snakke om dette området, som jeg er veldig opptatt av.

Den bekymringen som flere av disse organisasjonene kommer med, skal vi ta på største alvor, for disse organisasjonene gjør en veldig viktig jobb ute i kommunene og i lokalsamfunnene med å sørge for å støtte opp under grupper og folk som ofte har en tendens til ikke å bli hørt. Så må regjeringens satsinger ses i sammenheng, som jeg også var inne på i mitt innlegg. Vi gir en solid støtte til disse organisasjonene – det skal vi fortsette

med å gjøre – og vi sørger også for at vi har satsinger på andre områder som støtter opp om dette arbeidet. En sentral del av det er nettopp det som gjøres i kunnskapssektoren med de nye læreplanene, for å sikre at også disse temaene blir tilstrekkelig behandlet.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:08:30]: Jeg er glad for at representanten løfter fram utfordringene med både hatkriminalitet og diskriminering av LHBTI-personer i sitt innlegg. Det er mange områder i vårt rammeområde vi diskuterer i akkurat denne debatten. Jeg er også glad for at Senterpartiet deler den bekymringen, og at vi i tillegg til det regjeringen gjør på det området, tilfører 2 mill. kr til Salam, FRI og Rosa kompetanse.

Når det er sagt: Representanten snakket ikke noe om mitt største anliggende i denne debatten, nemlig barnevernet. Jeg lurer på hva slags holdning Venstre har til status i barnevernet nå om dagen. Er det godt nok? Gjør vi nok? Gjør regjeringen nok? Hvis svaret på det er nei, hva kan vi gjøre for at både regjeringspartiene og alle andre partier løfter dette området høyere?

Grunde Almeland (V) [10:09:22]: Takk for også dette spørsmålet.

Det er ikke alt man får tid til å si på 5 minutter, men når vi ser mange av de avsløringene som har kommet i ulike medier på barnevernets område, er det helt klart at mye av dette ikke er bra nok. Derfor er jeg glad for at statsråden, barne- og familieministeren, har vært så tydelig på nettopp det. Nå er vi inne i flere prosesser rettet mot nettopp mange av de bekymringene som jeg vet at representanten også deler. Det kommer en prosess med en ny barnevernslov, der flere av disse spørsmålene skal behandles konkret. Det ser jeg fram til. Og bare for å understreke det: Vi i Venstre er heller ikke fornøyd med dagens tilstand, og det er jo nettopp derfor vi ønsker å gjøre noe med den.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:10:24]: Jeg må utfordre representanten fra Venstre videre vedrørende de organisasjonene som står helt i front i kampen for skeives frihet og rettigheter. Det meldes jo også i representanten Almeland's innlegg om en økende bekymring når det gjelder denne kampen, en slags backlash, dessverre, kan det virke som på flere områder. Samtidig står altså støtten til de organisasjonene – tilskuddene til de heltene – som står helt fremst i den kampen, som møter alle de falske nyhetene, som møter all desinformasjonen, og som er ute og jobber med holdninger, fortsatt på stedet hvil. Resultatet er f.eks. at den nystiftede organisasjonen Salam, som jobber for skeives rettigheter i muslimske miljøer, ikke får støtte.

Er representanten Almeland fornøyd med det, i den tiden vi nå går inn i?

Grunde Almeland (V) [10:11:26]: Bare for først å adressere denne backlashen som representanten nevner: Det er helt riktig – det ser vi internasjonalt, og vi ser også at det forgrener seg i Norge. Det viktigste svaret vårt er, mener jeg, at denne regjeringen er såpass tydelig på hvilken støtte disse organisasjonene faktisk har i sitt arbeid. Da denne regjeringen var vertskap for IDA-HOT-konferansen i fjor, og tok initiativ til en omforent uttalelse fra de landene som deltok på den konferansen, var det i hvert fall et tydelig svar på hvor Norge og denne regjeringen står i disse spørsmålene. Det mener jeg er viktig fordi det også er et signal som går utenfor Norges grenser.

Når det gjelder bevilgningene til disse organisasjonene, stemmer det ikke helt, det representanten her påstår, for noen av de grepene vi gjorde på Stortinget ved behandlingen av dette budsjettet, var jo å øke bevilgningen til bl.a. FRI, gjennom Rosa kompetanse.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:12:46]: Noe av det aller viktigste vi som samfunn kan gjøre, er å legge til rette for at barna våre får en trygg og god oppvekst. Derfor er jeg glad for at budsjettet vi har til behandling her i dag, er et budsjett for barna.

For de aller fleste av oss er familien den første og mest langvarige relasjonen vi har. Bygger vi sterke familier, bygger vi trygge barn og også et varmere samfunn. Gjennom de politiske prioriteringene vi har gjort i dette budsjettet, styrker vi familiene, enten det er gjennom den historiske økningen i barnetrygden, kontantstøtten – som gir familier en mulighet til å velge den løsningen som passer deres barn best, fritidskortet – som sikrer at alle barn og unge får delta i fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi, eller samlivskurs for førstegangsførelse for å gi dem de verktøyene de trenger for å ta fatt på familielivet. Å investere i barna og familiene er å investere i framtiden.

Barnetrygden er den enkeltstønaden som trolig har størst betydning for at færre barn vokser opp i lavinntektsfamilier. I mars i år opplevde familiene den første økningen i barnetrygden på over 20 år, og i dette budsjettet følger vi opp med en ytterligere økning på 3 600 kr for familier med barn mellom 1 og 6 år.

En av de sakene Kristelig Folkeparti er stolt av å ha styrket de siste årene, er kontantstøtten. Det er fordi vi vet at familier er forskjellige, og at hvert barn er unikt. Når det gjelder småbarnslivet, er det ikke slik at én mal passer alle – tvert imot. Derfor er det ekstra beklagelig å merke seg at kontantstøtten er kuttet i flere av opposisjonens budsjetter. Jeg synes det er underlig at disse partiene mener at de vet bedre enn familiene selv hvordan man bør organisere sitt familieliv. Når hele 60 pst. av fa-

miliene faktisk benytter seg av kontantstøtten, er det et uttrykk for at det er en ønsket og kjærkommen ordning. Derfor undrer jeg meg over at kritikerne er så ute etter å fjerne denne støtten, som flertallet av barnefamiliene etterspør, eller at de reduserer den så kraftig at den ikke er et reelt alternativ.

Ikke nok med at kontantstøtten kuttes, Arbeiderpartiet reduserer også engangsstønaden drastisk. Det kan da ikke være sånn i et land som trenger at det fødes flere barn, at det bare er de som er i jobb, og som har tjent seg opp fulle foreldrepengerrettigheter, som skal ha råd til å sette barn til verden. Derfor er jeg glad for at vi i dette budsjettet øker engangsstønaden betydelig, og at vi også har fått på plass et foreldrestipend.

Vi ser også at presset på familiene øker fra samfunnet rundt dem. Da hjelper det sannelig ikke at mange politiske partier sender sterke signaler om at kvinner bør komme raskere tilbake i arbeid, at familiene ikke skal kunne benytte seg av ordninger som gir dem økt valgfrihet, og at staten og det offentlige skal ta over viktige oppgaver for familiene. Dette presset er det siste familiene trenger. Her ligger det også en klar ideologisk forskjell i synet på familiene. Når de andre partiene i sine alternative budsjetter foreslår å fjerne kontantstøtten med begrunnelse i at den er til hinder for arbeidslinja, blir familiene redusert til et middel for å oppnå opposisjonens mål. Kristelig Folkeparti vil heller fjerne hindre som står i veien for å bygge sterke familier. For familiene er et mål i seg selv, og vi vil styrke familiene, ikke styre dem.

En annen viktig satsing vi har fått på plass for å styrke familiene, er tilbudet om samlivskurs for førstegangsforeldre. Det er omtalt som moraliserende av enkelte, men det har som mål å trygge og styrke familiene og parforholdet. De av oss som har fått barn, vet at det er noe av det mest fantastiske man kan oppleve i livet, men det er også en veldig overveldende tid. Man får livet snudd på hodet på utrolig mange måter, og et samlivskurs for dem som ønsker det, vil kunne gi foreldrene gode verktøy når de går i gang med å bygge sin familie. Et lavt konfliktnivå i hjemmet og god dialog foreldrene imellom tjener nettopp barna.

Så ja, vi i Kristelig Folkeparti er stolte av de prioriteringene vi har fått til for barna og familiene i dette budsjettet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [10:17:19]: Det var et godt innlegg om barn og familier. Vi er altså i en situasjon der barnefattigdommen øker – 102 000 flere fattige barn. Vi har den svakeste kommuneøkonomien som en regjering noen gang har levert, vi har en regjering som abdiserer fra kriser i barnevernet, f.eks., og vi har barn og

unge som opplever trakassering, vold og utstøting fra sosiale fellesskap som betyr mye for dem. Rapporter fra Fafo og bl.a. Hjelpekildens pamflett for å hjelpe folk og barn som vokser opp i undertrykkende religiøse miljøer, er viktig i den sammenhengen. Representanten peker på familier, mens regjeringen kutter i tiltak, som briller, tannhelse osv., og de kutter også i støtte til organisasjoner som kan bidra til at barn og unge får det bedre. Mener Kristelig Folkepartis representant at et homofilt par med to barn er en fullverdig familie?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:18:26]: Nå var det svært mange ting representanten tok opp i sitt innlegg. Når vi er opptatt av familier, er det et oppriktig engasjement, og vi snakker om alle familier. Hvis representanten Henriksen hører etter i mine innlegg, snakker jeg hele tiden om at barn er forskjellige, og at familier er forskjellige. Det handler ikke bare om familiekonstellasjonene, selvfølgelig gjelder vår familiepolitikk for alle familier enten det er innvandrersfamilier, homofamilier eller bonusfamilier. Det gjelder alle, men vi er opptatt av at vi skal ha på plass løsninger som gir valgfrihet og fleksibilitet, nettopp fordi de er så forskjellige. Alle barn er unike, alle foreldre må få lov til å velge de løsningene som skal til for at deres hverdag går i hop. Den valgfriheten ser vi ikke at Arbeiderpartiet legger opp til; de gir dem bare valget mellom barnehage og barnehage, noe representanten Henriksen ikke svarer meg på i min replikk i sted.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:19:41]: Jeg vet ikke om jeg ble helt klok på svaret på det siste spørsmålet fra representanten Henriksen, om et barn med to homofile foreldre er en like bra familie. Representanten må gjerne svare mer tydelig på det.

Som dere kanskje har oppdaget, har jeg en spesiell forkjærlighet for å ta opp barnevernssituasjonen i replikkordvekslingen i dag. Det er viktig for meg at vi kanskje kraftsamler lite grann for i det hele tatt å klare å gjøre noe, for situasjonen er ikke god nok – slik vi i Senterpartiet ser det. Nå har jeg spurt alle og fått bekreftet at den ikke er god nok. Vi må gjøre mer. Da er spørsmålet til Kristelig Folkepartis representant: Hvis hun synes at situasjonen i barnevernet er dårligere enn den burde vært, hvordan kan da regjeringen gjøre enda mer enn de har planlagt, og ikke minst hvordan kan alle partier fokusere i større grad på dette viktige området?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:20:38]: Aller først: Alle barn skal få være stolte av sine foreldre og sin familie. Vi har en familiepolitikk som gjelder for absolutt alle typer familiekonstellasjoner.

Jeg opplever at det er et tverrpolitisk engasjement for barnevernet. Det fokuseres sterkt på det, og det er jeg

utrolig glad for, for det å sikre at barn får en trygg oppvekst, er det aller viktigste vi som storting, regjering og sivilsamfunn kan sørge for. Så har vi litt ulike tanker om hva som bør være de øverste prioriteringene for et barnevern som helt tydelig har utfordringer. Vi tror at den store nøkkelen til å styrke barnevernet er å øke kompetansen, sørge for videreutdanning, sørge for at hvert barn får et tilbud som er tilpasset sin situasjon. Vi vet at omsorgsovertakelse er det mest inngripende noen kan oppleve. Da er det så viktig at de beslutninger som tas, blir riktige, og at hvert barn får et tilbud som er skreddersydd for sitt behov. Akkurat det må være selve kimen i alt vi gjør i barnevernet, at barnet er i sentrum og får enda større medvirkning i alle beslutninger som handler om seg selv.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:21:55]: Barna som trenger hjelp av barnevernet, skal ikke være utsatt for profitt og marked. Omsorg skal settes over omsetning, barn over butikk. De deler av aktører som nå blir skviset, skulle prioriteres. Dette har Kristelig Folkeparti vært enig med SV om, i alle fall før de gikk i regjering, for før Kristelig Folkeparti gikk i regjering, var de med på å vedta å øke ideell andel i barnevernet på bekostning av de kommersielle, og de var med på å redusere bruken av enkeltkjøp, altså enkeltbarn på anbud. Likevel er situasjonen stort sett den samme nå. De ideelle øker ikke, og det har blitt flere barn på anbud – enkeltbarn. Ideelt barnevernsforum melder om at de ikke har hørt noe mer om oppfølgingen av Stortingets vedtak, det har stoppet opp. Mener Kristelig Folkeparti fortsatt at ideell andel i barnevernet skal økes på de kommersielles bekostning, og at praksisen med enkeltbarn på anbud må ned?

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [10:22:59]: Vi ser at de ideelle aktørene har en helt spesiell kompetanse, de er veldig dyktige, og vi har også en plattform som sier at vi vil styrke de ideelles posisjon. Samtidig ser vi at vi trenger et mangfold av aktører. Det handler om kompetanse, og det handler rett og slett om kapasitetsutfordringer. Vi synes dette mangfoldet av aktører er det beste for å gi nettopp de skreddersydde løsningene som jeg snakket til Sem-Jacobsen om, til hvert enkelt barn.

Samtidig er vi alle enige om at det er det offentlige som skal ha kontrollen med barnevernet, og man må alltid følge med på utviklingen som skjer når det gjelder balansen ved bruk av private aktører og private kommersielle aktører opp mot det offentlige. Men jeg er veldig trygg på at vi i tiden som kommer, med det fokuset vi setter på barnevernet, vil ivareta det på en god måte.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:24:06]: Det å sikre sterke, gode familier er noe av det mest meningsfulle en kan gjøre i politikken. Vi vet at familien er det aller viktigste fellesskapet for de fleste av oss, og det å ha gode, trygge familier sikrer enda flere barn og unge en trygg og god oppvekst. Dessverre ser vi samtidig at det er for mange som faller utenfor i samfunnet i dag. Derfor er regjeringas profil og satsing i dette budsjettet veldig tydelig. Vi ønsker en styrket innsats for familiene. Vi ønsker et bedre barnevern. Vi ønsker mer kraftfulle tiltak for å bekjempe fattigdom og for å bekjempe vold og overgrep.

For første gang på over 20 år økte regjeringa barnevernstrygden med 1 000 kr i år, og for neste år skal vi øke den med 3 600 kr for dem med barn under seks år. Det er et viktig grep, spesielt for de familiene som har dårlig økonomi, som vil gi dem større mulighet til å klare utfordringene de har i hverdagen.

Samtidig har vi en satsing på familievernet. Jeg fikk nettopp en NOU om et nytt, forsterket og forbedret familievern, som det blir veldig spennende å jobbe videre med. Det å ha et godt og sterkt familievern vet vi er viktig for dem som har utfordringer i hverdagen. Det har vi alle, derfor satser vi også på samlivskurs, spesielt rettet inn mot førstegangsforeldre. Vi vet at overgangen fra to til tre kan være ekstra krevende, og det å ha verktøy når en vet at utfordringene kommer, tror vi vil være viktig. Det vil være viktig for dem som bor sammen, men det vil også være viktig for ungene for at overgangen skal bli best mulig.

Så er vi veldig opptatt av å styrke barnevernet. Om det har vi hatt mange debatter i denne sal, og i budsjettet for 2020 viderefører vi de viktige satsingene for å styrke barnevernet. Jeg vil spesielt trekke fram at vi øker kompetansesatsingen. Den er nå på rundt 90 mill. kr. Det blir også viktig med videreutdanning – å styrke kompetansen der – og jeg vil også si veiledning av de kommunene som vi vet sliter mest. Komitelederen var inne på at de ulike kommunene skal få krav om å ha rapporter om tilstanden i sin kommune, og vi jobber også for å få enda bedre oversikt over landets kommuner, slik at vi kan gå målrettet inn og hjelpe de kommunene som trenger det mest. Der skal vi prøve ut en ny modell for hjelpetiltak for å forsterke den tidlige innsatsen og for å unngå at en må gå til det steget å beslutte omsorgsovertakelse.

Vi jobber også med fosterhjem fordi vi vet at det vil være noen barn som trenger et nytt sted å bo. Det aller viktigste er å få et trygt og godt fosterhjem. Hvis man ikke lykkes med det eller barnet har ekstra behov, skal vi ha gode institusjonsplasser. Det satses i budsjettet for 2020 300 mill. kr mer, noe som betyr bedre tiltak for de aller mest sårbare.

For ikke så veldig lenge siden fikk jeg overrakt en rapport om vold og overgrep fra NKVTS, Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress: UEVO – Ungdomsundersøkelsen om erfaringer med vold og overgrep. Der var det over 9 000 barn og unge som hadde svart på spørsmål uten at foreldrene hadde samtykket til det, og svarene er bekymringsfulle. De bekrefter for så vidt mange av de tallene vi har sett fra før, men at ett av fem barn og unge opplever vold og overgrep, er dramatisk. Derfor er vi i full gang med å følge opp opptrappingsplanen mot vold og overgrep.

Som representanten Hjemdal var inne på i sitt innlegg, er det mange nye tiltak også i neste års budsjett: programmene «SNAKKE» og «Jeg vet», en utvidelse av Alternativ til vold for å få et nytt kontor i Finnmark, noe jeg tror er spesielt viktig, og en egen lavterskel hjelpetelefon. Vi satser mer på forskning – og der er UEVO-undersøkelsen viktig – fordi vi vet at forskning, kunnskap, gjør at vi kan sette inn enda mer treffsikre og viktige tiltak. Alt dette er viktig for å sikre enda flere barn og unge en trygg og god oppvekst.

I budsjettet for 2020 har vi også en videre satsing på fritidskort. I 2019 har Vadsø og Arendal gjennomført pilotprosjektet. Neste år øker vi støtten. Vi bruker 60 mill. kr på å inkludere enda flere forsøkskommuner. Målet er å kunne rulle ut en modell som sikrer alle barn og unge mellom 6 og 18 år et fritidskort der de selv kan velge aktivitetene som de ønsker å delta i, for å få et enda bedre nettverk, få flere venner og oppleve mestring, i tillegg til at vi i 2020 bruker over 300 mill. kr på en tilskuddsordning for å hjelpe dem som lever i vedvarende fattigdom, og å sikre dem et fritidstilbud og et ferietilbud.

Så ligger det en stortingsmelding til behandling snart, Framtidas forbruker – grønn, smart og digital, som jeg ser fram til å diskutere i Stortinget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [10:29:25]: FRI, Salam, Rosa kompetanse og andre har fått kutt i sine bevilgninger. Hammerfest kommune er nå anmeldt av Kristelig Folkeparti i Hammerfest fordi de har latt FRI holde Rosa kompetanse-kurs, altså framføre den informasjonen og den kunnskapen om seksuell orientering som er nedfelt i regjeringas politikk etter oppdrag fra bl.a. Helsedirektoratet. Kristelig Folkeparti sitter i regjeringa, og barne- og familieministeren er ansvarlig for FRIs rolle som utøver av det oppdraget de har fått fra regjeringa. Vi vet at mange barn og unge opplever det svært vanskelig å ha en annen seksuell orientering enn det som er normen, derfor er dette oppdraget viktig. Hvordan oppleves det å være ansvarlig for en politikk som Kristelig Folkeparti lokalt anmelder en kommune for å utføre?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:30:28]: Nå kjenner ikke jeg det konkrete eksempelet, og når det gjelder tilskuddene over det budsjettet, er det kultur- og likestillingsministerens ansvar. Hun kan sikkert svare godt på det. Når representanten påstår at det kuttes, sitter hun og rister på hodet, så det betyr vel at det ikke stemmer.

Når det gjelder FRI, har vi også vært opptatt av det, og som representanten Grunde Almeland sa i sitt innlegg, ble tilskuddet økt i Stortinget nå, nettopp fordi det å ha kompetanse hos de ansatte om hvordan en møter barn og unge med ulike legninger, er utrolig viktig. Som representanten var inne på, vet vi at mange opplever at det å være homofil, det å vokse opp og være usikker på egen legning, er krevende for veldig mange. Derfor er jeg, som barne- og familieminister og som KrF-leder, opptatt av at vi skal møte dem på en god og trygg måte. Derfor mener jeg at det budsjettet vi har lagt fram, er godt på dette feltet, og det er jeg helt sikker på at likestillingsministeren vil snakke mer om siden.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Kari Henriksen (A) [10:31:27]: I barnevernssaken har vi fått en utvikling der vi ikke ser spor av det flertallsvedtaket som Kristelig Folkeparti var en del av da de var i opposisjon. Når de nå har kommet i regjering, ser det ut som om de kanskje har lagt det forslaget i en skuff – eller hvor det måtte ligge – i regjeringskontorene. SV var inne på det tidligere her i dag, på spørsmål. Arbeiderpartiet har foreslått en kommunalreform for barnevernet. Dette følger ikke regjeringa opp i det hele tatt, og regjeringa ønsker heller ikke å komme her og holde en redegjørelse om barnevernssituasjonen. Når det gjelder private og ideelle, fikk alle inntrykk av at Kristelig Folkeparti ville ha et barnevern i ideell og offentlig regi, og vi fremmet saken for å få det til i fellesskap. Det finnes ingen spor av det i budsjettet. Hvorfor svikter statsråden i denne saken?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:32:32]: Nå har jeg vel svart på dette spørsmålet en rekke ganger i denne sal, men jeg skjønner at det må gjentas veldig mange ganger for at det skal gå inn.

Dette er et forslag som jeg selv stemte for, og et forslag som jeg er i full gang med å følge opp. Vi er opptatt av å styrke de ideelles situasjon, og som representanten Gleditsch Lossius var inne på i sitt innlegg – de ideelle tilfører et mangfold, sammen med private, sammen med offentlige, for å gi et best mulig tilbud til de mest sårbare ungene. Vi jobber med å finne ut hvordan vi skal øke andelen ideelle på en best mulig måte.

Jeg vil understreke at når vi snakker om sårbare barn, er jeg skeptisk til å flytte dem rundt bare for at vi skal oppfylle politiske målsettinger. Hvis et barn bor i en offentlig eller privat institusjon og det fungerer veldig godt, mener jeg det vil være uheldig å flytte det bare for å oppfylle dette vedtaket.

Dette er et krav fram til 2025, og det skal vi nå. Vi legger føringer for det. Et av kravene jeg stiller, er at når Bufdir skal velge ut, så skal de velge ideelle foran kommersielle. Dette følges opp i praksis, og vi jobber iherdig med selve forslaget.

Kari Henriksen (A) [10:33:42]: Dette handler om tilbudene til de barna som er blant de mest sårbare i vårt samfunn. Det er ingen på Stortinget som har bedt regjeringa flytte rundt på barn. Det vi har bedt om, er at barn skal sikres stabile forhold. De skal sikres forutsigbarhet, og vi skal sikre at alle pengene blir brukt på barna og ikke på kommersielle aktører eller at pengene blir flyttet til utlandet. Statsråden kan gjenta og gjenta og gjenta, men det vi ser, er en tilbaketrend statsråd som ikke tar politisk styring over barnevernet i det hele tatt, som ikke erkjenner at det faktisk er krise i mange deler av barnevernstjenesten, og som ikke ønsker å styrke verken forebygging eller det kommunale barnevernet med en eneste krone. Det er ganske alvorlig. Men det som er det mest alvorlige, er at han ikke følger opp Stortingets vedtak og bare lar vente-og-se-holdningen dominere.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:34:53]: Det er en virkelighetsbeskrivelse som jeg tar sterkt avstand fra. Er det noe jeg bruker tid på i departementet, så er det barnevern, nettopp fordi det er viktig, og fordi det er et felt som jeg har vært opptatt av i lang, lang tid – det å bekjempe vold og overgrep, det å sikre at barn får en trygg oppvekst. Det er viktig for meg som politiker. Derfor er jeg glad for at bemanningen i det kommunale barnevernet har gått opp.

Ja, vi bruker ikke øremerking, heller ikke på normen, som Arbeiderpartiet foreslår, og som de ikke klarer å si hvordan skal fungere i praksis. Men kommunene tar det ansvaret som de har, og det er jeg veldig glad for. Det er kommunalt, og de må jo få lov til å ta det ansvaret. Vi gjennomfører en kompetansesatsing. Nå er den på 90 mill. kr for neste år. Det er en stor satsing, som betyr enormt mye for å løfte kompetansen i barnevernet.

Og ja, jeg har vært tydelig på at det er store utfordringer i barnevernet. Det er jo derfor vi gjennomfører felt etter felt etter felt for å løfte det. Dette er jeg helt sikker på at vi ikke kommer til å klare i løpet av denne perioden. Det er et langsiktig arbeid, og derfor kommer jeg til å komme med nye saker når det gjelder krav til kom-

petanse, når det gjelder fosterhjem, osv. osv., for dette er et felt som vi jobber iherdig med.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:36:13]: Jeg tror nok ministeren bare må finne seg i at opposisjonen kommer til å følge veldig med på hvorvidt han følger opp anmodningsvedtaket om å prioritere ideelle framfor kommersielle aktører i barnevernet.

Når det er sagt, har vi i dag i dette replikkordskiftet fått tydeliggjort at samtlige partier mener at det som det jobbes med i barnevernet, ikke er bra nok, og at vi må gjøre mer. Der hviler det et sterkt og tungt ansvar på ministeren og på oss andre.

Et område som det ikke er tatt så veldig mye tak i, er fosterhjemsproblematikken. Vi i Senterpartiet gir 5 mill. kr ekstra til det. Men her er det mangel på rekruttering, og det er også store utfordringer med at man har litt dårlige vilkår, mener mange. Det er blitt hevdet at vi snart bør lovregulere hvordan situasjonen skal være for både familiene og fosterhjemsbarna. Dette er vi i Senterpartiet veldig interessert i å se nærmere på. Vi tror at det vil hjelpe for rekruttering og for vilkårene for fosterfamilie. Hva mener ministeren?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:37:17]: Tusen takk for et veldig viktig spørsmål.

Jeg er glad for at opposisjonen følger med. Jeg tror vi trenger en utålmodig opposisjon, et utålmodig storting, for at vi skal lykkes med et best mulig barnevern. Fosterhjem er en veldig viktig del også av det arbeidet, fordi en vet at det er der de aller fleste barna bor når en må gå til det skritt som en omsorgsovertakelse er. Det er vel bare ca. 900 som bor på institusjon.

For ikke lenge siden kom det en NOU knyttet til fosterhjem. Der er vi veldig godt i gang med arbeidet, og som representanten peker på, er vilkårene man får som fosterforeldre, et av de viktige punktene. Der står det – apropos den offentlige/private diskusjonen som er – at vilkårene er mye bedre når det gjelder de private. Det må vi også jobbe med når kommunene skal overta et større ansvar gjennom barnevernsreformen fra 2022.

Men jeg vil understreke at det jeg får mye tilbakemeldinger på, og som jeg er veldig opptatt av, er oppfølgingen og veiledningen av fosterhjemmene. Det å ta på seg den viktige, store oppgaven fordrer at det offentlige stiller veldig godt opp, sånn at en får den hjelpen en trenger for å kunne forbli fosterforeldre, og at barna skal slippe å måtte bytte hjem.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:38:34]: Det er en kritisk tilstand i barnevernet. De ansatte har i snart ett år ropt varsku om for lav bemanning. Barneombudet er sjokkert. Og ikke minst ut fra det barna selv melder, forteller kun ett av fire barn barnevernet om det viktigste.

Likevel rykker statsråd Ropstad ut og sier at det går så mye bedre at det ikke er noe behov for å komme og ha en redegjørelse om den saken her i Stortinget. Men da lurer jeg fælt på: Hvordan vet egentlig barneministeren det? Hvordan kan barneministeren vite at det går bedre når, ut fra det barna selv sier, tre av fire ikke forteller om det viktigste til barnevernet fordi de ikke føler seg trygge? Kan barneministeren stå i denne salen og si: Ja, jeg vet at barna får det bedre, og at barna selv er enig i den beskrivelsen?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [10:39:34]: Når jeg sa at det er ting som går bedre i det norske barnevernet, er det fordi indikatorene viser det. Og så pekte jeg på spesielt når det gjaldt undersøkelser, at en gikk fra – jeg tror det var – 19 pst. fristbrudd til 7 pst. fristbrudd de siste årene. Det mener jeg er positivt. Jeg viste også til at oppfølgingen av fosterhjemmene, der fosterhjemmene selv sier at de opplever god oppfølging, har økt de siste årene – nå husker jeg ikke helt tallene i hodet.

Det er ikke dermed sagt at alt er bedre i barnevernet, men det må være lov for de ansatte som gjør en iherdig jobb hver eneste dag, også å få de positive beskjedene, og at en framsnakker det positive de gjør. Derfor er jeg veldig glad for at det er en høyere årlig vekst av antall ansatte under denne regjeringa enn det var under SV og under den rød-grønne regjeringa.

Kommunene er opptatt av dette, og når vi f.eks. gir kommunestyrene i oppdrag å drøfte situasjonen og tilstanden i sitt barnevern hvert eneste år, håper og tror jeg at de tar et enda større ansvar, og at det også vil bety at det kommunale barnevernet blir enda bedre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [10:40:53]: Likestilling kommer ikke av seg selv, og likestillingskampen kan ikke tas én gang for alle, den må kjempes hele tiden. Etter seks år med høyreregjering ser vi at Norge går tilbake på flere likestillingsindikatorer, ingen nye initiativ er blitt tatt, og mange av de virkemidlene som har gjort oss til et av verdens mest likestilte land, er kuttet i. Abortloven er endret, kvinner har fått mindre bestemmelse over egen kropp her hjemme. Mens vi også ser at land etter land rundt oss går til angrep på kvinners reproduktive helse, skulle vi her hjemme i Norge ha vært et fyrtårn som sto imot.

Arbeiderpartiet vil en annen vei. Likestillingspolitikken er en helt sentral del av vår frihetskamp, og utfordringene er mange. Fortsatt opplever svært mange kvinner ufrihet i arbeidslivet, som enten deltidsansatt eller midlertidig ansatt. Det er kvinnene som trakasseres på jobben. Metoo må tas videre. Vi må riste grunnvollene i det ordinære arbeidslivet, der damene på gulvet jobber.

Glasstaket eksisterer fortsatt. Det er menn som når toppen. Færre kvinner gjør det. Men viktigere enn glass-taket er det at veldig mange jenter – men også gutter – nektes å delta på de fellesskapsarenaene vi tar som en selvfølge. De lever med glassvegger rundt seg, de utsettes for sosial kontroll.

Vi vet at netthetsen florerer. Det truer demokratiet vårt, og særlig jenter og kvinner kvier seg for å delta i det offentlige ordskiftet på grunn av dette. I land etter land rundt oss angripes kvinners og minoriteters rettigheter av anti-feminist- og anti-LHBTI-grupperinger. Det har ikke vært større behov for en kraftfull likestillingspolitikk verken her hjemme eller i utenriks- og utviklingspolitikken på lenge. Allikevel ser vi at høyreregjeringa velger en tilbaketrukket holdning, en holdning som gjør at ting begynner å gå i feil retning, i tillegg til at den kutter i og kutter ut ting som fungerer.

Tidligere i debatten skrøt representanter for regjeringspartiene av kontantstøtten. Ja, denne regjeringen prioriterer kontantstøtten, til tross for at rapport etter rapport fra utvalg etter utvalg igjen og igjen slår fast at kontantstøtten skaper kun dårligere integrering, den svekker arbeidslinjen, og den svekker likestillingen. Det er bare Kristelig Folkeparti som ikke tar dette inn over seg.

Det ble også nevnt at Arbeiderpartiet kutter i engangsstønadene. Nei, Arbeiderpartiet kutter ikke i engangsstønadene, vi er ikke med på økningen i engangsstønadene. Men Arbeiderpartiet har en helt annen tilnærming i velferdspolitikken enn dagens regjering. Vi tror på universelle tjenester, ikke kontantytelser som kan låse folk inne – utenfor arbeid.

I vårt helhetlige opplegg har vi billigere barnehage, billigere SFO og gratis skolemat, og vi har også en politikk som gir ekstra støtte til de studentene som måtte velge å få barn mens de studerer. Vi vil i tillegg bruke litt i underkant av 1 mrd. kr på likestilling i vårt budsjett: heltid i arbeidslivet så flere kvinner blir økonomisk selvstendige, trepartssamarbeid for likestilling, heltidspott, arbeid mot sosial kontroll.

Vi vil styrke LHBTI-organisasjonene, som jobber i motvind. De må få vår støtte. I morgen skal vi diskutere bredere, men det er dagens debatt som viser handlingsviljen til de ulike partiene, om man er villig til å satse på dem man i festtalene hyller, f.eks. under Pride. Disse organisasjonene og det holdningsskapende arbeidet de nå driver med, det arbeidet de gjør med å informere om og bygge kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold, motarbeides. Ja, det motarbeides av krefter og partier som faktisk sitter i regjering.

Det er fint at statsråden sier at han ikke kjenner til dette, men hans eget fylkesparti og lokalpartiet i Hammerfest har altså anmeldt Hammerfest kommune fordi

de driver med Rosa kompetanse-kurs. Dette høres kanskje litt drøyt ut, men sånn er det i Norge i 2019. Vi kan altså ikke hvile i likestillingskampen. Men dessverre er likestillingspolitikken nå i sitt sjuende år med hvileskjær. Det trengs et skifte.

Tage Pettersen (H) [10:45:42]: Norge er et av landene i verden med minst forskjeller. Riktignok har det økt noe de siste tiårene, bl.a. som følge av økt innvandring. På samme tid oppgir stadig færre at de har materielle mangler i Norge. SSB-tallene viser at endringene i formuesskatten ikke er det som har hatt innvirkning på ulikheten. Det som har ført til ulikheten eller økt den svakt, er skatteendringer som det er bred enighet om i Stortinget.

Den største forskjellen i Norge er mellom dem som har en jobb, og dem som ikke har det. Da må vi sørge for at flere kommer inn i arbeidslivet gjennom å satse på kunnskap og kompetanse. Økt skatt løser ikke disse utfordringene.

SVs budsjett er nettopp en oppskrift på færre jobber. Det er et parti som elsker å bruke pengene, samtidig som de har liten forståelse for at verdiene må skapes før de kan deles. SV øker skattene med 23 mrd. kr.

Samtidig uttaler representanten Øvstegård freidig at barn og unge i fattige familier vil få en tryggere hverdag og en bedre oppvekst med deres budsjett. Jeg tror ikke det bare er å ta litt mye Møllers tran, men å sluke hele flasken.

Arbeid er den beste måte å komme ut av fattigdom på, og da må vi skape arbeidsplasser, ikke stikke kjepper i hjulene for bedrifter over det ganske land.

Barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, skal ha de samme mulighetene og den samme friheten til å skape sin egen framtid som alle andre. De skal få god omsorg, bo trygt, kunne etablere stabile vennskap, ha håp og føle seg verdifulle i samfunnet.

Vi ser at familier med innvandrerbakgrunn og enslige forsørgere utgjør størstedelen av dem som lever med vedvarende lavinntekt. Vi må sørge for at de som kommer til Norge, blir integrert på en god måte. Det viktigste vi kan gjøre for disse barna, er å sikre at foreldrene så raskt som mulig kommer i jobb.

Vi har gjort, og vi gjør, mye. Vi økte barnetrygden for alle barn for første gang på 20 år i mars, og nå øker vi den igjen. Til neste år vil vi sette i gang forsøk med fritidskortordninger for barn fra 6 år til fylte 18 år i enda flere ulike kommuner. Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge som bidrar til at familier kan delta på ferie- og fritidsaktiviteter, er styrket med om lag 200 mill. kr siden 2014.

Det settes av midler til innføring av en nasjonal moderasjonsordning med inntektsgradert betaling i skole-

fritidsordningen og midler til gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.–7. trinn. Bostøtten til barnefamilier og andre store husstander økte med 126 mill. kr i 2019. Dette gir en helårsvirkning på 225 mill. kr i 2020. Områdesatsingen i utsatte byområder pågår for fullt også i 2020, og vi bevilger 215 mill. kr til tiltak innenfor dette feltet.

Regjeringspartiene er opptatt av å nå målene i Fritidserklæringen. Dette krever et godt samarbeid på tvers av organisasjoner og sektorer, både lokalt og nasjonalt. Med bakgrunn i dette ber regjeringspartiene om en endring av tilskuddsordningens regelverk for å sikre støtte til bedre nasjonal koordinering.

Utstyrsbibliotek er et annet godt tiltak. Jeg var selv med på å legge til rette for at Kirkens Bymisjon i sin tid fikk åpnet Skattkammeret i Moss. Jeg ønsker å minne Stortinget på at regjeringspartiene har bedt direktoratet vurdere om utstyrssentraler drevet av frivillige organisasjoner kan få driftsstøtte gjennom dagens ordninger. Med bakgrunn i dette vil vi avvente denne utredningen før vi gjør eventuelle endringer i regelverket og vedtar en opptrappingsplan for støtte.

Summen av dette er hva representanten Kari Henriksen i finansdebatten kalte en demontering av velferdsstaten, hvor vi bryter den ned i biter og gjør den uforståelig, fremmed og uoversiktlig. Jeg vil si det er treffsikre tiltak som hjelper dem som trenger det, i stedet for å smøre tynt utover og i realiteten kanskje ikke hjelpe noen av dem som trenger det aller mest.

Statsråd Trine Skei Grande [10:50:12]: Norge er et av verdens mest likestilte land. Forskjellen mellom menn og kvinner var mindre i 2018 enn den var i 2017. Vi beveger oss i riktig retning. Vi har fortsatt store utfordringer, men vi er langt fra tilbakelemt. Denne regjeringa har nå gjennomført tredeling av foreldrepermisjonen, og over 92 pst. av alle 1–5-åringer går nå i barnehage.

Men vi har fortsatt et veldig kjønnsdelt arbeidsmarked. Det går for sakte å få til et mer likestilt arbeidsmarked, og det skaper kjønnsforskjeller både innenfor lønn, arbeidstid, utviklingsmuligheter og karriere. I løpet av 2020 skal vi jobbe sammen med partene i arbeidslivet for en strategi for et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked.

Regjeringa har også mottatt NOU 2019:19 Jente-rom, gutterom og mulighetsrom, der et utvalg har gått gjennom likestillingsutfordringene blant barn og unge. Vi sender nå NOU-en på høring, og etter det kommer vi til også å jobbe med en strategi for en mer likestilt virkelighet for gutter og jenter.

Norge er et av Europas beste land når det gjelder politikk og rettigheter for LHBTIQ-personer. Regjering-

as mål er å skape et åpent, trygt og mangfoldig samfunn, og det er også rammen for regjeringas plan for skeive. Vi har startet et arbeid med en omfattende levekårsundersøkelse for skeive i Norge, og den forventes å være ferdigstilt neste år.

Politikken for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal bygge på likestilling, menneskerettigheter, sjølbestemmelse, demokrati og inkludering. En stortingsmelding om menneskerettigheter for utviklingshemmede planlegges lagt fram våren 2020, og allerede i regjeringas forslag til budsjett for neste år er det satt av 1,5 mill. kr til TV BRA, en nett-tv-kanal av og for utviklingshemmede. TV BRA er en viktig aktør for å synliggjøre personer med utviklingshemninger.

Tirsdag 3. desember ble det lagt fram en ny handlingsplan for likestilling for personer med funksjonsnedsettelse. Den følger opp strategien Et samfunn for alle, som ble framlagt i 2018. Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2020 at det settes av ytterligere 7 mill. kr til oppfølging av handlingsplanen for å styrke kunnskapen om rettighetene på dette feltet, spesielt i kommunene.

Negative holdninger til og fordommer mot ulike etniske og religiøse minoritetsgrupper samt diskriminering på ulike samfunnsarenaer er godt dokumentert. Den senere tida har også vist tendens til et hardere debattklima. Det er bekymringsfullt og uakseptabelt. Rasisme og diskriminering skaper frykt og mistillit og hindrer inkludering. Regjeringa skal lansere en ny handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering. I tillegg arbeider vi med å utvikle indikatorer på diskriminerings- og likestillings situasjonen for etniske minoriteter i Norge.

Det er viktig å ha gode verktøy mot seksuell trakassering. Regjeringa vil sikre en effektiv håndheving av saker om seksuell trakassering og etablerer derfor et lavterskeltilbud for behandling av saker med seksuell trakassering etter likestillings- og diskrimineringsloven. Vi styrker også aktivitets- og redegjørelsesplikten, som innebærer at alle arbeidsgivere skal forsøke å hindre trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold på arbeidsplassen. Arbeidsgivere blir også fra 1. januar neste år pliktige til å dokumentere dette. Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2020 å øke bevilgningene til Diskrimineringsnemnda og Likestillingsombudet med 3 mill. kr, nettopp for å følge opp dette arbeidet.

Å jobbe for likestilling er god politikk. Det er smart å gjøre, og det er riktig å gjøre. Det er riktig å gjøre det for enkeltmennesket, men også for samfunnet. Derfor må vi hele tida jobbe for å bli bedre. Jeg takker komiteen for mange gode innspill på likestillings- og diskrimineringsområdet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [10:54:48]: Som nevnt i mitt innlegg vinner antifeminist- og anti-LHBTI-krefter terreng rundt oss. Kvinners rettigheter innskrenkes – minoriteter trues. Vi ser også her hjemme at LHBTI-bevegelsen er under angrep. Den siste tiden har bl.a. vi politikere på Stortinget – sikkert representanter for regjeringen også – fått en rekke e-post og brev fra kristen-konservative som mener at barn ikke skal lære om kjønnsidentitet og ulike seksuelle legninger, altså mangfold, i skolen og i barnehagen. Hammerfest kommune har til og med blitt politianmeldt av Kristelig Folkeparti lokalt for å ha fasilitert Rosa kompetanse-kurset til FRI. For de som ikke vet hva det er, kurser de offentlig ansatte og bedrifter i kjønns- og seksualitetsmangfold og er finansiert av Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Bufdir og Politidirektoratet. Arbeiderpartiet har foreslått mer penger til Rosa kompetanse.

Hva synes likestillingsministeren om at Kristelig Folkeparti lokalt anmelder en kommune for å ville legge til rette for læring og mangfold?

Statsråd Trine Skei Grande [10:55:52]: Det syns jeg er gripende dumt. Jeg mener at dette er prosjekter som er bra – bra for å løfte alle de ungene som lever i disse brytningene, og bra for å styrke de individene det er snakk om. Det er nettopp derfor vi i regjeringa nå har lagt fram nye læreplaner der dette er blitt fokusert på. Som likestillingsminister er jeg veldig glad for at alle innvendingene og innspillene som kom fra de skeive bevegelsene, har blitt tatt inn i arbeidet med læreplaner, for vi skal ha en skole som gjør at alle sammen, uansett hvilken identitet man vokser opp med, skal få muligheten til å utvikle seg og bli et helt og fullt menneske ut fra den man er.

Anette Trettebergstuen (A) [10:56:36]: Jeg deler statsrådens glede over at dette med kjønns- og seksualitetsmangfold endelig er på plass i de nye læreplanene, for det så mørkt ut en stund. Det var slik at LHBTI-organisasjonene som er opptatt av dette, måtte protestere høylytt og offentlig, for i det siste utkastet var det ikke på plass. Så kom det på plass, men veldig mange har lurt på hva som her har skjedd – om det er krefter i regjeringen som egentlig ikke ville ha dette inn i læreplanene. Nå er det på plass, men det var altså ingen selvfølge.

Jeg er også glad for at likestillingsministeren tar avstand fra at Kristelig Folkeparti lokalt har anmeldt Hammerfest kommune for å legge til rette for at barn kan lære om mangfold i skolen. Men dette er problemet med dagens regjering. Vi har en likestillingsminister som er liberal, men vi har andre krefter i regjeringen, f.eks. barne- og familieministeren, som også sitter her,

som helst ikke vil snakke om alt dette. Han tilhører et parti der det i hvert fall er forskjell på liv og lære – på det partiet gjør lokalt, og det regjeringen mener sentralt. Forstår likestillingsministeren at dette skaper usikkerhet og ugreie blant dem som er opptatt av LHBTI-politikk lokalt?

Statsråd Trine Skei Grande [10:57:44]: Som samordningsminister på dette feltet har jeg ikke oppfattet det som veldig vanskelig, så kanskje folk ikke er så ille som Arbeiderpartiet tror. For det andre: Det var ikke krefter i regjeringa som prøvde å stoppe de grepene som regjeringa har tatt. Det var derimot regjeringa som grep inn overfor et byråkrati som ønsket å minimalisere læreplanene. Jeg skjønner at mange av faginstansene vi har, ønsket læreplaner som ikke var så omfangsrike. Men dette var et politisk grep som regjeringa tok fordi vi ønsket å styrke de rettighetene i læreplanene.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [10:58:33]: Jeg setter pris på at ministeren svarer direkte på en del av disse spørsmålene, og det håper jeg du kan fortsette med.

Nå skal jeg spørre om noe som jeg oppriktig lurer på. Senterpartiet og Venstre deler en felles likestillings-sak, nemlig at man skal få innført selvstendig uttaksrett for far. Vi markerer det i budsjettet, men foreløpig har det ikke noen budsjettmessige konsekvenser. Likevel: Vi skjønner at det er vanskelig – Venstre har det i sitt program, vi har det i vårt program. Ministeren sitter rundt regjeringsbordet og skal snakke om dette som er et stort likestillingstiltak for menn.

Hva er grunnen til at vi ikke klarer å få det innført, og når tror du vi klarer det?

Presidenten: Presidenten vil gjera merksam på at all tale skal gå via presidenten.

Statsråd Trine Skei Grande [10:59:32]: Takk for spørsmålet. Dette er et spørsmål som vi jobber aktivt med i regjeringa for å finne gode løsninger på – det er strengt tatt under barne- og familieministerens ansvar – og vi har fått pålegg fra våre europeiske partnere som er med og av og til drar oss i riktig retning mot et mer fritt, liberalt og åpent samfunn. Det kan godt hende at vi må finne løsninger med det regelverket som vi har i Europa på dette feltet. Jeg håper at vi får til det viktige likestillingsgrepet det er å ha sjølstendig uttaksrett, men hvordan vi skal gjøre det, må vi komme tilbake til.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:00:20]: Da jeg selv kom ut av det berømte skapet, var jeg ganske optimistisk, jeg følte at ting gikk framover. Men de siste par årene må jeg innrømme at jeg har blitt litt mer usikker, f.eks. når vi har en situasjon der folk blir slått ned rett på utsiden her, rett bak dette huset, fordi de er skeive, på

samme dag som Pride-paraden, men også når VG kan avsløre omfattende sosial kontroll i religiøse miljøer.

Jeg skal ikke spørre om homoterapi akkurat nå, men jeg vil spørre om de gode kreftene i de religiøse miljøene som trenger vår hjelp, som Salam, organisasjonen for skeive muslimer. De står helt fremst i denne kampen og trenger vår hjelp. Likevel får de ikke støtte fra denne regjeringen, noe som gjør at de nå legger ned sine skolebesøk. Er statsråden fornøyd med det?

Statsråd Trine Skei Grande [11:01:27]: Nei, det er ikke statsråden fornøyd med. Derfor jobber vi nå med å finne en løsning som gjør at Salam skal kvalifisere seg til å kunne søke støtte gjennom Bufdir-ordningene, som alle de andre skeive organisasjonene gjør. Det håper jeg vi skal finne løsninger på, for de gjør en veldig god innsats. Vi er imponert over den frivillige innsatsen de har gjort, og vi syns de burde kvalifisert seg til å kunne søke sammen med de andre. Det jobber vi med å finne gode løsninger på.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:01:53]: Takk til statsråden for det svaret. Jeg håper virkelig at en slik løsning kommer. SV har foreslått en ekstra bevilgning i årets budsjett, og jeg skulle ønske at Salam kunne bli prioritert på samme måte også av regjeringen.

Dette er jo ikke et isolert problem som kun gjelder den fantastiske innsatsen Salam gjør. Det er stadig vekk sånn at mange organisasjoner på LHBTI-feltet melder om at de har mer å gjøre fordi det er en backlash. Og så kommer det også nye organisasjoner til, innenfor nye felt, heldigvis.

Da lurer jeg på: I en sånn situasjon, med mer å gjøre, dessverre, men med flere organisasjoner, heldigvis – hvordan skal den potten som nå har stått stille, strekke til for at alt det gode, holdningsskapende arbeidet faktisk kan komme fram, slik at vi kan snu den backlashen om til ny optimisme, som jeg kjente på for noen år siden?

Statsråd Trine Skei Grande [11:02:54]: Vi har ikke kuttet i disse pottene. Man har hatt vanlig lønns- og prisstigning og ikke snev av ABE-kutt, som noen er veldig engstelige for, i disse pottene. Men jeg ser også at organisasjonene får mer å jobbe med.

Det er viktig for oss å støtte de frivillige organisasjonene, for vi tror de har noe spesielt å tilføre på dette feltet. Så vi jobber med å finne gode ordninger for de frivillige organisasjonene. Vi har også har tatt inn over oss den spesielle situasjonen Salam er i, og vi håper at vi kanskje får gjort noe med det før julen ringes inn.

Presidenten: Replikkordskiftet er då omme.

Trond Giske (A) [11:03:52]: Det er sjelden i en jevn strøm av viktige og uviktige nyheter at ting treffer oss

midt i mellomgulvet. Men da vi mandag sist uke så meldingene fra Tromsø hvor en mor og tre unger var funnet livløse i sundet, var det som om alt stoppet opp, og blodet i årene ble like iskaldt som vannet de fire lå i. Saken rystet oss helt inn i hjerterota fordi vi føler så intenst at det ikke er noen viktigere oppgave for enkeltmennesker eller for et samfunn enn å sørge for at unge våre er trygge, at en mor er trygg, at en familie har det bra. Og selv om vi ikke vet hva som har skjedd, eller hva som ligger bak, føler vi at også vi svikter, fordi vi føler at det ikke bare er et individuelt ansvar, men et felles ansvar at alle er trygge. Jeg er sikker på at statsråden fra Kristelig Folkeparti føler det samme, jeg er sikker på at representantene fra Høyre og Fremskrittspartiet føler det samme. Dette er noe som knytter oss sammen som mennesker fordi det går til kjernen av det å være i et fellesskap med andre.

Det er ikke alt vi kan forhindre, og det er ikke alt vi kan forstå, men når slike ting vekker oss opp fra alt det andre, uvesentlige, tenker vi: Kunne vi finne noen områder som ikke handlet om politisk strid og spill, men der vi sammen gjorde et løft for å sørge for at alle i Norge var trygge?

Når det er ting vi ikke kan forhindre og ikke kan gjøre noe med, er det desto viktigere at vi bruker kreftene på det vi faktisk kan gjøre noe med. I Norge er over 9 000 barn under fellesskapets omsorg. Det er 50 pst. flere enn for 15 år siden, og det blir 1 500 nye hvert år. Hvordan tar vi vare på de barna som vi har bestemt oss for at fellesskapet skal passe på? Jo, ifølge en undersøkelse som Norsk institutt for by- og regionforskning publiserte i midten av det første tiåret av 2000-tallet, og som dekte årene 1990–2002, er dødeligheten blant barnevernsbarn mye større enn blant barn for øvrig. I denne perioden døde 702 barn – 114 bare det siste året. Antall selvmord blant barnevernsbarn er åtte ganger så høyt som blant andre barn. Barn vi overtar omsorgen for, er altså mindre trygge og har mindre overlevelse enn dem vi ikke har tatt ansvaret for. Det fundamentale prinsippet er at alle personer som befinner seg under statens omsorg, er i en særskilt sårbar posisjon, og at myndighetene har en særskilt plikt til å verne om disse menneskene.

Jeg så at faktisk.no hadde sjekket disse tallene i 2019 og funnet at de var riktige, men det mest oppsiktsvekkende var at faktisk.no ikke fant noen nye tall. Det var ingen statistikk siden 2001 som viste hvordan det gikk med barnevernsbarna. Jeg sjekket på Bufdirs sider, og der sto det mye om hjelpetiltak, antall omsorgsovertaker, antall fosterhjem, antall bekymringsmeldinger, manglende foreldreferdigheter, osv., og så var det litt statistikk om utdanningsfullføring, men ellers sto det forsvinnende lite om resultatene av den innsatsen vi gjør. Det fant jeg meget merkelig.

For 15 år siden i år vedtok denne sal enstemmig å sørge for at alle unger i Norge skulle få barnehageplass. Siden den gangen har antall barnehageplasser gått fra 139 000 på fulltid til 268 000. Det er en dobling. Vi har gitt 130 000 flere barn barnehageplass. Det kostet 15 mrd. kr. Barnevernsbarna spør ikke om 15 mrd. kr. De spør ikke om 1 mrd. kr. For meg er det ikke viktig om vi samles om Arbeiderpartiets 200 mill. kr, SVs 250 mill. kr eller Senterpartiets 150 mill. kr. For meg er det viktigste at denne salen igjen enstemmig kunne gått sammen om å si: La oss nå sørge for at alle unger i Norge er trygge, uavhengig av familie, uavhengig av oppvekst, uavhengig av bakgrunn. For hvis vi ikke lykkes, og dette fortsetter, skyldes det ikke ulykker og dødsfall som vi ikke forstår eller ikke kan forklare, det skyldes oss selv.

Vetle Langedahl (H) [11:09:11]: I budsjettbehandlingen har Senterpartiet bemerket at det er et økende behov for å styrke bemanningen i det kommunale barnevernet. Jeg er langt på vei enig med Senterpartiet i det, men vi har nok litt forskjellige midler for å nå målet.

Vi tar på alvor at mange kommunale barnevernstjenester opplever kapasitetsutfordringer. Regjeringen følger barnevernet tett, og vi i regjeringspartiene skal sørge for at kvaliteten og bemanningssituasjonen blir vurdert jevnlig, både i den enkelte kommune og på nasjonalt nivå. Siden 2014 har vi økt bevilgningen til kommunalt barnevern med nesten 200 mill. kr. Det tilsvarer 285 nye stillinger. Det ble også fra 2013 til 2018 1 300 flere årsverk i det kommunale barnevernet. SSB-tall fra 2018 tilsier heller ingen vekst i saker, noe som gir bedre forutsetninger for det arbeidet som gjøres med det enkelte barn og den enkelte familie.

Noe av denne økningen skyldes øremerkede midler, men en stor del skyldes sterkere prioriteringer i kommunene. Dette har regjeringen bidratt til gjennom å sørge for økte økonomiske rammer for kommunene.

Jeg mener at lokale politikere er best egnet til å gjøre vurderinger av behovet for bemanning. De er best i stand til å prioritere ressurser og tiltak der behovet og nytten er størst. Jeg mener økningen i årsverk viser nettopp det – at øremerking ikke alltid er det beste virkemiddelet for å få flere stillinger totalt sett.

I tillegg er ikke flere stillinger i seg selv tilstrekkelig for å gi barn den hjelpen de trenger. Regjeringen har derfor prioritert å satse på å bedre kvaliteten i kommunalt barnevern, bl.a. gjennom kompetansesatsingen og prosjektet DigiBarnevern. Det digitale løftet skal gi ansette mer tid til å følge opp det enkelte barn og familien.

Senterpartiet og Arbeiderpartiet har vært ivrige etter å kritisere private aktører i barnevernet. Der disse partiene snakker ned en viktig del av vårt barnevern, er jeg for et mangfold av leverandører. Private gjør en vik-

tig jobb for både staten og kommunene når det gjelder barnevern. I Granavolden-plattformen er vi også tydelige på at vi vil styrke de ideelles posisjon spesielt. For det er ikke så viktig hvem som tilbyr tjenesten, så lenge tilbudet er godt. Det er selvsagt det offentlige som har det øverste ansvaret for barnevernet, det ligger fast, men vi skal og vil bruke private aktører på en god måte så lenge tjenesten de tilbyr, er god nok.

Opgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet, kan ikke delegeres til private med mindre det er nedfelt i særskilt lov. Derfor er dette ikke en problemstilling. Kommunene kan imidlertid la seg bistå av private aktører i enkelte tilfeller – under aktiv styring og ledelse av barnevernslederen. Igjen er det kommunen og det offentlige som sitter med ansvaret.

Dette er ikke en sak som kler ideologisk klagesang. Det handler om å gi barna det best mulige tilbudet. Det er heller ikke snakk om at det offentlige skal fraskrive seg et ansvar, for det ansvaret har vi til enhver tid. Det handler om at det under et strengt regime skal være anledning til å benytte seg av disse tjenestene for å kunne gi et godt tilbud til barnevernsbarna.

I sitt alternative budsjett gjør Senterpartiet store kutt i både det statlige og det private barnevernet. Det mener jeg er feil retning å gå i. For selv om det er viktig at det offentlige har et overordnet ansvar, må det være mulig å ha flere tanker i hodet samtidig. For at det skal være et sånt mangfold i tilbudet, ønsker jeg å styrke de ideelle leverandørene. Det står sentralt i Granavolden-plattformen, og vi vurderer nå hvordan dette bør følges opp, som følge av Stortingets anmodningsvedtak.

Barnevern er utvilsomt et viktig satsingsområde for denne regjeringen, men vi er ennå ikke fornøyd. Derfor har vi satset på – og skal fortsette å satse på – kompetanseheving. Derfor øker vi rammene til kommunene, og derfor løfter vi det ideelle barnevernet. For kun slik kan vi få løftet barnevernet dit vi ønsker.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [11:14:01]: Barnevernet må bli bedre. Senterpartiet vil styrke familievernet for å forebygge og hjelpe familier. Barnevernet skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Norge har en stolt tradisjon i å ta vare på og beskytte barn, bl.a. med innføring av verdens første barnelov og etablering av verdens første barneombud.

Det finnes godt barnevern i dagens Norge, som hjelper og støtter familier og barn med utfordringer. Men det finnes også dårlig barnevern, som kan gjøre skade. Målet må være å utvikle et trygt barnevern for framtiden med høy kvalitet, som har tillit i befolkningen. Folkevalgte må kunne følge opp de lovpålagte oppgavene.

Senterpartiet vil styrke fellesskapsløsningene. Vi mener at ansvar og drift av viktige velferdstjenester fortsatt skal ligge hos kommuner og fylkeskommuner, og mener at for utbredt bruk av anbud innen barnevernet er uheldig. Det trengs en styrket bemanning i det kommunale barnevernet, og vi prioriterer 150 mill. kr til det i vårt alternative statsbudsjett.

Flere steder er det for stor gjennomtrekk og for høyt sykefravær, for stort arbeidspress og lang saksbehandlingstid. Dette påvirker kvaliteten, arbeidsmiljøet og muligheten til å yte gode og forsvarlige tjenester. Fellesorganisasjonen og Barneombudet har gjentatt at barnevernet må få flere ansatte. Det er derfor uforståelig at regjeringen ikke tar disse signalene på alvor. I forslaget deres til statsbudsjett for 2020 er det få tiltak for å bedre situasjonen, og i representant Langedahls logikk her fra talerstolen nå nettopp har Senterpartiet over 4,4 mrd. kr til kommunal sektor, der mye kan tilfalle barnevernet. Men så enkelt er det ikke.

Vi vet at en høy andel barn med tiltak i barnevernet sliter med psykiske lidelser og har et sammensatt behov for helsetjenester. Samtidig kommer det varsel-signaler om at tilbudet er for dårlig. Senterpartiet mener psykisk helsehjelp i barnevernet må styrkes, og har lagt inn et representantforslag om saken. Videre er dommene i Den europeiske menneskerettsdomstol samt i tilbakemeldingene fra FNs barnekomité, Riksrevisjonen, Helseilsynet og Forandringsfabrikken tydelige på at det må flere tiltak til. Det gjelder særlig barns medvirkning, barnevernets kompetanse, håndtering av akutsaker, samhandling med øvrig hjelpeapparat og kvaliteten i barnevernsinstitusjonene. Barn i barnevernet opplever for mange flyttinger, unødig bruk av tvang, utstrakt bruk av enetiltak og manglende helsetiltak.

Regjeringspartiene må erkjenne kritikk som er faglig forankret, med intensjon om å styrke og forbedre barnevernet vårt. Forslaget til ny barnevernslov foretar ikke en helhetlig nok gjennomgang av faglig status, og det vil Senterpartiet følge opp. Vi mener det må tas politisk initiativ til en helhetlig og faglig gjennomgang.

Kjersti Toppe (Sp) [11:17:16]: Barn i barnevernet har same rett til nødvendig helsehjelp som andre barn. Det er godt dokumentert at ein stor del av barna med tiltak i barnevernet også har ein høg førekomst av psykiske lidningar og eit samansett behov for tenester. Forsking viser at tre av fire barn og unge i barnevernsinstitusjonar og halvparten av barna i fosterheim har psykiske lidningar. Det er klare indikasjonar på at helsetilbodet til denne gruppa er utilstrekkeleg.

Det har skjedd ein del positive ting. Det skal vera barnevernsansvarlege i psykisk helsevern for barn og unge, alle barnevernsinstitusjonar skal ha sin ein eigen

helseansvarleg, ambulante team skal ha vorte styrkte, og det er oppretta egne omsorgs- og behandlingstilstandar for barn. Men dette er ikkje tilstrekkeleg.

I NOU-en til forslag til ny barnevernslov står det at barnevernstilsette manglar kompetanse i å vurdere medisinske behov hos barnet. Det kan bidra til at barn ikkje vert viste vidare når dei skal. Behandlingsopplegg vert avbrotne på grunn av mange flyttingar, og det er manglande døgnplassar i BUP. Dette vert det altså skrive om i NOU-en.

Manglande døgnplassar i barne- og ungdomspsykiatrien er til skade for barn i barnevernet. Det har vore ein markert nedgang i døgnplassar i BUP sidan 2013. Mari Trommald, som er direktør i Bufdir, sa til VG i haust at ei årsak til auken i einetiltaka er at det er manglande døgnbehandling i BUP. Alvorleg psykisk sjuke barn får altså einetiltak i barnevernet – sjuke barn risikerer å hamna i barnevernet fordi helsetenestene sviktar. Senterpartiet har levert inn forslag om at alle barn skal ha ei helseundersøking ved omsorgsovertaking. I vårt budsjett legg vi inn 20 mill. kr for at BUPs tilbod til barn i barnevernet skal styrkjast.

Ein ting som har vorte gjort i debatten i haust, er å visa til den nye barnevernsreforma som eit svar på utfordringa i dagens barnevern. Denne reforma stemte Senterpartiet imot i Stortinget. Reforma legg til rette for auka kommersialisering av barnevernet og for at kommunane skal få auka betalingsansvar for fosterheimar og høgare eigendel ved bruk av institusjonsplass. Dei kallar det full prisdifferensiering, og økonomiske insentiv i barnevernet skal da vera løysinga. VGs kartlegging av samhandlingsreforma har vist at dette ikkje fungerer. Helseminister Høie går inn for å avvika økonomiske insentiv i helsetenesta. Dette vil aldri vera løysinga eller redninga for norsk barnevern. Eg er sterkt skeptisk til det som ligg i den nye barnevernsreforma på dette området.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [11:20:30]: Som både presidenten og salen kanskje forstår, er vi i Senterpartiet blitt veldig opptatt av barnevern i det siste. Men under denne rammen i budsjettet er det også mange andre viktige temaer, som bl.a. likestilling og familierpolitikk. Jeg vil derfor si litt mer om foreldrepermisjon og selvstendig uttaksrett for far, og hvorfor jeg synes det er så viktig.

For Senterpartiet er det en målsetting å øke fars samvær med barnet i foreldrepermisjonstiden. Fedrekvoten er viktig, og dersom utvidet fedrekvote skal ha den ønskede effekten, som er mer likestilling og delt ansvar for barna, må far få selvstendig uttaksrett til pappa-permisjon. Slik det er nå, mister far retten til å ta ut foreldrepenger dersom mor ikke er i aktivitet. Det er diskri-

minering og forskjellsbehandling av far. Senterpartiet har for 2020 foreslått i sitt alternative budsjett å innføre selvstendig uttaksrett fra 1. september 2020. Det vil ikke ha budsjettmessige konsekvenser for 2020, sier Finansdepartementet, men vi vil likevel ha det med i budsjett-dokumentet.

Jeg har også behov for å snakke litt om forbrukerpolitikk i denne budsjettdebatten. Høringen om forbrukermeldingen viste at her er det mange saker å ta tak i for oss politikere, saker som kanskje burde hatt mye mer politisk oppmerksomhet, både når det gjelder hvordan forbruket vårt kan bidra til å nå klimamålene våre i større grad, og når det gjelder forbrukernes rettigheter framover. Disse håper jeg blir løftet godt av komiteen, gjerne en del av dem i fellesskap, når forbrukermeldingen skal behandles på nyåret.

Senterpartiet foreslår uansett i sitt alternative budsjett 3 mill. kr til forsterket innsats mot aggressiv markedsføring av forbrukslån. Jeg minner om at et enstemmig storting vedtok at regjeringen skulle komme tilbake med forslag om å forby aggressiv markedsføring av forbrukslån senest høsten 2018. Regjeringen har dessverre ikke fulgt opp dette vedtaket. Det er synd, da gjeldsutviklingen i norske husholdninger er alarmerende. Vi bruker masse penger vi ikke har. Det er ikke økonomisk bærekraftig. Ifølge tall fra Finanstilsynet hadde nordmenn forbrukslån på rundt 117 mrd. kr i 2018. Markedet for forbrukskreditt har økt voldsomt de siste årene, og tilsyn gjennomført av Finanstilsynet hos ledende forbrukerlån banker viser at respekten for regelverket er for svak. Vi trenger mer treffsikre reguleringer og økt innsats for å få ned veksten i forbrukslån, noe jeg håper og tror vi i Senterpartiet ikke blir like alene om å kjempe for på nyåret, under den nevnte behandlingen av forbrukermeldingen, som vi er i denne debatten.

Karin Andersen (SV) [11:23:24]: For SV er det viktig at vi ser alle barn og tar ansvar for dem. Vi har nå fått en barneminister som sier at han skal slåss med nebb og klør mot noe som ikke finnes, mens det har f.eks. vært veldig stille om de norske barna som sitter i Al-Holleiren, som ikke kan noe for at de sitter der, og som regjeringen samlet gjør alt de kan – ser det ut til – for at de ikke skal få hjelp.

Det er mange enslige mindreårige som kommer til Norge, og som blir forskjellsbehandlet. Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter og FN sier at vi bryter våre forpliktelser ved at disse barna og ungdommene ikke får omsorg under barnevernet, slik som norske barn uten foreldre og foresatte gjør. Jeg ser ikke at verken regjeringen eller barneministeren bryr seg særlig mye om at vi her bryter våre forpliktelser.

Jeg ser en regjering som systematisk går etter de mest vanskeligstilte familiene, med usosiale kutt som sparker beina unna de foreldrene som prøver så godt de kan å få endene til å møtes. Noen av dem er enslige forsørgere, eller enestående, som jeg synes vi egentlig burde bruke som betegnelse på dem, for jeg er så imponert over hva mange av dem får til. Men regjeringen gjør det systematisk vanskeligere for dem hele tida ved å stramme inn på nødvendige ordninger som gjør at de kan klare seg bedre, og at ungene deres kan klare seg bedre.

Tvert imot har vi en regjering som fremmer konkurranse på alle områder. Vi hadde en skoledebatt her forleden, og det høres ut som man tror at bare man konkurrerer mer og mer, skal de ungene som er født med stein i skoa, kunne løpe fortere enn de andre. Det er ikke slik.

Barnetrygden er kjempeviktig. Jeg var glad da Kristelig Folkeparti greide å løfte barnetrygden litt, men det er dyrt å ha større unger også. Og det forferdelige systemet vi har i dag, med at kommunene kan avkorte sosialhjelpen for barnetrygden, står ved lag. Det hjelper ingenting at regjeringen har hevet de veiledende satsene, for dem trenger ikke kommunen å ta hensyn til. SV kommer til å fremme forslag om at loven må endres slik at økninger i barnetrygden kommer også de fattigste barnefamiliene til gode. Derfor har vi lagt inn penger til dette i vårt kommunebudsjett.

Til slutt: Noen av barna er funksjonshemmet. Regjeringen la nå fram en handlingsplan for universell utforming og likestilling – uten tidsfrister, ikke engang for at skolene skal være universelt utformet, og for at alle barn skal ha samme rett til å gå på nærskolen sin.

Ja, jeg er skuffet over denne barneministeren.

Kari Henriksen (A) [11:26:41]: Jeg har lyst til å knytte noen kommentarer til denne debatten. Jeg vil starte med det Freddy André Øvstegård nevnte i sin replikkveksling med statsråden, og det var utrygghet. Det er ikke den første jeg har møtt i Norge i det siste som peker på større usikkerhet og større utrygghet. Utryggheten er knyttet til å være den man er, eller til å ha en annen etnisitet, komme fra et annet land. Det er bekymringsfullt når vi i et land opplever at mennesker blir utrygge fordi de er den de er, og at flere uttrykker det.

Når det gjelder barnevernet, har jeg lyst til å si at det hver dag er barn som opplever stor grad av utrygghet. Hver eneste dag er det barn i Norge som fellesskapet ikke evner å ta vare på. Det er alvorlig. Det er kjempealvorlig. Det mangler ikke på utfordringer. Jeg har stått her på denne talerstolen tidligere og listet opp en haug av dem, og da brukte jeg nesten tre minutter. Det skal jeg ikke gjøre nå. Jeg skal bare gjenta at Barneombudet i en høring beskrev det som en politisk styringskrise.

Jeg opplever at statsråden prøver å pynte på det ved å si at vi ikke ønsker å snakke om de ansatte som gjør en god jobb. Jo, vi ønsker å snakke om de ansatte som gjør en god jobb, og vi snakker om dem hele tida. Vi har dem på laget. Heierna, fagorganisasjoner og barna i barnevernet forteller oss at de trenger flere folk, fordi de vet hva utrygghet er. Vi trenger ikke en pekefinger som sier at det er kommunene som har ansvar. Det politiske styringsansvaret er godt plassert hos statsråden.

Arbeidslinja ble nevnt. Jeg ble utfordret på at arbeid var det eneste saliggjørende i dette landet. Heldigvis har jeg med meg representanter fra både Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre som har pekt på akkurat det samme.

Representanten Hjemdal var bekymret over kutt som skjer over natta. Vel, da vil jeg bare friske opp minnet til regjeringspartiene. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ble kuttet med 10 mill. kr, blindetelefonen og biblioteket for blinde ble kuttet med 3 mill. kr, Forbrukerrådet blir i år kuttet med 5 mill. kr. Ikke ett eneste varsel. Det er denne regjeringa.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:29:59]: Det var som om det gikk et gufs fra 1980-tallet gjennom salen under innlegget til en av de tidligere talerne. Den taleren var representanten Tage Pettersen, som holdt et innlegg om SVs politikk for å hjelpe flere familier ut av fattigdom. Den funky 1980-talls følelsen jeg fikk av det innlegget, var tanker om «trickle down»-økonomi, idet vi fikk kritikk fra representanten Pettersen om at vårt skattesystem vil hindre flere i å komme seg ut av vedvarende lavinntekt. Han viste til at regjeringens skatteletter for de aller rikeste er det viktigste for å hjelpe flere barn ut av vedvarende lavinntekt. Jeg trodde virkelig at den type voodoo-økonomi for lengst var begravd. Jeg trodde at ideen om at bare vi gir mer til de aller rikeste så vil det på magisk vis renne ned til de barna som vokser opp i fattigdom, ikke lenger var gangbar. Men likevel er det det vi hører fra talerstolen.

Jeg kan nevne for representanten Pettersen at i vårt skatteopplegg får alle som tjener under 600 000 kr, faktisk skattelette med SVs politikk. Så øker vi skattene for dem som har aller mest, sånn at vi kan bruke det bl.a. på å innføre foreldrepenger til alle – en skikkelig investering i barns første leveår.

Jeg må også si noe om likestilling. Vi står fortsatt i en situasjon hvor det er sånn at kvinner i snitt tjener 87 kr for hver 100-lapp en mann tjener. Seksuell trakassering hindrer kvinners muligheter i arbeidslivet, og negativ sosial kontroll rammer særlig unge jenters frihet. Samtidig har vi en regjering som gjør seg selv historisk – den gjør seg selv historisk som den aller første på 40 år som innskrenker kvinners rett til selvbestemt abort. Da er det på tide med et skikkelig taktskifte i likestillingspolitikk.

ken, og det skisserer SV opp i sitt alternative budsjett, hvor vi legger på om lag én milliard kroner i tiltak for likestilling. Det gjelder bl.a. 50 mill. kr for tiltak mot negativ sosial kontroll. Det dreier seg om å ordne opp i den uholdbare situasjonen når det gjelder finansieringen av krisesentrene, hvor det nå er fare for nedleggelser flere steder. Lavterskeltilbudene hvor voldsutsatte skal kunne gå, står i fare for å bli lagt ned. Det foreslår vi en endring på. Og vi foreslår også flere hundre millioner kroner i økning for bedre bemanning – og heltid – for de heltene som står fremst i velferden vår, som ofte er kvinner.

Silje Hjemdal (FrP) [11:33:18]: For Fremskrittspartiet er samarbeidet mellom helsetjenesten og barnevernet et veldig viktig tema. Barn og unge som er under barnevernets omsorg, skal ha både fysisk og psykisk god helse, og da plikter vi å stille opp. Vi vet dessverre også at en del av disse barn og unge har problemer knyttet til rus.

Å sikre barn i barnevernet et godt helsetilbud er nettopp prioritert høyt av denne regjeringen. Barn og unge med tiltak i barnevernet skal selvfølgelig ha nøyaktig samme rett til nødvendig helsehjelp som andre barn. Likevel vet vi at samarbeidet mellom barnevern og helse fortsatt ikke er godt nok, og det synes jeg vi skal være ærlige på.

Barn og ungdommer i barnevernet får ikke kartlagt sine behov for helsehjelp godt nok, og får man ikke kartlagt behovet for hjelp, er det vanskelig å sette inn nødvendig eller riktig behandling. Det har det vært viktig å gjøre noe med. For å sikre at barn i barnevernet får mer og bedre psykisk helse-hjelp har regjeringen jobbet på flere nivå for å finne gode løsninger. Blant annet har man et samhandlingsforløp for barnevernet og BUP, men man ønsker også å styrke nærværet av ambulante BUP-team i barnevernsinstitusjonene, og disse spiller en viktig rolle både ved at de kan gi behandling der barn og unge bor, og ved at de kan gi ansatte i barnevernsinstitusjoner veiledning.

Sist uke åpnet statsråd Ropstad Lunde behandlingssenter, noe som illustrerer nettopp hvordan regjeringen satser og ønsker å få til et godt tilbud der – dette fordi vi ønsker å gi tjenester som gir barn og unge den hjelpen de trenger, der de er, og der de bor, og som tilpasser seg barn og unge og deres behov – og nettopp ikke motsatt.

Regjeringen tar flere grep. Vi styrker samarbeidet mellom barnevernet og helsetjenesten for å sikre rask kartlegging og rask behandling av psykiske lidelser og ruslidelser for barn som trenger det. Vi sørger for bedre tilgang til psykisk helse-hjelp på barnevernsinstitusjonene. Og vi hever kompetansen på barnevern i helsetjenesten.

Barn og unge i barnevernet må få den hjelpen de trenger, enten det er fra barnevernet, fra helsetjenesten eller fra andre offentlige instanser.

Vi må innrømme at vi kanskje ikke er helt i mål, men jeg synes regjeringen kvitterer ut en god oppskrift på alt den har startet opp med, og veien videre. Vi jobber nå med full styrke for at man nettopp skal kunne styrke barns sikkerhetsnettverk.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [11:36:36]: Jeg er glad for at vi i denne debatten har løftet barnevernet. Barnevernet er viktig. Det skal være et sikkerhetsnett og tiltak for de barn som trenger det, og ikke minst familiene.

Men jeg har lyst til å dvele litt ved representanten Henriksen, som sier at regjeringen abdiserer fra et kriserammert barnevern. Jeg mener Arbeiderpartiet trenger en realitetsorientering og trenger å følge med på hva som faktisk gjøres. Ja, vi kan være uenige om noen tiltak, men vi har utfordringer, og regjeringen tar det på alvor.

Jeg skal repetere noen av tiltakene. I dette budsjettet har kommunene fått en videreføring av øremerking av stillinger, og kommunene har bedre rammer. Det har faktisk aldri vært så få kommuner på ROBEK-listen som nå. Kommuneøkonomien gjør også at man prioriterer ansatte i barnevernet. Ja, vi kan være uenige om stillinger skal øremerkes eller ikke, men dette handler ikke om abdisering.

Kommunene har også fått tilført midler for å heve kompetansen til dem som arbeider i barnevernet, og ikke minst også kompetanse til å utvikle forskjellige modeller for hvordan man kan samhandle mellom ansatte i barnevernet og de familiene som trenger hjelp. Kompetansen gjelder flere områder. Det gjelder innen juridisk kompetanse, det gjelder kompetanse på det å forstå andre kulturer, det gjelder kompetanse på å se på hvordan man kan jobbe med relasjoner mellom foreldre og barn, og hvordan man ikke minst kan erkjenne at man har problemer i hjemmet.

Fosterforeldre skal også få mer støtte. Det trenger de, og vi er helt avhengig av å rekruttere gode fosterforeldre. Vi oppretter også egne institusjoner for barn med spesielle behov og barn som har komplekse behov. Representanten Hjemdal nevnte Lunde behandlingssenter. Vi arbeider også med en ny lov for barnevernet.

Det er ikke å abdisere, dette er å ha tiltak som vi mener skal gjøre barnevernet bedre for alle.

Grunde Almeland (V) [11:39:45]: Opposisjonen har i denne debatten framført en del påstander om regjeringens likestillingspolitikk som jeg har lyst til å bruke noen minutter på å adressere.

Det blir påstått at det ikke er noen nye initiativ fra denne regjeringen på området. Det faller jo på sin egen urimelighet bare med flere av de tingene som har blitt

nevnt i denne debatten. Vi kan se på hva regjeringen har gjort på foreldrepenger, hva vi gjør på høyere utdanning nettopp for å sikre likere tilgang, og hva vi eksempelvis gjør på området med seksuell trakassering, der vi har fått opprettet et lavterskeltilbud som jeg vet at flere partier i denne komiteen har vært opptatt av skal komme på plass. Vi gir også penger til initiativer som Balansekunst, som er med på å takle nettopp disse utfordringene fra grasrota, der det gjøres best.

På LHBTI-området blir vi også utfordret på at ingen nye initiativ skjer. Også det faller på sin egen urimelighet. Det jeg skal gi opposisjonen, er at jeg deler deres bekymring for hvilke trender vi har internasjonalt. Det er, som jeg også svarte i en av replikkene mine tidligere i dag, nettopp grunnen til at denne regjeringen bl.a. var vertskap for IDAHOT-konferansen i mai i år, der vi fikk flere av de landene som er viktige for å fremme skeives rettigheter på den internasjonale arenaen, til å forplikte seg på flere punkter, nettopp for å kunne fortsette å gjøre dette. Det er også derfor denne regjeringen ser at Norge har et særskilt ansvar internasjonalt for å være et foregangsland.

Selv var jeg så heldig å få være i Bogota i Columbia tidligere i år etter invitasjon fra en norsk ambassade. Der ble det arrangert en stor konferanse for skeive fra hele Latin-Amerika, nettopp for å være med og bygge opp og styrke skeive stemmer rundt omkring i hele verdensdelen. Mye av grunnen til at det var nesten hundre transpersoner og aktivister på den konferansen, var at den norske utenriktjenesten støttet opp om nettopp dette arbeidet økonomisk. Det er også en måte denne regjeringen viser at man tar dette ansvaret på.

I tillegg har regjeringen internasjonalt satset på nettopp seksualitetsundervisning, noe som også speiler seg i flere av de satsingene vi ser nasjonalt. Norge er et foregangsland på dette, og det skal vi fortsette å være.

Morten Wold (FrP) [11:43:02]: De røde partiene er desperat opptatt av at det er feil at noen tjener penger på barnevern. Dette er en tendensiøs uttalelse. Den gir på ingen måte et riktig inntrykk av hvordan barnevernet fungerer dag for dag.

La meg starte med følgende: Er det slik at det er umoralsk å tjene penger på å investere i barnevern, men ikke umoralsk å tjene penger på å jobbe i barnevernet? Betyr det at de som bruker av sine oppsparte midler, kanskje et pensjonsfond, på å oppføre bygg, kjøpe utstyr, senger, mat og annet, er umoralske og ikke skal få lov til å få avkastning på sine midler? Hva med håndverkere, som bygger lokaler og fasiliteter? Er de velferdsprofitører? Og hvorfor skal det være feil å tjene penger på barnevern eller andre velferdstjenester når det ikke er feil å tjene penger på å investere i andre virksom-

heter? Skal det være slik at alle oppsparte midler i samfunnet skal ekskluderes fra å kunne investeres i velferdstjenester til beste for folk flest?

Jeg forstår at kommunistene i Rødt mener det, men jeg sliter med å forstå at andre rød-grønne partier gjør det samme. Til og med Senterpartiet, som hardnakket påstår at de er et sentrumparti, er med på å stemple dem som investerer i hardt tiltrengte barnevernstjenester, som umoralske.

Jeg mener at både offentlige, ideelle og private som ønsker å hjelpe barn og familier i livskrise, skal få lov til å tilby tjenestene sine på like vilkår. For noen ganger er det faktisk en fordel med forskjellig utgangspunkt. Vi vet bl.a. at fosterhjem i sin natur er private. Ingen her vil vel at fosterhjem skal bestå utelukkende av offentlig ansatte.

Det må bli slutt på at ideologiske skylapper skal forhindre en fornuftig bruk av alle gode tilbud i barnevernet. For vi har alle et ansvar for å skape et bedre barnevern her til lands. Det må være et mål at det ikke skal bli nærmest en hverdagslig hendelse at Norge må svare for seg i barnevernssaker i Den europeiske menneskerettsdomstol i Strasbourg. Og da trenger vi sannelig alle gode krefter i den tjenesten.

Trond Giske (A) [11:45:51]: Det er veldig positivt at det er mange representanter fra flere partier som snakker om barnevern. Ørmen Johnsen snakker varmt om ting regjeringen gjør, og det er vel ingen i salen som påstår at regjeringen ikke gjør noe. Jeg tror statsråden er engasjert, jeg tror embetsverket er engasjert, jeg tror de enkelte ansatte i både private og offentlige barnevernsinstitusjoner er engasjert og prøver å gjøre en best mulig jobb.

Saken er likevel at jobben ikke blir gjort. Det er i hvert fall ikke opposisjonens forslag om at mer av barnevernet bør bli offentlig, som er problemet, for det er jo ikke vedtatt. Høyre og Fremskrittspartiet har styrt i seks år. Det er ikke opposisjonens forslag som gjør at vi stadig vekk taper nye saker i Den europeiske menneskerettsdomstol. Det er Høyre og Fremskrittspartiet som har styrt i seks år.

Men det viktigste er at dette heller ikke oppsto da Høyre og Fremskrittspartiet overtok i 2013. Dette er et problem som er mange tiår gammelt, som vi bare kan slutte å diskutere hvem som har skylden for, og heller snakke om hvordan vi løser sammen. Det løses ikke med 10 mill. kr eller 20 mill. kr – det løses antagelig ikke med 200 mill. kr heller. Men det løses med en omfattende reform hvor vi går gjennom hver eneste ordning, tiltak, prosess, institusjon, tilbud og system for å sørge for at ungene er trygge. Resultatet er ikke bra nok. Det er det som burde få oss til å si at ok, statsråd Ropstad har nå hele opposisjonen klar. Vi er med og gjennomfører det-

te enstemmig hvis han kommer til oss med en skikkelig reform og sier at dette kan vi gjøre sammen.

Jeg er helt sikker på at om 5, 10, 15 eller 20 år kommer barnevernet til å eksplodere i ansiktet på oss som en gigantskandale. Det er i ferd med å gjøre det allerede. Men da heter ikke statsråden Anniken Hauglie, da heter statsråden Ropstad. Jeg skjønner ikke hvordan man vil seg selv så vondt som å sitte i en sånn stol som jeg har sittet i i nesten ti år, og ikke si vel, kom igjen, få med alle partiene, la oss gjøre dette sammen, la oss ta et felles løft.

Kanskje er det sånn at vi har kommet til et samfunn hvor det er den sterkeste rett som teller. Det er lobbyistene, som kan fortelle oss at vi ikke skal ta inn noe av ekstraoverskuddet som skapes i oppdrettsnæringen, det er de sterke giverne til valgkampene, som sier at de ikke kan betale mer i formuesskatt, eller det er de som har penger til å påvirke oss i salen mest, som har mastergrader, snakker mange språk flytende og kan påvirke og delta i samfunnsdebatten. Barnevernsbarna, Nav-klienter, de fattigste i samfunnet har ingen slike talspersoner hvis ikke vi som sitter i denne salen, er det og tar et felles løft.

Karin Andersen (SV) [11:49:10]: Først til likestillingsdebatten: Den største minoriteten i Norge satt og ventet på en handlingsplan fra regjeringen, og da den kom, var skuffelsen enorm. For folk med funksjonsnedsettelse har man satt alt på vent. Man har bare ramset opp hva man har gjort før, og ikke satt én tidsfrist for at de skal få være innbyggere i dette samfunnet på like fot med oss andre. Det synes jeg regjeringen bør ta innover seg. Det trengs tidsfrister, og man må legge penger på bordet for at det skal bli en realitet.

Når det gjelder profitt i velferden, tror jeg forskjellen går på at vi ser at omsorg og barnevern ikke er det samme som en pølsebu eller et bilverksted. Det gjelder omsorg. Vi driver ikke med barnevern for at noen skal tjene penger på det. Vi driver med barnevern fordi det er noen barn og familier som trenger det, og da skal pengene vi bevilger til dette, gå til formålet – gjerne ideelle, non-profit, men de skal gå til formålet. Situasjonen nå er at det er ikke små ideelle leverandører igjen i barnevernet. Det er store, internasjonale konsern som tar ut milliarder og bygger opp disse institusjonene med offentlige penger. Det er ikke sparepenger de investerer i dette. Dette bygger de opp med våre skattepenger, og de sitter igjen med en enorm fortjeneste som barna under barnevernet skulle hatt og heltene som jobber i barnevernet, som fortjener god lønn og god pensjon.

Så til et område som virkelig slår for mange av de fattigste barnefamilieene – at det er blitt forferdelig dyrt å bo. Jeg lurer på om denne komiteen vet hvor lite man må tjene i husholdningen, i gjennomsnittsinntekt, for å få bostøtte – 130 000 kr for husholdningen! I snitt har

disse familieene nå 93 000 kr i boutgifter. Det er altså tusenvis av familier som har falt ut av bostøtteordningen. Det er riktig at regjeringen har bedret det litt for noen barnefamilier, men når vi ser på tallene, får de likevel ikke tettet gapet mellom det inntektstapet de har hatt, og de økte boutgiftene. Hvis de får, får de mindre nå til å trygge det som er kanskje aller viktigst for barna, nemlig det å ha et trygt hjem.

Jeg skjønner at barneministeren ser ned i pulten, for det har han grunn til. Dette er ikke bra, og det er helt unødvendig at vi skal være så forferdelig gjerrige med de aller fattigste familieene. De trenger mer i bostøtte, de trenger å få mer i barnetrygd, og vi trenger å verne barnetrygden deres mot avkorting i sosialhjelpen.

Kjersti Toppe (Sp) [11:52:25]: Til representanten Wold: Senterpartiet er opptatt av dei private i barnevernet, men vi er opptatt av dei private ideelle i barnevernet, som har gjort ein stor innsats historisk, og som gjer ein stor innsats no, men som ikkje toler den konkurranse- og anbodspolitikken som er under denne regjeringa.

Så til representanten Hjemdal, som er prisverdig opptatt av barn i barnevernet og deira behov og krav til helsehjelp. Eg forstår at ein som medlem av eit regjeringsparti må få fram det som faktisk er gjort, og eg sa òg i mitt innlegg at noko er gjort. Mitt poeng er at eg ser ikkje at Stortinget eller regjeringa tar innover seg alvorlet i situasjonen som er der ute, med eit utruleg stort behov for å få eit system som gir alle barn i barnevernet den same retten til helse som andre barn.

Det vart vist til Lunde behandlingssenter. Det er det andre sentret som har både barnevern og helse under same tak. På Lunde er det seks behandlingssassar. I Bodø er det fem. Vi snakkar altså om elleve plassar nasjonalt. Det er klart at dette er eit tiltak for dei med aller størst behov. Det kan vere bra tiltak, men det er nærmast ein drope i havet ut frå det som er behovet til alle dei barna i barnevernet som vi veit har psykiske lidingar.

Det er fremja ein opptrappingsplan for psykisk helse blant barn og unge – den ligg i helsekomiteen no. Den opptrappingsplanen omhandlar ikkje særskilt helsehjelp til barn i barnevernet. Han omhandlar heller ikkje psykisk helsevern. Planen fekk full slakt i høyringa vi hadde. Barneombodet bad komiteen vurdere å senda heile planen tilbake, som Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV kjem til å gjera. Legeforeininga meinte at planen ikkje kunne kallast ein opptrappingsplan – utan midlar, utan mål og ei fin beskriving. Det er trist at det er slik, for dette er eit område som treng å styrkjast generelt, men særleg for barn i barnevernet.

Det vert hevda at talet på døgnplassar har vorte auka i barne- og ungdomspsykiatrien. Det stemmer ikkje i det heile. I 2013 var talet på døgnplassar i BUP i

heile Noreg 305. I 2015 hadde det falle til 247 – ein reduksjon på 19 pst. Det gjekk litt opp i 2018, men likevel er det ein markant nedgang. Dette er alvorleg, for det er ein av grunnane til auka bruk av einetiltak. Barn i barnevernet som treng det, skal ha behandling. Det får dei ikkje i tilstrekkeleg grad i dag.

Presidenten: Representanten Kari Henriksen har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kari Henriksen (A) [11:55:41]: Det var en stor reportasje om menneskerettsjurist Gro Hillestad Thune i Aftenposten i helgen. Jeg vil bare sitere hva hun sa i Debatten på NRK da vi diskuterte barnevern. Sluttreplikken til menneskerettsjuristen Hillestad Thune var: Dere forstår ikke alvoret.

Barneombudet har vært helt tydelig på at ministeren har ansvar for å sørge for at kommunene er i stand til å utføre de oppgavene de delegerer til kommunene. I finansdebatten sa Tage Pettersen, representant fra Høyre, at vi burde snu flere steiner når det gjaldt barnevernet. I dag har representanten Silje Hjemdal sagt at vi kanskje kunne gjøre mer. Det er en underdrivelse, men vi har en statsråd som ikke engang vil løfte debatten i Stortinget. Det er beklagelig.

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Freddy André Øvstegård (SV) [11:56:58]: I min replikkveksling med statsråd Ropstad ga jeg ham en helt konkret utfordring, som ikke ble svart på. Derfor vil jeg nå på tampen av debatten gi statsråden en anledning til å svare, for jeg vet det er mange som er opptatt av dette, og som følger med på denne debatten: Når statsråden har gått ut og sagt at alt går så meget bedre i barnevernet at det ikke er noen grunn til å komme og redegjøre for det her, er det mange som lurer på hvor han får den informasjonen fra, når kun ett av fire barn forteller om det viktigste, det mest alvorlige, til barnevernet fordi de ikke føler seg trygge. Det stilles spørsmål ved om barneministeren har sjekket den virkelighetsbeskrivelsen med dem det faktisk gjelder, med barna. Derfor vil jeg igjen spørre statsråd Ropstad om han overfor Stortinget kan svare på om barna faktisk er enig i den vurderingen.

Presidenten: Representanten Silje Hjemdal har hatt ordet to gonger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Silje Hjemdal (FrP) [11:58:10]: Representanten Toppe hengte seg opp i ett av veldig mange tiltak jeg nevnte, nemlig Lunde behandlingssenter. Jeg sa at det

var ett av mange tiltak, og det er i hvert fall en viktig begynnelse. Så er jeg den første til å erkjenne at det i seg selv ikke er nok. Man må ha ulike og flere tjenester satt sammen for å kunne hjelpe. Men jeg er optimist. Nå skal vi få ny barnelov, og arbeidet er påbegynt. Jeg må si at jeg har store forventninger til et prosjekt som har vært utført av CARE, som går bl.a. på dette med helsekartlegging ved akutte overtakelser. Jeg har sagt at fra Fremskrittspartiets side er vi veldig interessert i å lære mer om dette prosjektet og vurdere hva vi kan gjøre med dette i ny barnelov. Og det kan i hvert fall være ett skritt til i riktig retning.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til del 1 av debatten.

Sidan klokka straks er 12, vil presidenten no avbryta møtet i tråd med tidlegare annonsering. Møtet vert sett igjen kl. 15.30 og startar då med del 2 av debatten, jf. det vedtekne debattopplegget.

Stortinget tok pause i forhandlingane kl. 11.59.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 15.30.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Presidenten: Den innkalte vararepresentanten for Oslo, Didrik Beck, tar nå sete.

Stortinget fortsetter nå debatten i sak nr. 1 og starter debattens del 2, rammeområde 3, jf. det vedtatte debattopplegget.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:30:45] (komiteens leder): Det er bred enighet om at kulturen skal fremme dannelse, demokrati og refleksjon. Den skal være tilgjengelig, den bygger fellesskap, og den tar vare på og skal formidle vår kulturarv. Kulturen skal utvikles på egne premisser, uten statlig overstyring. Kulturen skal være tilgjengelig i hele landet. Vår politikk skal støtte opp om dette, og det er derfor gledelig at for andre år på rad øker kulturbudsjettet, og det er for 2020 en økning på 6,7 pst.

Den største satsingen er på nasjonale bygg og museer, hele 290 mill. kr til nasjonale kulturbygg, med tilsagn på over 700 mill. kr, og det er en økning på 340 mill. kr til museer, herunder også midler til det nye nasjonalmuseet. Det er gledelig at det var rom for midler til bl.a. industriarbeidermuseet på Vemork, nye lokaler til Operaen i Kristiansund og Østfoldmuseene, for å nevne noe. Vi ser fram til den varslede museumsmeldingen, som vi forventer adresserer en del av utfordringene i nettopp museumssektoren, og det er digitalisering og tilgjengeliggjøring av museenes samlinger, museenes rolle i samfunnet og ikke

minst forskningsinnsatsen. I budsjettet er også digitalisering løftet fram, og midler til Digitalarkivet er økt. Likeledes er det en økt bevilgning til Nasjonalbiblioteket, og det er økt kapasitet i Mo i Rana.

Kulturmeldingen ble behandlet i mai, og flertallet i Stortinget ga tilslutning til at regionene skal få større oppgaver og ansvar innen kulturfeltet. Det er naturlig siden kulturen bygges nedenifra, og de nye fylkene må spille en større rolle i tilrettelegging og støtte av kulturtilbud. Men det er viktig å understreke at oppgaver som overføres til regionene, fortsatt vil være en viktig del av den nasjonale kulturpolitikken. Oppgavene er like viktige lokalt som nasjonalt, og også internasjonalt.

Vi ser fram til at kunstnermeldingen legges fram for Stortinget. Det er en melding der man gjennomgår statens kunstnerpolitiske virkemidler, og jeg forventer at den vil bidra til målet om å styrke gode og lange vederlagsordninger for kunstnere. Vi er også glad for at bevilgningene til kunstnerstipend i dette budsjettet øker med 22 mill. kr, likeledes at Norwegian Arts Abroad får midler til å promotere norsk kunst og kultur i verdensklasse i utlandet.

Regjeringen arbeider også nå med en scenekunststrategi. Vi er kjent med bekymringer fra dansekompanier, som på grunn av omlegging av ordningen Fri scenekunst har fått varsel om at de ikke kan få støtte. Jeg regner med at videre ordninger for dansekompanier blir omtalt i scenekunststrategien, og at man der ser på virkemidler som skal virke inn på hele scenekunstfeltet.

Frivillighet, likestilling og mangfold er viktig i kulturlivet. Vi prioriterer momskompensasjon for frivilligheten, og målet er 1,8 mrd. kr i 2020. Siden 2013 er midler til dette formålet økt med hele 750 mill. kr. Vi prioriterer også midler til strategi for likestilling og personer med nedsatt funksjonsevne og midler til mangfold og bredde i kulturlivet. Vi ønsker stor deltakelse.

Det må ikke være tvil om at statlig finansiering skal være bunnplanken i kulturen, men det er vesentlig at privatpersoner, næringsliv og stiftelser i sivilsamfunnet ser verdien av kunst og kultur og ser verdien av å engasjere seg finansielt. Gaveforsterkningsordningen er et viktig virkemiddel som en ekstra finansieringskilde til kulturen, men også en ordning som bidrar til å anerkjenne og oppmuntre sivilsamfunnets engasjement for kulturlivet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [15:35:54]: Frivilligheten er noe av det fineste ved det norske samfunnet – de tusener på tusener som gir av sin tid og sine ressurser for at andre skal ha det bra.

Frivilligsentralene er ofte samlingspunktet for frivilligheten i de fleste kommuner. Ja, det er også et sted som

fungerer som en sosial møteplass. Nå har regjeringen endret finansieringsmodellen for frivilligsentralene, lagt det inn i rammen, og det betyr store kutt for distriktskommunene – sentralisering og økende forskjeller også på dette området. Veldig mange av frivilligsentralene i distriktskommunene står nå i fare for kutt eller nedleggelse: Lesja, Nord-Odal, Kongsvinger, Tynset, Grue – jeg kunne listet opp veldig mange kommuner, også Flesberg, Hole og Ål i representantens eget hjemfylke. Hva vil representanten si til alle dem som nå står i fare for å miste frivilligsentralen sin på grunn av høreregjeringens kutt?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:36:53]: Ja, frivillighet er viktig, og jeg forstår at kommuner som får en lavere overføring i rammetilskuddet enn det de fikk da det var øremerket, er bekymret. Samtidig har regjeringen styrket kommuneøkonomien, sånn at det skulle være mulig å prioritere frivilligsentraler. Så vet vi også at vi har frivilligsentraler i de private regi, enten det er Røde Kors eller det er andre som også jobber med frivillighet.

Nå er det faktisk 42 kommuner som ikke har frivilligsentraler. De vil jo også nyte godt av de 200 millionene som nå fordeles.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [15:37:51]: Jeg synes det er så trist at man bare har bestemt seg for å gjøre om på denne finansieringsformen. Vi vet at det kommer til å ramme alle de små kommunene som nå får direkte kutt for å kunne drifte sin frivilligsentral. Det er kommuner hvor man sjelden har samlingspunkter på det nivået som en frivilligsentral er for dem, både når det gjelder aktivitetsnivå, integrering, opplæring og samhold rett og slett. Veldig mange storbyer som får mye mer penger til frivilligsentraler nå, har veldig mange tilbud som kan dekke opp for dette.

Da veterinærtalsskuddet ble endret på samme måte og skulle gå over kommunerammen ut fra befolkning, forsto regjeringen at dette ble feil, og den snudde. Det har vært store protester. Det er mange som nå er redde for frivilligsentralene sine og for tilbudet sitt rundt omkring i Norge. Kan lederen for familie- og kulturkomiteen se på en måte å få regjeringen til å snu på også i dette tilfellet?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:38:59]: Nå er det jo sånn at frivilligsentralene ikke blir borte. I forrige periode – noe også Arbeiderpartiet var med på – ønsket man å legge dette inn i rammetilskuddet, akkurat som man ønsker å legge andre ordninger inn i et rammetilskudd, og så blir det slik at kommunene prioriterer dette.

Jeg skjønner bekymringen. Samtidig er det viktig at også kommunene setter dette på dagsordenen. Vi har tross alt styrket kommuneøkonomien, og det ligger også 200 mill. kr inne til dette.

Freddy André Øvstegård (SV) [15:39:45]: Til en annen del av frivilligheten: Tippemidlene til kultur er viktig for å finansiere korps, kor, amatørteater, husflidslag – ja, hele kulturfrivilligheten, egentlig, som engasjerer godt over én million nordmenn. Men tippemidlene til kultur har blitt brukt som salderingspost. Siden 2014 har det kommet inn stadig flere formål som ikke har så mye med lokal grunnmur eller kulturfrivillighet å gjøre. Så det er tydelig at regjeringen har trengt et sted å saldere budsjettene sine når det har vært så lave rammer, og det har blitt tippemidlene.

Jeg kan nevne to eksempler, som er litt ulike. Det ene er gaveforsterkningsordningen, som vi jo i utgangspunktet er kritiske til. Så kan jeg også nevne utviklingsmidlene til arkiv, bibliotek og museum, som er en god ordning, men som ikke hører hjemme i tippemidlene. Hvorfor er det sånn at det er korpsene, korene og husflidslagene som skal ta regningen for manglende prioriteringer?

Kristin Ørmen Johnsen (H) [15:40:55]: Jeg er uenig i beskrivelsen. Jeg synes det er naturlig når rammen for tippemidlene faktisk er økt, at det er flere ordninger som kommer inn i tippemidlene. Det kommer flere organisasjoner til gode.

Representanten nevnte selv gaveforsterkningsordningen. Vi mener faktisk at ved å legge den inn i tippemidlene har vi totalt fått mer ut av det. Det er nå over 300 mill. kr som er bevilget til gaveforsterkningsordningen, som har gått ut til alle mulige lag og organisasjoner, ikke minst også i representantens hjemfylke.

Jeg mener det er rimelig at vi også tar andre ordninger inn i tippemidlene, som tross alt har økt.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [15:41:52]: Etter seks år med høyreregjeringens kuttpolitikk for å finansiere skatteuttak til de rikeste har spesielt kulturbudsjettet lidd under dette. Ja, den nye – hvis jeg kan kalle henne ny – kulturministeren fra Venstre skal ha for at hun har fått til en liten økning to år på rad, men det er ikke nok. Kulturens andel av statsbudsjettet har i løpet av den blå-blå perioden gått fra 1 pst. i 2014 til 0,88 pst. i årets budsjett. Det betyr et gap på nesten 2 mrd. kr som kulturen går glipp av.

Vår hovedkritikk av dette budsjettet går ikke på at enkeltprosjekter eller enkeltpengeposter mangler, for det vil det alltid være. Vi bruker 600 mill. kr mer på kultur i dette budsjettet enn regjeringen. Hovedkritikken er at det overhodet ikke er samsvar mellom det regjeringen sier den skal gjøre, og det den faktisk leverer.

Noen eksempler: Regjeringen la fram kulturmeldingen og skrev at den skulle satse på kultur. Men det

endrer jo ikke på det faktum at de fleste i denne perioden med høyreregjering enten har stått stille eller fått kutt i budsjettet. Hvis man legger på den såkalte ABE-reformen, som egentlig bare er et ostehøvelkutt, får de fleste mindre å rutte med. Man kan ikke si man skal satse på kultur, og fortsatt beholde ABE-kuttene.

Regjeringen la fram frivillighetsmeldingen og sa den skulle satse på frivillighet. Men i budsjettet velger de å rasere finansieringen av frivilligsentralene, og ikke bare det – de kutter 15 mill. kr i momskompensasjonsordningen, som en samlet frivillighet mener er den aller, aller viktigste ordningen for dem.

Regjeringen skal legge fram en kunstnermelding, som sikkert er rett rundt hjørnet. Veldig mange hadde sikkert forventet at dette budsjettet skulle brukes til å styrke kunstnerøkonomien. Det skjer heller ikke. Regjeringen har varslet en strategi for den internasjonale kultursatsingen, men i dette budsjettet velger de igjen å kutte på den viktigste ordningen for internasjonalisering av kunst og kulturlivet, UD-ordningen, en ordning som høyreregjeringen faktisk har halvert de siste seks årene.

Regjeringen har lagt fram en strategi for kultur og reiseliv. I dette budsjettet kutter man i reiselivssatsingen, kutter i pengene som bidrar til å vise fram kulturen og naturen til potensielle turister som vil oppleve Norge som reisemål. Det er altså ikke samsvar mellom det man sier man skal gjøre, og det man faktisk gjør. Kulturlivet kan ikke leve av strategier, stortingsmeldinger og fine ord på et papir.

Arbeiderpartiets mål for kulturpolitikken er at alle skal kunne skape, utøve og oppleve kunst og kultur av høy kvalitet – i hele landet og uavhengig av hvem en er, og hvor stor lommeboken er. Vår politikk om å bruke 1 pst. av statsbudsjettet på kultur står fortsatt ved lag. Vi trapper opp, og det betyr at vi bruker over 600 mill. kr mer enn regjeringen til kulturformål i dette budsjettet.

Vi prioriterer kultur over hele landet, senker terskler for deltakelse. I stedet for å svekke en allerede skjør infrastruktur og bygge ned ordninger vil vi bygge opp. Derfor foreslår vi nye regionale kulturfond som et supplement til Kulturfondet.

Vi mener at kunstnere ikke skal måtte stå med lua i handa og kjempe for anstendige vilkår. Vi vil ha et kunstnerløft, og vi styrker derfor kunstnerøkonomien med 100 nye hjemler for kunstnerstipend utover regjeringens forslag, permanente utstillingshonorar, økning til Skuespiller- og danseralliansen, støtte til opprettelse av en musikerallianse og utvidelse av privatkopieringsvederlagsordningen, slik at rettighetshavere skal få pengene de har krav på.

Vi styrker reelt sett frivilligheten. Vi følger ikke regjeringens såkalte opptrappingsplan, som allerede er

utdatert, for momskompensasjon, men vi bevilger 100 mill. kr ekstra til dette i vårt alternative budsjett. Vi vil ha frivilligsentralene øremerket på budsjettet. Vi har aldri gått med på å legge dem over i rammen, slik det ble sagt her i stad. Vi vil bygge opp frivilligheten og ikke bygge den ned. For oss er frivilligsentralene noe av det viktigste å satse på.

Vi vil føre en kulturpolitikk der det er sammenheng mellom det vi sier at vi skal gjøre, og hva vi faktisk gjør. Dette har vi vist tidligere gjennom de kulturløftene og den kultursatsingen vi gjennomførte da vi satt i regjering, og vi skal gjøre det igjen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vetle Langedahl (H) [15:46:34]: Helt siden regionreformen kom, har Arbeiderpartiet kritisert regjeringen for den – at det ble brukt tvang, at oppgavene ikke kom først, og deretter at det ikke ble gitt nok oppgaver. Jeg forstår jo at Arbeiderpartiet er interessert i å ha flest mulig fylkesordførere, og at motstanden mot reformen er et utslag av det. Det jeg imidlertid ikke forstår, er kritikken Arbeiderpartiet nå kommer med, hvor vi blir kritisert for å gi nettopp oppgaver til regionene på kulturfeltet. For meg virker det som om representanten og hennes parti kommer med den vanlige kritikken på autopilot kun for kritikkens del, når de aldri er fornøyd med noe som helst. Derfor spør jeg representanten: Hvis hun kunne flytte noe over til fylkene på kulturområdet i dag, hva ville det vært?

Anette Trettebergstuen (A) [15:47:21]: Ja, vi er motstandere av regjeringens prosjekt. For det første har regjeringen begynt reformen i feil ende med først å tegne opp kartet, og så diskutere hva slags rolle og hva slags oppgaver de nye regionene skulle ha. Man burde begynt i en annen ende.

Det er ikke sann at det er om å gjøre å dele oppgaver ut til kommunene og til regionene; man må gjøre det der det er hensiktsmessig. Da ekspertutvalget kom med sine anbefalinger, og da regjeringen begynte å snakke om hva man skulle gjøre, så vi nok en gang at det var et uttrykk for regjeringens syn på kulturfeltet. Det var ikke så farlig. For kulturen skulle ta en forholdsmessig stor del av belastningen med å bli flyttet ut.

Nå er det heldigvis slik at man har gått i dialog med fylkene og de nye regionene, men fra Arbeiderpartiets side advarer vi mot ikke å lytte til kulturlivet selv, som er sterkt imot å bryte opp en allerede svak infrastruktur. Vi i Arbeiderpartiet har en annen løsning: Vi vil ha mer ansvar ut til regionene, men vi trenger ikke å flytte det vi har, vi kan bygge opp noe nytt, og derfor har vi foreslått nye regionale kulturfond.

Morten Wold (FrP) [15:48:41]: Gaveforsterkningsordningen virker som et insentiv for kunst- og kulturinstitusjoner til selv å skaffe seg privat finansiering. Den bidrar til at kulturlivet blir belønnet med statlige midler når de jobber offensivt og lander avtaler i det private markedet. Siden 2014 og til i dag er det utbetalt 357,5 mill. kr i gaveforsterkning som friske midler til Norges kulturliv og helt uten bindinger, noe som har gitt mye ekstra til kultur. Det gir faktisk mer kultur til folk flest. Derfor lurer jeg på om representanten kan gi Arbeiderpartiets og venstresidens syn på hvorfor det synes som om de får både utslett og pustebesvær når de får høre alle de positive sidene ved denne ordningen?

Anette Trettebergstuen (A) [15:49:37]: Jeg har ikke utslett eller pustebesvær, men ja – vi er motstandere av gaveforsterkningsordningen. Slik representanten legger det fram nå, høres det ut som at for hver krone en institusjon får i spons, oppstår det bare helt nye, friske statlige penger helt plutselig og utenfor alt annet som skal gå inn og forsterke den private gaven. Sann er det jo ikke.

Poenget er at gaveforsterkningsordningen ble gitt over statsbudsjettet – nå er den dyttet over på tippemidlene, dessverre – det er statlige penger til noe private donorer bestemmer at det skal gå til, istedenfor at det kunne bli brukt rettferdig på noe annet. Det er det som er hele problemet. Ingen er imot at folk gir private gaver til institusjonene, men vi er imot at de statlige pengene skal dirigeres etter det, for det er urettferdig. Det er de store institusjonene i sentrale strøk som stikker av med disse midlene, og det blir forholdsmessig lite igjen til de små institusjonene som kanskje ikke er like attraktive, eller som befinner seg i distriktene. Vi ville brukt de statlige midlene på en mer rettferdig måte.

Grunde Almeland (V) [15:50:56]: En god nasjonal kulturpolitikk liker vi gjerne å beskrive som sammenhengen mellom det vi gjør fra statens side, det som skjer regionalt, og ikke minst det som skjer lokalt. Nettopp det har vært denne regjeringens politikk: å ta det ansvaret og styrke kulturbudsjettene. Det har vi gjort de to årene Venstre har vært en del av denne regjeringen.

Samtidig ser vi at i mange kommuner svekkes budsjettene. Et tydelig eksempel på det er Stavanger, der det nye rød-grønne flertallet tok over, og brukte den første anledningen til å høvle over hele kulturbudsjettet og ramme frivilligheten.

Så mitt spørsmål er: Er representanten enig i at en reell styrking av Kultur-Norge er avhengig av satsinger på alle tre forvaltningsnivåer, eller mener Arbeiderpartiet at kulturpolitikken styres best fra stortingssalen og regjeringskontorene?

Anette Trettebergstuen (A) [15:51:58]: For Arbeiderpartiet er det en selvfølge at kultur ikke bare er noe Stortinget og staten og regjeringen skal ha et sterkt ansvar for, men som man også skal prioritere lokalt og regionalt. Det gjør man stort sett også i Arbeiderpartistyrte kommuner. Jeg kunne hatt gleden av å nevne hvordan det går i Venstre-kommuner, men det er jo nesten ingen igjen av dem, så jeg får ikke anledning til det.

Representanten trekker fram et lite kutt i en enkeltkommune. Det er kanskje et godt eksempel på det som er hele problemet med dagens situasjon: den trangeste kommuneøkonomien på femten år med denne regjeringen samtidig som kulturbudsjettet står nesten stille. Dette er hele grunnen til at Arbeiderpartiet er skeptisk til å flytte mer ut til kommunene: Vi ser at det er kunst og kultur som først ryker når det blir trangere – og det blir det under denne regjeringen.

Presidenten: Replikkkordskiftet er med det omme.

Morten Wold (FrP) [15:53:16]: I dag behandler vi kulturbudsjettet. Kultur er viktig for folk flest, og vi har alle forskjellige inntrykk og oppfatninger av hva som er god kultur for den enkelte. Det som er god kultur for meg, er kanskje ikke det samme for deg.

Derfor er det bra at komiteen har hatt gode diskusjoner, og også selvfølgelig har åpenbare uenigheter, i tilnærmingen til hvordan man skal håndtere kulturfeltet når det gjelder å fordele goder fra statskassen – denne for opposisjonen Sareptas krukke, som jo som kjent aldri ble tom.

Slik er dessverre ikke virkeligheten, men det norske kulturliv bør sannelig ikke ha mye å klage over når man ser rausheten i det politiske Norge for å sikre kulturlivet understøttelse og levedyktighet. Neste års kulturbudsjett er på rett i underkant av 20 mrd. kr, og jeg skulle ha likt å se det land på vår størrelse som bruker like mye penger på denne sektoren. Budsjettet er økt med 4,9 mrd. kr fra saldert budsjett 2019. Man kan slå fast at Kultur-Norge så absolutt ikke ligger på sotteseng, men glede seg over et bevilgningssystem som sikrer bred aktivitet og et rikt kulturliv.

Men i slike budsjettdebatter blir jeg ofte slått av de ganske store forskjellene som ligger i partienes kulturpolitikk. Det er ikke alltid forskjellene gir seg utslag i så store flyttinger av kroner på budsjettet. Men det er alltid spennende å forsøke å forstå hvorfor de ulike partiene bruker penger på den ene eller den andre måten.

For Fremskrittspartiet har det alltid vært slik at kultur skal skje på folks egne premisser. Det betyr at både smale og brede publikumsgrupper vil få sin andel av offentlige kulturmidler. For Fremskrittspartiet har det alltid vært slik at ingen politiker eller byråkrat skal få be-

stemme hva som er god eller hva som er dårlig kultur. Kultur som eliteprosjekt for massene er helt uaktuelt for oss – og det bør være uaktuelt for de fleste.

Likevel ser vi noe interessant når kulturbudsjettet behandles, for det er faktisk slik at de rød-grønne vil begrense og kutte midler som styres av andre enn politikkere og byråkrater. Et eksempel på dette er den iver etter å kutte i gaveforsterkningsordningen som de rød-grønne viser. Mens vi på borgerlig side øker og utvider ordningen, kutter de rød-grønne i den.

Fremskrittspartiet og Høyre innførte denne ordningen i 2014. Målet var og er å stimulere til økt privat finansiering av kunst og kultur. De private tilskuddene utløser en gaveforsterkning til mottakeren på normalt 25 pst. av gavebeløpet. Det er altså så enkelt at for hver hundrelapp som gis, sponser staten 25 kr.

Det har hele tiden vært stor interesse for og oppslutning om ordningen. I begynnelsen gjaldt den kun museer i det nasjonale museumsnettverket og museer med fast driftsstøtte fra Sametinget. Men flere ville bli med i ordningen, for de så at den var bra. Så ordningen ble utvidet til også å omfatte gaver til alle museer, musikk-, litteratur- og scenekunstheltet, visuell kunst og kulturbygg.

Jeg mener det er helt naturlig at folk flest og firmaer ser hvilken verdi kunst og kultur har. Det er derfor flott at de ser verdien av å engasjere seg finansielt. Ordningen er et viktig virkemiddel som en av flere finansieringskilder for kulturen. Den bidrar til å knytte publikum og kulturlivet sammen. Mange institusjoner er svært glade for og er blitt ivrige brukere av ordningen. Kulturinstitusjonene ser at de får mye igjen for arbeidet med å skaffe private midler. For det dreier seg ikke bare om penger, det dreier seg også om nærhet til sitt eget publikum.

Vi ser at institusjoner, lag og festivaler fra alle landets fylker mottar midler fra ordningen. Årets tildeling er nylig gjort offentlig, og den viser god bredde: fra de store institusjonene og internasjonalt anerkjente kompanier til mindre historielag, lokale kulturhus og festivaler.

Alt i alt er ordningen med på å sette kulturen og publikum fri fra styringsglade politikere og kulturbyråkrater. Derfor er det så leit at de rød-grønne angriper ordningen og forsøker å kutte den. Ser de ikke at dette er godt for kulturen og for publikum?

Avslutningsvis: Som FrP-er drømmer jeg om kultur fritt for rød-grønne politikere som kun gir penger til kultur som de mener er riktig og god, og som ikke lar folk bestemme selv. Det vil aldri være aktuell politikk for oss som representerer Fremskrittspartiet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [15:58:14]: Representanten sa flere ganger at Fremskrittspartiet er imot elite-

kultur og nevnte flere ganger motstand mot kulturbyråkrater. Kan representanten gi meg ett konkret eksempel på hva Fremskrittspartiet mener er elitekultur? Og hvilke kulturbyråkrater er det Fremskrittspartiet vil til livs?

Morten Wold (FrP) [15:58:36]: Jeg skal ikke begynne å ramse opp hvilke byråkrater vi vil til livs, for jeg kjenner dem ikke. De gjemmer seg ofte bak en form for grå skjerm, og de er litt vanskelige å få øye på. De gjør helt sikkert jobben sin, men de opptrer kanskje ikke på den måten vi ønsker.

Elitekultur – man kan si det er vanskelig å definere akkurat hva det er, men det er jo et begrep for den smale, litt spesielle kulturen som kanskje ikke når fram til det brede lag av folket. De som kanskje ønsker å hegne om den, er folk som mener at de har større greie på det enn andre, f.eks. meg selv, og de forsøker på en måte å plassere oss i en bås og si at de har større kunnskap om området enn vi har. Samtidig er kultur fritt, åpent og for alle. Derfor har ingen rett til å definere hva som er god kultur for andre enn for seg selv.

Anette Trettebergstuen (A) [15:59:33]: Kan representanten da komme med et konkret eksempel på en sånn elitefinkultur som blir påtvunget folk?

Morten Wold (FrP) [15:59:45]: Kultur tvinges jo ikke på folk, kultur er noe folk selv velger å ta innover seg, hvis de ønsker. Men det finnes smale kulturtilbud som får solide bidrag via statskassen, og som kanskje bare når ut til et helt marginalt publikum. Vi har hatt diskusjoner rundt det tidligere, men det er ikke riktig av meg å peke på enkeltstående kulturarenaer nå, synes jeg, siden vi nå diskuterer hele budsjettet under ett.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:00:24]: Det er interessant å høre representanten Wold snakke om hvordan vi rød-grønne politikere styrer kulturen og kun vil ha én type kultur, mens det samtidig – i hvert fall hittil i denne kulturdebatten – kun er Fremskrittspartiets representant som har satt ulike typer kulturliv opp mot hverandre og sagt at vi må støtte den delen og ikke fullt så mye den andre. Så jeg vil egentlig bare ha en kommentar fra representanten Wold på akkurat det, for så vidt jeg har registrert, har i hvert fall ikke noen i mitt parti tatt til orde for å skulle ha noe mer av den kulturen og noe mindre av den. Det har vi ikke gjort.

Samtidig kan gjerne representanten Wold også komme inn på dette med et par konkrete tilfeller der stortingsrepresentanter fra hans parti har tatt til orde for å strupe støtten til enkelte kulturuttrykk, f.eks. et teaterstykk som var ganske mye omtalt her forleden. Er det å styre kulturen?

Morten Wold (FrP) [16:01:28]: For å ta det siste først: Alle skjønner hvilket teaterstykk representanten sikter til. La meg bare understreke at jeg var den aller første fra Fremskrittspartiet som var umiddelbart ute og sa at det var helt uaktuelt for oss å frata dem noen som helst støtte på bakgrunn av den forestillingen som var, nettopp fordi jeg mener at vi ikke skal styre kunstuttrykket, heller ikke for det aktuelle teateret. Så det var ikke en aktuell problemstilling, selv om den ble reist av noen.

Som jeg har sagt, velger vi selv hvilket kulturuttrykk vi ønsker å slippe innover oss, og det som for noen er elitekultur, er det for andre ikke. Det som for noen er et smalt kulturuttrykk, er det for andre ikke, og sånn sett har kulturfeltet et ansvar for å tilby kultur som folk ønsker og vil ha, også smale tilbud som kanskje bare noen få vil ha.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:02:44]: Kulturen er utrolig viktig for samfunnet vårt. Kunsten, kulturinstitusjonene, den lokale, nasjonale og internasjonale kulturutfoldelsen og kulturopplevelsene – alt dette bidrar på ulikt vis til offentlig meningsutveksling, dannelse og rikere liv.

Kultur definerer oss, skaper samhold, er bærebjelken i lokalsamfunnet vårt og viser vei til den framtiden vi ønsker oss. Men markedet alene kan virkelig ikke gi en variert flora av kulturinstitusjoner og et mangfold av kulturaktiviteter og kulturuttrykk. Senterpartiet mener derfor at det offentlige må føre en aktiv kulturpolitikk som legger til rette for at hele befolkningen, over hele landet, skal kunne delta i og oppleve kunst og kultur. Dette tar Senterpartiet på alvor, så i vårt alternative statsbudsjett for 2020 har vi faktisk hele 4,5 mrd. kr mer å rutte med til kommuner og fylkeskommuner, noe vi vet vil styrke kulturlivet rundt omkring betraktelig. Vi bruker nesten en halv milliard kroner ekstra for å redusere lavsatsen på moms bl.a. for kulturelle opplevelser, så flere kan ta del i dem.

Dessuten bruker vi godt over 350 mill. kr mer enn regjeringen på direkte styrking av kultur, kulturtilbud og frivillighet over hele landet – altså mer penger til tilskuddsordninger til musikere, kunstnere, festivaler, teater, visuell kunst, friscenekunst og språkorganisasjoner, samt til lesetiltak for å fremme lesing og litteratur i alle samfunnslag.

Senterpartiet foreslår også en viktig økt bevilgning til Kulturfondet på 30 mill. kr og andre tiltak som konkret løfter det lokale kulturlivet, som 10 mill. kr ekstra til musikkutstyrsordningen, 3 mill. kr til UKM, 4 mill. kr til amatørteatrene våre, samt 5 mill. kr til å få enda mer sving på velforeninger, grendelag og frivilligsentraler.

I vårt alternative budsjettforslag for 2020 foreslår vi ellers en helt nødvendig styrking av innsatsen for å ta vare på kulturarven vår, noe jeg kommer tilbake til senere, og også den er en aktiv bidragsyter til kultur og kulturformidling over hele landet.

Vi må ta opp det viktigste kravet fra frivilligheten vår, nemlig at de skal slippe å betale skatt på dugnaden sin. Vi i Senterpartiet mener det er grunnleggende feil at staten tjener penger på arbeid som utføres av frivillige organisasjoner, som de gjør når de kjøper varer og tjenester, for da må de betale moms. Vi har en rekke ganger fremmet forslag om at momskompensasjonsordningen for frivilligheten må rettighetsfestes, og at det innføres 100 pst. kompensasjon. Dessverre har vi ikke fått gjennomslag for det. I 2018 var det om lag 24 000 frivillige lag og organisasjoner som samlet søkte om i underkant av 2 mrd. kr i momskompensasjon. Innvilget beløp ble kun 1,42 mrd. kr.

En beregning gjort av Frivillighet Norge viser at avkorting i 2019 kan bli et sted mellom 19 pst. og 20 pst. Det er ikke bra, og konsekvensen av regjeringens forslag i statsbudsjettet er at organisasjonene også i 2020 vil komme til å få en altfor stor avkorting. Dette er penger som burde vært brukt til aktiviteter lokalt. Vi må bare legge bedre til rette for frivilligheten, som vi er så avhengige av. Vi i Senterpartiet bidrar i hvert fall i vårt budsjettforslag med 140 mill. kr ekstra til momskompensasjon til frivilligheten.

Mediebransjen er fortsatt i en kritisk omstillingsfase om dagen på grunn av annonsesvikt, stadige forandringer i brukermønsteret og behovet for digitalisering og automatisering. Nyhetsmedienes integritet og posisjon som demokratibærere er i tillegg under press etter framveksten av «fake news» og den delen av alternative medier som sprer «fake news».

Senterpartiet mener det er en grunnleggende demokratisk verdi at borgerne har tilgang til ulike nyheter og meninger i medielandskapet, også de som fremmes i alternative medier. Men disse må være faktabaserte og etterprøvbare, slik at befolkningen ikke mister ytterligere tillit til media som troverdig vaktbikkje i demokratiet vårt. Derfor vil vi i Senterpartiet at seriøse redaktørstyrte nyhetsmedier over hele landet skal sikres gode kår i de kommende årene. Pressestøtten har vært en velfungerende og nødvendig ordning for å sikre mediemangfoldet vårt, og det er derfor gledelig at regjeringen øker den for 2020. Men regjeringen foreslår å omfordele pressestøtten til de minste lokalavisene på bekostning av aviser som fram til nå har fått støtte nettopp fordi de bidrar til mangfold i innhold og eierskap. Den omfordelingen vil kunne få stor negativ betydning for dem som rammes. Det er positivt at lokalavisene får et løft, jeg må nok en gang understreke det, men det skal i mediemangfol-

dets navn ikke gå på bekostning av de andre, like viktige, mediene.

I sitt alternative budsjett foreslår derfor Senterpartiet 12 mill. kr ekstra i innovasjonsstøtte og hjelpepakke til medier som blir rammet av regjeringens budsjettforslag. I tillegg har vi 249 mill. kr ekstra for å sikre postombæring i hele landet fem dager i uken og 244 mill. kr til mer bredbåndsutbygging, som også er veldig viktig mediepolitikk.

Jeg vil tegne meg til enda et innlegg senere, for jeg har mer på hjertet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vetle Langedahl (H) [16:08:07]: Ingen setter så stor pris på effektivisering og avbyråkratisering som Høyrefolk. Derfor var det også en av de viktigste sakene vi gikk til valg på i 2013. Jeg kan sette pris på at Senterpartiet også er opptatt av det. Men i sitt alternative statsbudsjett legger Senterpartiet inn så store kutt i – la oss kalle det – kulturelt byråkrati, som Kulturrådet og Kulturdepartementet, at det f.eks. innebærer en nedleggelse av distriktskontorene i Kulturrådet. Spørsmålet mitt til Senterpartiet er derfor: Hvorfor kutter man og effektivt legger ned viktige kulturinstitusjoner – eller kulturelt byråkrati, om en vil kalle det det – i distriktene?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:08:59]: Det var en voldsom beskrivelse, som aldeles ikke stemmer. Når vi vil kutte i byråkratiet i Kulturrådet, er det fordi vi bl.a. har sett at Kulturrådet i sin forrige årsrapport viste at de brukte 18,7 pst. til konsulenter. Det kuttet vi gjør her, er bare halvparten av summen de bruker til det. For Senterpartiet er det faktisk en veldig bevisst politikk – som representanten er innom – at vi vil kutte i byråkrati for å kanalisere penger til førstelinjetjenesten og til kultur, kulturliv og kunst direkte. Når det da har vært viktig for oss i vår budsjettprosess å sørge for at det blir mer penger direkte til kulturen, er det ikke spesielt vanskelig å kutte i poster som stort sett går til konsulentaktivitet.

Vetle Langedahl (H) [16:09:48]: Jeg hører representanten si at dette ikke vil gå ut over disse arbeidsplassene i distriktene, at man heller vil kutte i konsulenttjenester. Men faktum er at Senterpartiet kutter nesten 20 mill. kr i Kulturrådets administrasjon. Det medfører nedleggelse av kontorene i Trondheim og Bodø. De kutter totalt 60 mill. kr i byråkrati på kulturbudsjettet. Det er rett og slett ikke mulig å kutte så mye i byråkrati uten at det går ut over arbeidsplasser som er flyttet ut av Oslo. Hvorfor legger Senterpartiet ned utflyttede arbeidsplasser og bygger ned kulturens infrastruktur?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:10:28]: Da må jeg presisere nok en gang at det ikke står i vårt budsjettfor-

slag: Legg ned distriktdelen av Kulturrådet. Det står kutt i byråkrati, og når det gjelder Kulturrådet, har vi nå sett i deres forrige årsrapport at de bruker 35 mill. kr til konsulentvirksomhet. Da er de vel 18 mill. kr vi bruker, ikke en veldig stor del av det. Dessuten har heller ikke Kulturrådet vondt av litt mer kutt i de administrative kostnadene.

Grunde Almeland (V) [16:11:09]: Konsekvensene av disse effektiviseringskuttene til Senterpartiet er jo nettopp at de vil gå ut over kunstnere også i distriktene når summene er så store som det er snakk om i Senterpartiets alternative budsjett. Når man snakker om å kutte til Kulturrådet på grunn av konsulentbruk, vil jeg bare påpeke at konsulentbruk hovedsakelig er lønn til kunstnerne og fageksperter på området som skal bistå byråkratiet. Nettopp det vil ikke nødvendigvis være formålstjenlig, i hvert fall ikke hvis formålet er å støtte opp om kunstnerne. Samtidig ser vi i hele bredden av Senterpartiets budsjett at EØS-midler er noe som kuttes veldig raskt. Ser ikke Senterpartiet at flere av disse satsingene har en nytte, slik som EØS-satsingene, for å få til gode internasjonale satsinger for kunstnerne våre?

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:12:13]: Takk for spørsmålet.

Når Senterpartiet – jeg gjentar Senterpartiet – skal gjøre en totalvurdering av hva vi synes er viktig kulturpolitikk, er det å få kulturlivet over hele landet til å fløre og blomstre. Ja, det kan være gode tiltak innenfor EUs programmer, men vi vil – vi virkelig vil – heller ta fra det byråkratiet som brukes til det, og også en del av de satsingene, og bruke det på satsinger vi synes er mye viktigere, som musikkutstyrsordningen og som å gi til Kulturfondet, slik at de får konkrete midler å gi til de ulike kunst- og kulturformene. Det er en veldig enkel prioritering for oss. Det er mulig Venstres representant ikke deler den, men enhver senterpartist og de som sitter rundt omkring i Norges land og ønsker å få mer penger til sine kulturprosjekter, kunstprosjekter og lokalforeninger, tror jeg er ganske enige med oss.

Presidenten: Replikorkordskiftet er omme.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:13:36]: Det kan beskrives på mange måter hvor viktig kunst- og kulturlivet er for oss, som frie ytringer som utvikler og utfordrer samfunnet, som byggere av fellesskap og samfunn. Men jeg tenkte å være helt konkret i dag, for viktigheten av kunst og kultur er så åpenbar – og isklar, står den fram for meg – når jeg f.eks. besøker en fritidsklubb og ser ungdommer i en dansegruppe som føler mestring, og som får uttrykt seg på en måte som de ikke visste fantes engang – eller når en ung fyr fra østkanten her i

Oslo skriver en bok som endelig forteller historien om akkurat hans oppvekst i Tante Ulrikkes vei, som mange kjenner seg igjen i, eller når Ella Marie framfører århundrer med tradisjon og vår nære historie med politisk kamp samtidig i en joik, primetime på allmennkringkasterens hovedkanal.

Å prioritere kulturlivet og kunsten handler om å prioritere et velferdsgode som vi alle trenger i livet vårt. Det handler om å prioritere det å fortelle og uttrykke historier, det handler om å prioritere demokratiet vårt. Derfor kan vi ikke sette en prislapp på kulturen – den har en så kraftig egenverdi – men vi må sette pris på kulturen, og det gjør SV i sitt alternative budsjett. Av alle som er her i salen i dag, gjør vi det vi pleier å gjøre hvert år, nemlig foreslår det budsjettet som prioriterer kunsten og kulturen høyest. Det er en stolt tradisjon for oss. Vi viste det også da vi styrte sammen med de andre rød-grønne partiene. Vi nådde vårt mål om å bruke 1 pst. av statsbudsjettet på kulturformål, og det handlet den gang, som nå, om å løfte kunsten og kulturen opp i politikken, at den kulturelle infrastrukturen skulle bygges ut. Det står seg ennå. For på tross av en kulturmelding fra kulturpartiet Venstre ligger fortsatt andelen av statsbudsjettet som går nettopp til kulturformål, stabilt godt under 2013-nivå, og det tilsvarer faktisk 1,7 mrd. kr. Det har litt å si.

Derfor gjør vi et stort jafs i dette budsjettet, som før, og vi øker kulturrammen med nesten 800 mill. kr, i tillegg til kultursatsinger på andre rammer. Og det er ikke en overbudspolitik. Det er tvert imot et politisk valg, en prioritering. Vi mener at alle skal få ta del i et rikt og variert kunst- og kulturliv, uavhengig av hvor de bor, og hvor stor lommeboka er. Skal vi få til det, må fellesskapet bygge ut kunst- og kulturtilbudet, ikke overlate mer til marked og kommers, slik som regjeringen gjør. Det viktigste grepet for å få kunst og kultur for de mange er nettopp å bygge ut den kulturelle grunnmuren – det kulturtilbudet som er til stede rundt omkring i hele landet, bibliotekene, kulturskolen, fritidsklubbene, kulturfrivilligheten.

Det er nettopp et slikt lokalt kulturloft vi skisserer i vårt alternative budsjett i år. Vi fortsetter den nasjonale satsingen på bibliotekene, med om lag 100 mill. kr, fordi bibliotekene i seg selv utjevner tilgangen. Vi prioriterer å innføre en gratis kulturskoletime for barneskoleelevene, slik at de altfor høye tersklene for å delta i det fantastiske tilbudet blir redusert. Vi foreslår en ny støtteordning på kulturbudsjettet for fritidsklubbene, slik at enda flere barn og unge kan gå på åpne og gratis møteplasser for å drive med det kulturuttrykket som passer dem, enten det er dans, musikk eller dataspill.

Vi gjør ikke minst en stor jobb i dette budsjettet for kulturfrivilligheten, og det vil jeg bruke litt ekstra tid på.

Over én million nordmenn er med i det frivillige kulturlivet, i alt fra korps og kor og amatørteater til husflidslag, men støtten til kulturfrivilligheten svarer ikke til størrelsen. For tippemidlene, den kanskje viktigste kilden til ressurser for kulturfrivilligheten, er det tydelig. Pengene som skulle gått til f.eks. utstyr og lokaler, til barne- og ungdomskultur osv., har høyreregjeringen i stedet brukt på mange andre ting. Tippemidlene til kultur har blitt en salderingspost. Det velger vi å gjøre noe med i årets budsjett. Vi foreslår en opprydning, og den opprydningen resulterer i 200 mill. kr mer til kulturfrivilligheten. Det er slik vi bygger ut den kulturelle grunnmuren, slik at alle får tilgang på et rikt kunst- og kulturtilbud.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tage Pettersen (H) [16:18:55]: Regjeringspartiene er opptatt av å stimulere til flere private investeringer og bidrag til kultur over det ganske land. Tildelingen av gaveforsterkning skjer uavhengig av geografi, og søknader om tilskudd behandles fortløpende så langt det er tilgjengelige rammer. Gaveforsterkningsordningen bidrar, som vi har hørt tidligere, til at kulturlivet blir belønnet med statlige midler når de jobber offensivt og lander avtaler med det private markedet. Totalt er det utbetalt 357,5 mill. kr i ordningen fra 2014 til 2019. Dette er helt friske midler uten bindinger, og de har bidratt til masse ekstra kultur. De samme årene har dette mobilisert 1,4 mrd. kr fra private givere til kulturlivet.

Hvordan kan representanten takke nei til nesten 1,8 mrd. kr som kulturlivet har mottatt gjennom denne ordningen over seks år?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:19:50]: Vi har lenge vært kritiske til gaveforsterkningsordningen, særlig av én, spesielt viktig, grunn. Den handler om at kulturpolitikken i Norge bør være demokratisk styrt og gå etter faglig kvalitet og fagfellevurdering. Det er de prinsippene vi har bygd den norske kulturpolitikken på, slik at vi kan bruke de kulturkronene vi har, på de riktige tingene og f.eks. bygge ut kulturtilbud i hele landet, ikke bare i sentrale områder.

Gaveforsterkningsordningen er det stikk motsatte av alt det. Gaveforsterkningsordningen handler om at vi skal bevilge offentlige kroner der det gis private gaver, og vi mener det er en lite demokratisk måte å styre kulturpolitikken på.

På tampen vil jeg gi representanten Pettersen en utfordring tilbake: Er det egentlig sånn at vi vet at gaveforsterkningsordningen har mobilisert ekstra private penger? Det er egentlig lite som tyder på det.

Tage Pettersen (H) [16:20:55]: «Hele landet», sa representanten. At SV mener ordningen bør skrotes fordi

kulturlivet i enkelte deler av landet er dårlig til å mobilisere private givere, blir et merkelig argument. Tvert imot: Hvis vi ser på mottakerne, er det en god variasjon i hvilke fylker som gjør det best: Oppland, Oslo, Hordaland, Vest-Agder, Telemark og Buskerud ligger på topp målt per innbygger, og alle landets fylker er representert blant mottakerne.

Jeg besøkte selv f.eks. Baroniet Rosendal i sommer, som lovpriste ordningen på vegne av sitt sted, og lederen ba meg faktisk også hilse til SV og si at de ikke måtte røre denne ordningen.

Ser vi på Østfold, som representanten Øvstegård og jeg representerer, var mottakerne sist år skolesatsingen til Blåseensemblet, Foreningen Halden Kulturhus, Østfoldmuseene og Fargespill – for å trekke fram noen. Det er tiltak som treffer barn og unge, og de treffer bredt.

Hvordan mener representanten at institusjonene skal jobbe for å sikre seg de samme inntektene som ordningen i dag mobiliserer i et spleiselag?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:21:53]: Jeg mener representanten Pettersen trekker opp en veldig fin liste med mange gode tiltak, mange gode kulturinstitusjoner, som SV i sitt alternative statsbudsjett foreslår å finansiere der i stedet. Da er jeg tilbake til det denne saken handler om, nemlig at det bør være faglighet og demokrati og ikke privat sponing som bestemmer hvor de offentlige kronene skal gå. Derfor velger vi i stedet å finansiere dem over andre deler av statsbudsjettet – ikke over tippemidlene, der gaveforsterkningsordningen ligger per dags dato.

Det er absolutt et viktig argument når et lite antall mottakere som er lokalisert sentralt på Østlandet eller i store byer andre steder, stikker av med den aller største delen av denne ordningen, mens f.eks. Finnmark får svært, svært lite. Det viser at denne ordningen ikke er rigget for å bygge ut kulturtilbudet i hele landet, og det er problemet med gaveforsterkningsordningen.

Morten Wold (FrP) [16:23:06]: I sitt alternative statsbudsjett for neste år foreslår SV en netto økt skattebyrde på 22,8 mrd. kr. SV sier at mye av dette er såkalte grønne skatter, men det er også store deler av det som vil ramme norsk næringsliv. Norske virksomheter som skal stå for verdiskapingen i samfunnet, får da stadig flere byrder lagt på sine skuldre. SV synes å være blinde for at verdier må skapes før de kan brukes og fordeles.

Denne næringsfiendtligheten gjør seg også gjeldende i kulturbudsjettet. SV synes å like alt som heter kultur, inntil det heter kulturnæring. Hvordan vil representanten fra SV forklare at kultur er helt ålreit så lenge ingen private tjener penger på den?

Freddy André Øvstegård (SV) [16:23:56]: Jeg kan svare på den første delen av spørsmålet først: Med SVs alternative skatteopplegg slår vi to fluer i én smekk. For det første omfordeler det veldig tydelig. De som har mest fra før, vil betale mer inn til fellesskapet. Det gir oss en helårseffekt på 22 mrd. kr ekstra, som representanten Wold nevnte, som vi bl.a. kan bruke på en kraftig økning av kulturbudsjettet, noe jeg mener er klokt. En annen ting vi gjør i vårt alternative skatteopplegg, er å senke skattene for dem som tjener 600 000 kr og mindre, så vi gir jo skattelette til folk flest, i motsetning til Fremskrittspartiet, som gir skattelette til dem med mye fra før.

Til den andre delen av spørsmålet: Det er helt sant at vi også prioriterer i vårt statsbudsjett. Det gjør vi, for vi mener at å sende kulturkroner fra kulturbudsjettet over i Innovasjon Norge er en gal prioritering. Den ordningen kan være god, men da mener vi de pengene bør prioriteres over næringsbudsjettet – også på en sånn fin kultursatsing.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Grunde Almeland (V) [16:25:14]: Et fritt kunst- og kulturliv med lave terskler for å delta og oppleve er avgjørende for et demokrati, og ikke minst sier det mye om hvilken type demokrati vi er. Når regjeringen for andre år på rad legger fram et kulturbudsjett med store økninger som legger opp til mer kultur for flere i hele landet, er det en viktig verdimelding.

Kunst, kultur, idrett og frivillighet er det som får hver og en til å føle at de hører til, at de kan få bruke akkurat sine evner og talenter – og mestre, eller bare kjenne glede og mening i det å lytte til eller se på noe vakkert, noe annerledes eller noe som endrer perspektivet.

I Venstre er vi tydelige på at kultur handler om ytringsfrihet. Det offentlige skal verne om og legge til rette for alle uttrykkene og meningene som løftes og brytes på scener, i atelierer og i klasserom, f.eks.

Men det er ikke det offentlige som skal skape eller si hvilke ytringer som skal få plass, for innholdet skal komme nedenfra. Vi vil at alle skal ha tilgang til kultur, og at alle skal kunne delta i kultur. Det handler om frihet og like muligheter, og det er det som legger grunnlaget for demokratiet.

Derfor er det så viktig med regjeringens satsing på mangfold. I 2020 settes det av 18 millioner kulturkroner til prosjekter som skal bidra til mangfold, integrering og bekjempelse av fattigdom. Satsingen er også forsterket ved at vi på Stortinget har forhandlet oss fram til eksempelvis å styrke Melahuset her i Oslo med ytterligere 1 mill. kr utover regjeringens forslag.

Melahuset er et viktig møtested for folk og kunst på tvers av kulturelle forskjeller. Det er spesielt viktig her i

byen, hvor mangfoldet av mennesker og kulturer er større enn mange andre steder i landet. Slik er Melahuset også med på å understreke et av Venstres viktigste poeng med kulturpolitikken: Den må være relevant. Folk skal kunne kjenne seg igjen og se livet og samfunnet sitt speilet i kunsten. Derfor må Oslo ha et melahus og Vadsø ha et kvenmuseum. Derfor trenger vi at kulturministeren leverer en barne- og ungdomskulturmelding som tar kunst og kultur for unge på like stort alvor som for voksne.

God kultur er ikke «one size fits all». Det finnes noe som passer for hver enkelt. Derfor er det så viktig at kulturpolitikken er mangfoldig, har lokale utspring og ikke overstyres av sentrale direktiver. Kultur er av nasjonal betydning selv om den historisk og geografisk er plassert lokalt.

I kulturmeldingen vi behandlet for et år siden, er sammenhengen mellom de tre nivåene – kommune, region og stat – et viktig tema. Målet var å rydde opp og sørge for at de tre nivåene drar i samme retning, at lokale stemmer og behov blir hørt når det skal gjøres prioriteringer på kulturfeltet.

Noen har vært bekymret for hvordan det skulle gå om vi nå formelt skulle begynne å lytte til lokale og regionale ønsker, og hvordan det ville gå når fylkene skulle få flere kulturoppgaver. Da måtte jo også fylkes- og lokalpolitikere begynne å prioritere kultur, og hvordan i all verden skulle det gå bra?

Svaret er ja, denne regjeringen flytter makt nedover. Flere oppgaver skal ut fra hovedstaden og hjem til dem som blir berørt av dem. Det skal ikke være større avstand mellom folk og beslutninger som gjelder livene deres, enn det absolutt må være. Det er et liberalt og demokratisk prinsipp, og ja, det betyr at kultur faktisk også må bli en prioritet hos politikere i fylker og kommuner. Det er viktig for å skape levende og attraktive lokalsamfunn. Flere oppgaver og mer innflytelse på kultur i eget område burde ikke oppfattes som en trussel, men som en selvfølgelighet. Staten skal selvsagt være med på finansierings- og tilretteleggingssiden, men ikke være den viktigste eller eneste premissleverandøren. Det gir mer makt til folk, og det gir mer frihet til folk der de bor.

Det er mange flere områder jeg gjerne skulle ha omtalt i et åpningsinnlegg, men når vi hører frykt hos mange av opposisjonspolitikere når de hører ordet næring, vil jeg bare avslutte med å understreke at vi i Venstre ikke vil finne opp næringer eller peke ut enkeltbransjer som er viktigere enn andre. Det er ikke politikere som vet best hva som har størst potensial eller blir viktigst i morgen, men vi må lage rettferdige spilleregler og sørge for at kapitaltilgangen er god. Derfor er eksempelvis gaveforsterkningsordningen viktig. Det er en insentivord-

ning for private som vil bidra til å finansiere kultur, og som har utløst gaver for flere hundre millioner kroner.

Venstre ønsker en fri og levende kulturbransje som bygges nedenfra.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:30:35]: Når jeg sitter og hører på innlegget til representanten Almeland, sitter jeg og venter på noe som jeg vet at Senterpartiet og Venstre har til felles, nemlig et stort engasjement for kulturminner. Jeg håper at det kanskje kommer litt mer om det fra representanten senere. Men når jeg først har muligheten i en replikkveksling, er det veldig viktig for meg, som var sammen med Venstres representant i komiteen om det tidligere, å få på plass at vi skal få en nasjonal kulturminnemelding om ikke så altfor lenge. I den felles merknaden som komiteen hadde da, skrev vi også at vi trenger nasjonale mål i den meldingen. Det har vi hatt til nå. Det er mål som regjeringen ikke har klart å følge opp. Derfor er det stadig mindre penger på kulturminnefronten. Jeg er veldig opptatt av å vite om Venstres representant i dagens komité er like opptatt som meg av at det skal komme målbare, konkrete mål i den nye kulturminnemeldingen.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Grunde Almeland (V) [16:31:38]: Takk for spørsmålet.

Jeg ser også fram til at vi etter hvert til våren skal begynne å lukte litt mer på denne kulturminnemeldingen, som vi har gledet oss veldig til, og som også for Venstrefolk er veldig viktig. For kulturminnene er ikke bare en gjenstand eller et sted eller en ting som er fint å huske på, men også noe som forteller oss noe om hvem vi er, og hvor vi kommer fra, og som ikke minst også kan ha andre effekter lokalt, nemlig turisme og den type ting.

Jeg ser også fram til at vi skal få en kulturminnemelding som gir klar pekepinn på hvor vi vil, og jeg har også en forventning om at ministeren vil legge sin tyngde i å følge opp nettopp de ambisjonene i god Venstre-ånd.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:32:41]: Den frie scenekunsten er kanskje noe av det aller viktigste vi har for utvikling og nyskaping i norsk kunst- og kulturliv. Det er viktig for det som skjer på scenekunstfeltet generelt. Men likevel gjentar historien seg, virker det som, nesten år for år under denne regjeringen, og vi står her igjen i en varslet tragedie. Etablerte scenekunstkompanier som er helt på verdenstoppen, faller mellom alle stoler, og nå står vi i en situasjon hvor flere av dem vil stå uten støtte og vil kunne måtte legges ned. Og så har vi et stortingsflertall som ikke tar ansvar for det og

verken lager en permanent løsning som kan passe denne typen grupper, eller lager akuttløsninger. Hvorfor vil ikke Venstre, som hyller den frie scenekunsten i festtaler, også ta ansvar for de mest etablerte dyktige kompaniene våre?

Grunde Almeland (V) [16:33:51]: Jeg deler virkelighetsbeskrivelsen til representanten Øvstegård. Det er også helt riktig at mange av de frie scenekunstmiljøene har vært nedprioritert over lang tid av flere regjeringer. Denne regjeringen har sagt at nettopp derfor er det noe vi må ta tak i.

Så er det ikke sånn at denne regjeringen ikke gjør noe for de frie scenekunstmiljøene. Vi har derimot gjort ganske mye. Vi har sørget for å være med og styrke flere av de programmerende scenene. To eksempler er Black Box her i min egen by, Oslo, eller Avant Garden og Rosendal Teater i Trondheim. På den måten er vi også med på å skape de scenerommene som gir grunnlag for nettopp mange av disse kompaniene til også å kunne drive sin aktivitet. Og så ser jeg fram til den scenekunststrategien som regjeringen skal legge fram, der flere av disse spørsmålene vil adresseres konkret.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:34:54]: Representanten Almeland nevner gode tiltak som SV støtter, men han svarer ikke på det jeg spurte om.

Vi står nå i en situasjon helt, helt konkret som innebærer at en rekke kompanier som hylles, som har stor internasjonal status, fra nyttår av vil stå uten støtte. De faller mellom stolene – det fins ikke støtteordninger som driver med den typen langsiktig støttedrift som etablerte kompanier i fri scenekunst trenger. Det er ikke noe nytt. Vi har tvert imot stått i den situasjonen nå år etter år etter år, og de siste to statsbudsjettene også med Venstre, som styrer Kulturdepartementet.

Så mitt spørsmål til representanten Almeland er helt konkret hvorfor det ikke ble etablert f.eks. en ny ordning under Kulturrådet, men utenfor Kulturfondet, som kan brukes til den typen langsiktig støtte som disse kompaniene trenger, sånn at vi slipper å miste det beste vi har på fri scenekunst.

Grunde Almeland (V) [16:36:00]: Flere av disse spørsmålene vil, som jeg også svarte på den forrige replikken, nettopp komme i den scenekunststrategien som regjeringen har varslet at kommer.

Så deler jeg også bekymringen. Det var derfor også flertallet bl.a. i forbindelse med fjorårets budsjett adresserte det og sørget for også å støtte opp om den økningen som kom i nettopp de tilskuddene som skulle omfatte flere av disse kompaniene.

Så ser vi at her er det større strukturer som har satt seg over tid som vi må se på, og de spørsmålene tror jeg

håndteres best når de ses i sammenheng med de andre ordningene som også eksisterer på feltet. Det er nettopp det en scenekunststrategi gir oss anledning til å gjøre – se disse tingene i sammenheng, sånn at man kan finne gode ordninger som treffer, og sørger for at vi har et fritt scenekunstliv som kan blomstre og vare også over tid.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [16:37:14]: Kristelig Folkeparti vil ha et samfunn der vi bryr oss om og stiller opp for hverandre. Frivillige og ideelle organisasjoner er helt avgjørende for nettopp dette.

Jeg har stor respekt for barne- og ungdomsorganisasjonene. De tilbyr en arena hvor barn og unge møtes og utvikler seg. Der blir man en del av et fellesskap, får utviklet og ikke minst utfordret både holdninger og verdier i møte med andre. Der finnes kunnskap, demokrati, tilhørighet og venner for livet. Ja, vi er så heldige å få bo i et land der vår ungdom kan samles i interesseorganisasjoner og partipolitiske organisasjoner for å diskutere, lære og bryte meninger med og mot hverandre. Dette er selve grunnsteinen i demokratiet vårt. Det er slik vi som samfunn utvikler oss. Barne- og ungdomsfrivilligheten setter et avtrykk for framtiden. Og tenk – disse ungdommene skal kanskje stå her en dag!

Barne- og ungdomsorganisasjonene viser også et organisasjonsmangfold som bidrar med viktige fritidsarenaer og aktiviteter. De representerer noe som det offentlige aldri kan gi – aktiviteter hvor deltakerne selv legger premissene. Denne typen virksomhet er svært viktig for oss som samfunn fordi vi ønsker at barn og unge i Norge skal være aktive og delta i et mangfold av aktiviteter og tilbud, uansett hvor de bor og hvor de kommer fra. For oss politikere er det avgjørende med samarbeid og kommunikasjon med de frivillige. Når myndighetene og frivilligheten snakker godt sammen og kjenner hverandre, klarer vi å løse oppgavene sammen. Derfor gleder jeg meg til å se de positive virkningene fritidskortet vil ha for barne- og ungdomsfrivilligheten. Allerede nå sender vi barn og unge ut med fritidskort i lommen i flere pilotkommuner, og med en bevilgning for 2020 på 60 mill. kr vil dette bidra til at barn og unge kan delta i faste, organiserte aktiviteter.

En av barne- og ungdomsfrivillighetens største utfordringer de siste årene har vært at de ikke får god nok tilgang på lokaler til øvelser og samlinger. Det har vi tenkt å gjøre noe med. Derfor har vi i dette budsjettet bevilget 2 mill. kr til LNU prosjekt for å utvikle en digital portal for lån av kommunale lokaler. Dette vil senke terskelen for å drive med slik frivillighet og samtidig bidra til bærekraft og god delingsøkonomi. Vi har tatt kontakt med flere aktører innen næringsliv og ideell sektor som ønsker å stille sine lokaler til disposisjon for barne- og

ungdomsfrivilligheten på ettermiddagstid og i helger. Derfor velger vi også å støtte at portalen åpnes for andre aktører som ønsker å støtte opp om barne- og ungdomsfrivilligheten ved å låne bort sine lokaler med samme betingelser som for de kommunale lokalene.

Jeg er svært positiv til økt sosialt entreprenørskap i næringslivet og økt fokus på bærekraft og delingsøkonomi. Norge er nemlig helt avhengig av de mange tusen enkeltpersonene som gjør en uvurderlig frivillig innsats for sine lokalsamfunn på mange ulike vis – enten det er idrett, korps, kor, ungdomsarbeid, integrering, inkludering osv. Uten frivilligheten og dugnadsånden stopper Norge opp.

Vi i Kristelig Folkeparti tror at samfunnet bygges best nedenfra, og portalen for lån av lokaler er et godt eksempel på dette. Når sånt skjer, betyr det at de frivillige fellesskapene, foreningene og lagene, oppleves som verdifulle. De er ikke bare kjekke å ha som et tillegg til staten og kommunen, men de oppleves som utrolig verdifulle i seg selv, for når folk velger å bruke sin tid på frivillig arbeid, da gir de av seg selv til andre, og de får også veldig mye tilbake.

Kristelig Folkeparti og Venstre styrket barne- og ungdomsfrivilligheten flere ganger da vi forhandlet om statsbudsjett fra Stortinget. I årene 2016–2018 ble grunnstøtten til barne- og ungdomsorganisasjoner økt med til sammen 25 mill. kr. I regjering, og sammen med grasrota, vil vi fortsette å skape gode rammebetingelser og legge til rette for vekst og utvikling i barne- og ungdomsfrivilligheten.

Statsråd Trine Skei Grande [16:42:01]: Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft. Det var utgangspunktet for kulturmeldinga Kulturens kraft som vi la fram her i fjor høst, og som Stortinget behandlet.

Da Stortinget sluttet seg til de målsettingene vi setter for kulturpolitikken, ble det også sagt i denne salen at det er ingen vits hvis det bare er fagre ord, man må faktisk vise det i praktisk handling. Det er jeg faktisk enig i. Derfor er jeg ganske stolt av å legge fram et historisk godt kulturbudsjett.

De samlede bevilgningene over kulturbudsjettet i 2020 vil være på nær 20 mrd. kr. Det er en svimlende sum, og vi trenger ikke bevege oss lenger enn til våre naboland før vi ser at Norge bruker langt mer på å støtte kulturen enn det andre land som det er naturlig å sammenligne oss med, gjør.

Hvis vi tar ut de 6 mrd. kr som er knyttet til omlegging av finansieringen av NRK, har kulturbudsjettet økt med 850 mill. kr i 2020. Det er en økning på 6,7 pst. fra året før – altså en betydelig realvekst. I tillegg bruker vi over 5 mrd. kr av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping.

Et annet viktig poeng i kulturmeldinga er å spre makt – spre makt i avgjørelser i måten og strukturen vi bygger Kultur-Norge på, men også ved regionreform. Ansvars- og arbeidsfordelinga på kulturfeltet holder vi nå på å forhandle med samtlige fylkeskommuner om for å finne en god oppfølging av regionreformen – flytte mer makt ned, gjøre kultur viktigere og gjøre kultur til en viktig del av både den nasjonale og den regionale politikken.

Vi har også lagt fram en frivillighetsmelding, der vi løfter ønsket om både bredde og mer mangfold. Der gjennomfører vi nå en opptrapping på nær 80 mill. kr innenfor momskompensasjonsordningen. Målet er da å nå 1,8 mrd. kr i 2021. I tillegg foreslår vi en ny ordning for å inkludere flere barn og unge i det frivillige kulturfeltet og tiltak som kan gjøre det enklere for frivillige organisasjoner å søke. Det betyr at vi fra i fjor og til i år går fra 74,5 pst. dekning innenfor momskompensasjonsordningen til 80 pst. dekning innenfor momskompensasjonsordningen. Jeg kan jo bare nevne at under Stoltenberg II i 2012 var det 50 pst. dekning innenfor momskompensasjonsordningen.

Målet er et kulturliv med rom for alle. Derfor har vi en stor satsing på kulturelt mangfold på 24,5 mill. kr i ulike tiltak og prosjekter på kulturområdet i 2020 for å stimulere til både mer mangfold og mer integrering.

Vi styrker også kunstnerlivet gjennom at vi i 2020 øker stipend- og vederlagsordningen for kunstnere. Vi finansierer 37 nye stipendhemler, 32 arbeidsstipend, 5 langvarige stipend – til sammen er vi nå godt over 700 kunststipend, og vi øker stipendsatsen med nær 8 600 kr. Vi styrker også vederlagsordningen, og vi gjennomfører en ny og mer moderne avtale for bibliotekvederlaget.

Vi har den største satsingen på arkiv og digitalisering av kulturarv noensinne. Kunnskap om fortida er avgjørende for framtida. Vi bevilger 140 mill. kr over fire år til en ny, stor satsing for å få til nye nasjonale fellesløsninger og bruker 87 mill. kr ekstra på Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana. Dette er en satsing i verdenstoppen.

Vi bruker 1 mrd. kr på nye kulturbygg, men i sum i statsbudsjettet i 2020 fordeler vi tilskudd til museer og visuell kunst på til sammen 2,2 mrd. kr. Det løftet vi nå gjør, er den største satsingen på museum og visuell kunst i framtida.

Vi legger også om mediestøtten for å få til mer bærekraft og styrke lokale medier. Vi øker den direkte mediestøtten med 30 mill. kr, øker tilskuddet til innovasjon og utvikling, legger om finansieringen til NRK, som gjør at de fleste nå vil betale mindre i en ny ordning. Vi løfter mediene.

Våren 2020 legger regjeringa fram en ny kulturmelding. Det nye nasjonale målet for kulturminnefeltet skal

forankres. I 2020 styrkes kulturminnefeltet med en påplussing fra Kulturminnefondet, slik at flere private eiere kan få støtte til å sette i stand vernede eiendommer. Vi styrket samisk bygningsvern fra 2018 til 2019, og det blir videreført nå i 2020.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [16:47:23]: Kulturministeren skal ha ros for at hun tar kulturlivet på alvor. Hun har fått til økte bevilgninger på en god del områder, sikkert i en hard kamp i en regjering som har mange ønsker og behov.

Nå er det klart for en ny kulturmelding, som kulturministeren varslet. Det var i kulturmeldingen til Valgerd Svarstad Haugland at opposisjonen la sitt grunnlag for Kulturløftet. Vi tok den gamle franske ideen om 1 pst. av statsbudsjettet til kultur, løftet inn av hele kulturlivet, fordi man visste at dette er et sårbart område, hvor interesse- og lobbyorganisasjonene ikke er så sterke, men hvor litt penger gir veldig store resultater.

Vil kulturministeren også i sin kulturmelding gå inn for det 1 pst.-målet, slik at hun kan stå sterkere innad i regjeringen, og i samfunnet for øvrig, for å få oppslutning om et kulturløft?

Statsråd Trine Skei Grande [16:48:31]: For meg handler kulturpolitikk både om hvilke verdier man legger til grunn, og om hvordan man styrer kunst og kultur, som legger grunnlag for at det skal være et mangfold av både uttrykksformer og meninger. Dypest sett mener jeg at all kunst og kultur er ytringer, så dette er ytringsfrihetspolitikk. Derfor er det også et poeng å spre makt.

Det som ligger i kulturmeldingen, er at det ikke bare er i denne salen man skal forvalte makt innenfor kulturen, det er et poeng at makt spres innenfor kulturfeltet. Det er derfor vi praktiserer armlengdes avstand når det gjelder Kulturrådet, det er derfor vi ønsker armlengdes avstand når det gjelder Mediestøtterådet, det er derfor vi nå ønsker å lage samarbeidsavtaler med fylkene for å flytte mer makt ut til dem, sånn at de kan bli mer aktive utviklere av det regionale kulturlivet. Der vil jeg ha flere drivkrefter, jeg vil ha mer spredning av makt. Dermed er det feil å ønske at mest mulig makt og mest mulig penger skal være her. Jeg ønsker å gi penger ut til regionene også.

Trond Giske (A) [16:49:37]: Det er et litt humoristisk paradoks at kulturministeren først holder et langt hovedinnlegg hvor hun skryter av og ramser opp alle påplussingene sine, og så sier hun etterpå at det er farlig med for mange påplussinger, for da blir for mye makt samlet på Kulturdepartementets budsjett. Det er selv-

følgelig ikke slik at det hindrer regioner, frivillige eller private fra å gå inn med mer penger til kultur selv om kulturbudsjettet utgjør 1 pst. av statsbudsjettet. Det henger ikke på greip.

Men til et annet konkret spørsmål: I forbindelse med mediemeldingen i vår sa en samlet komité at vi forventet at kulturministeren hadde tett dialog for å sikre at de tilsatte i Mo i Rana som mister jobben når lisenskontoret blir lagt om, ivaretas på en god måte, og også at man vurderer andre oppgaver lagt til Mo i Rana, slik at de blir ivaretatt. Nå hører vi fra ansatte at ganske mange av dem frykter å stå på gata når dette avvikles, og at de ikke har fått seg jobb, og mitt spørsmål til kulturministeren er: Hva har hun gjort og hva vil hun gjøre for å ivareta de ansatte som rammes av denne omleggingen?

Statsråd Trine Skei Grande [16:50:44]: Jeg har stor medfølelse med og forståelse for at de som har jobbet på lisenskontoret, skal gjennom en stor omstilling når vi faktisk bestemmer oss for ikke å kreve inn lisens lenger. Men vi opprettholder ikke lisensavdelingen av den grunn. Det vi i stedet har gjort, er at vi har opprettet 80 nye stillinger, men det er ikke en ren overdragelse fra NRK til Nasjonalbiblioteket. Det vi har tilbudt, er opplæring til ansatte, og vi har tilbudt dem veiledning for å kunne søke på de nye jobbene vi oppretter. Vi har også prøvd å bruke alle de virkemidlene vi har som en god arbeidsgiver fra NRKs side, på å ta vare på folk og finne alternativt arbeid for dem.

Sanne omstillinger er ganske tøffe, men 80 stillinger mener jeg er en god start. Det er ikke alltid vi har fått til den typen løft fra Nasjonalbibliotekets side, så det ligger et grunnlag her (presidenten klubber), og jeg håper at de fleste får seg ny jobb ganske fort.

Trond Giske (A) [16:51:52]: Det er jo fint å håpe, men når det var 450, eller var det 500, søkere til de 80 stillingene som Nasjonalbiblioteket opprettet, og de søkerne selvfølgelig kommer fra hele landet, og – helt riktig – dette ikke kan regnes som noen intern overdragelse eller forrang, krever det desto mer innsats for å sørge for at man får jobb. Opplæring og veiledning er kjempefint, men har man sørget for å få NRK, lokale Nav, andre private bedrifter og andre institusjoner til å sette seg sammen og systematisk kartlegge kompetansen og bidra til at hver enkelt arbeidstaker blir ivaretatt?

Det er ingen her i Stortinget som mener at vi skulle opprettholdt lisenskontoret for å holde folk i arbeid. Tvert imot fikk regjeringen støtte for omleggingen av lisensen. Men desto viktigere var det faktisk for en enstemmig komité at det ble lagt stort trykk på å hjelpe folk inn i nytt arbeid.

Hva vil statsråden gjøre framover for å hjelpe dem som ennå ikke har kommet inn i ny karriere?

Statsråd Trine Skei Grande [16:52:57]: Vi jobber tett både med NRK og med Nasjonalbiblioteket for å få til gode overganger. Så må jeg jo si at jeg synes det er flott at det er mange søkere til denne typen jobber, for vi trenger gode fagfolk. Mo i Rana er også et område som ikke har så veldig høy arbeidsledighet, så det skal være mulig å lage gode overganger for folk.

Vi jobber sammen med NRK og vi jobber sammen med Nasjonalbiblioteket for at de skal følge opp de ansatte på en god måte. Hvis noen av de ansatte mener at det ikke er godt nok, skal vi styrke den dialogen framover, for vi er opptatt av å behandle folk ordentlig.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [16:53:41]: Vi i Senterpartiet er også veldig opptatt av at fellesmerknaden i komiteen om de ansatte som mister jobben i Mo i Rana, blir fulgt opp av ministeren.

Men så til et hjertebarn: kulturminner. Vi i Senterpartiet er veldig fornøyd med at vi bruker 152,5 mill. kr mer enn regjeringen på kulturminner. Men i går leste jeg et intervju med den nye fylkesdirektøren for plan og næring i Trøndelag fylkeskommune, som nå frykter for kulturminnenes skjebne etter regionreformen. Nå får de bare penger til 0,2 årsverk, men de trenger 6 årsverk for i det hele tatt å kunne ivareta den nye porteføljen sin. Venstre og ministeren har jo ivret for at regionreformen skal være bra og har nå hatt dialog, men her viser det seg at pengene følger ikke med. Det er det vi i Senterpartiet har fryktet hele veien med regionreformen. Hvordan i all verden skal regjeringen og ministeren sørge for at kulturminnefeltet nå virkelig (presidenten klubber) ikke lider under regionreformen?

Statsråd Trine Skei Grande [16:54:52]: Dette faller ikke helt under mitt konstitusjonelle område, men ettersom Ola Elvestuen gjør en viktig jobb for Norge og for verden i Madrid akkurat nå, skal jeg likevel prøve å svare på spørsmålet. Det er soleklart at vi har en utfordring framover med å ta vare på de kulturminnene vi har. Jeg er glad for at Senterpartiet alltid har vært på parti med Venstre ved også å se her at dette er en form for gaveforsterkning, der vi bidrar til også å få private penger inn i kulturminner, som er helt avgjørende, og den borgerlige regjeringa har vært med og virkelig løftet Kulturminnefondet. De problemstillingene som har kommet opp i den høringsrunden som har vært, skal utkvitteres videre når vi kommer med en kulturminnemelding om kun kort tid, la oss si våren 2020. Vi har fått 117 skriftlige innspill til hvordan vi bør ta grepene framover for å kunne forvalte dette på en god måte, og jeg er sikker på at klima- og miljøministeren kommer

til å komme tilbake med gode svar til representanten på dette området da.

Freddy André Øvstegård (SV) [16:56:07]: Det var store forventninger til litteraturpolitikken etter ganske tydelige løfter fra Venstre før partiet gikk inn i regjering, og det har vært et flott bokår nå i 2019. Men om få uker er det over, og vi kan registrere at vi står uten en lesestrategi, samtidig som PISA-undersøkelsen nylig viste at lesing blant unge på fritida går ned. Falske nyheter og desinformasjon gjør kunnskapslitteraturen stadig viktigere. Likevel er innkjøpsordningen for sakprosa like mangelfull i dag som da Venstre tok over, og skolebibliotekene roper fortsatt etter en nasjonal politikk, som Venstre før har tatt til orde for. I vårt budsjett foreslår vi 90 mill. kr ekstra for å gjøre noe med akkurat disse tingene, få på plass en lesestrategi bl.a. Er det meningen at norsk litteratsatsing skal være over (presidenten klubber) om et par uker, når bokåret er over?

Presidenten: President Trine Skei Grande får ordet.
– Nei, statsråd Skei Grande, tenker jeg vi sier!

Statsråd Trine Skei Grande [16:57:13]: Boksatsingen som vi har hatt i år, har vært en stor suksess når det gjelder å åpne markeder for mange norske forfattere og få til det, og vi tror vi nå har passert over 1 000 litteraturarrangementer i Norge gjennom bokåret. Men det vi også valgte å gjøre i bokåret, var å legge fram en ny bibliotekstrategi. Den har ganske store forpliktelser framover, og det handler også om den første bibliotekstrategien, der nettopp skolebibliotek, folkebibliotek og universitetsbibliotek sammen går inn i en strategi der vi vil løfte hele bibliotekbransjen videre. Den forrige strategien, som også var veldig vellykket, åpnet jo for bibliotekene som møteplass. Nå styrker vi dannelsen og lesing gjennom den nye bibliotekstrategien. Jeg ser for meg at vi må jobbe sammen med bransjen om hvordan vi skal styrke lesingen framover, så vi har begynt på en dialog med forlagene og mange av de andre aktørene for å få til gode prosjekter framover, (presidenten klubber) der vi kanskje kan jobbe sammen for å få til gode leseprosjekt.

Presidenten: Tittelforvirringen i sted oppsto fordi presidenten lurte på om han måtte minne både statsråd og representanter om å forholde seg til den tildelte talletid.

Replikkordskiftet er omme.

Trond Giske (A) [16:58:56]: Jeg har lyst til å fortsette der jeg slapp i replikkvekslingen, for jeg stusser over statsrådens svar på spørsmålet om hvordan kulturmeldingen vil følges opp. Da Meld. St. 48 for 2002–2003 ble behandlet, var den full av gode visjoner. Det var en godt skrevet melding, helt sikkert av et utmerket embets-

verk som til dels fortsatt er der, men den manglet konkrete, forpliktende satsinger. Det sto på annenhver side at man skulle ha «ei monaleg auke», og mistanken i Stortinget var at dette hadde sluppet igjennom fordi Per-Kristian Foss, som da var finansminister, trodde at «monaleg» betydde det samme som «moderat». Det betydde det jo ikke.

Det var altså ingen konkrete løfter og ingen visjoner før de rød-grønne gikk sammen og sa at vi ønsket at 1 pst. av statsbudsjettet skulle gå til kultur. Det ga rammen for at kulturministre deretter, meg selv inkludert, kunne vinne fram i budsjettkonferansen. Jeg tror Trine Skei Grande, som alle kulturministre, har kjempet hardt i budsjettkonferansen. Jeg mistenker at de permene hun har med seg til de møtene, er like fulle av ambisjoner, mål og økninger som enhver annen kulturminister har hatt.

Da Meld. St. 8 for 2018–2019 ble behandlet i vår, hadde vi håpet at man hadde den typen konkrete målsettinger, men det hadde man altså ikke. Statsråden sier at det er fordi at hvis kulturbudsjettet blir for stort, blir det for mye makt samlet i Kulturdepartementets korridorer. Betyr det da at kulturministeren har fått akkurat det hun ville på kulturbudsjettet da hun satt i regjeringskonferansen? Hadde hun ingen notater, skilleark og opplegg hvor hun gikk lenger enn det finansministeren tildelte henne? Kanskje fikk hun mer fra finansministeren, men kulturministeren sa: Nei takk, dette blir litt for mye, for nå blir det for mye makt konsentrert i departementet?

Dette er et argument vi har hørt fra høyresiden hele veien, gjennom alle de 15 årene vi har drevet med den voldsomme kultursatsingen. Argumentet har vært at hvis man øker kulturbudsjettet for mye, fratar man kunstnere og kulturarbeidere frihet. Men hva er det som gir frihet for kunstnere og kulturarbeidere? Er det å søke etter prosjektstøtte og bevilgninger til stipend, satsinger, utstillinger, bokutgivelser og filmer og få nei etter nei etter nei? Eller er det faktisk å få den friheten gjennom støtte, både fra det offentlige og fra det private, slik at man kan gjennomføre sine kunstneriske og kulturpolitiske prosjekt? Det er jo det som gir frihet.

Sannheten er at det statlige kulturløftet har utløst masse både kommunale, fylkeskommunale og private penger, for når kulturministeren får gjennomslag for å øke bevilgningen til orkestre, museer og andre lokale satsinger, kommer kommunene og fylkene med sine andeler. Av og til hørte man til og med at lokale politikere under Kulturløftet klaget fordi den voldsomme statlige satsingen drev for mye penger over på kultur innen kommunale og fylkeskommunale budsjett, men heldigvis økte også de rammene ganske kraftig da vi satt i regjering, slik at det var fullt mulig å gjennomføre det.

På nøyaktig samme måte er det med de private. Det blir mer private publikumsinntekter av at vi lager flere filmer. Det blir mer private publikumspenger av at vi har flere utstillinger, flere bokutgivelser, flere musikere som kan satse på turneer og musikkutgivelser, eller – som vi også gjorde i vår tid – satser internasjonalt gjennom UD på å markedsføre norske kunstnere og kulturarbeidere i utlandet. En av dem som virkelig har blitt rammet av at vi ikke lenger har et kulturløft, er Utenriksdepartementets kultursatsing, som blir barbert år for år. Selv om kulturbudsjettet innenfor Kulturdepartementet opprettholdes, ser vi at dette er penger som ble holdt oppe av at de var en integrert del av Kulturløftet, men som siden har blitt rammet.

Arbeiderpartiet har over en halv milliard kroner ekstra på sitt kulturbudsjett. Vi har en kraftig økning på momskompensasjon for frivilligheten. Vi har en kraftig økning på de områdene som ofte får minst – filmen, dansen, den regionale kultursatsingen. Og min påstand er at det skal være utrolig vanskelig å dokumentere at denne satsingen reduserer kunstens frihet eller fører til for stor maktkonsentrasjon i Kulturdepartementet. Tvert imot – det er denne satsingen som gir mulighet for at de mange blomster kan blomstre, og økt frihet for kunstnere og kulturarbeiderne.

Tage Pettersen (H) [17:04:18]: Jeg velger å starte som kulturministeren og si at kulturbudsjettet er vinneren i 2020 – selv om opposisjonen er mest opptatt av å snakke det ned. Budsjettet er, som alle vet, på nesten 20 mrd. kr, og ser vi bort fra NRKs bit, har man en økning på 6,7 pst. fra 2019 – som representanten Trettebergstuen anerkjente som en liten økning.

Jeg må igjen avlegge en liten visitt til representanten Kari Henriksens innlegg i finansdebatten for noen dager siden. Her framførte hun et innlegg som jeg bare synes er trist for det politiske ordsiftet. Jeg siterer:

«Høyreregjeringas politikk og retorikk demonstrerer velferdsstaten, bryter den ned i biter og gjør den uforståelig, fremmed og uoversiktlig. Sånn økes avstanden mellom brukere og politikere, og det er god gjødsel for mistillit.»

Nei, det er denne typen innlegg som bidrar til økt mistillit.

Videre framstilte Henriksen et regnestykke som sa at med det budsjettet vi vedtar i dag, må frivilligheten selge 3,6 millioner ekstra ruller med dopapir med vårt nivå på momskompensasjonen. Det er feil. Ved å bruke de samme omregningsfaktorene kan jeg slå fast at vårt budsjett bidrar til at den samme frivilligheten kan selge 18 millioner færre ruller med toalettpapir neste år, og det med utgangspunkt i 2019. Og 2019 var et rekordår i utbetalinger av momskompensasjon, med 1,6 mrd. kr,

en økning på over 70 pst. siden 2013, og en historisk lav avkorting på bare 18 pst.

Regjeringspartiene har i frivillighetsmeldingen varslet at momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner skal være på 1,8 mrd. kr i 2021. Det er et løfte vi også understreker i merknadene til budsjettet vi debatterer i dag.

I 2019 er det gjort noen endringer i beregningsmodellen, slik at ordningen nå blir mer treffsikker for de små organisasjonene. I år er mer enn 90 pst. av mottakerne regionale og lokale foreninger, som betyr økt lokal aktivitet i tråd med formålet.

Opposisjonen er flinke til å skrive merknader der de lover gull og grønne skoger, men ser vi på tallene, ser vi at det flere steder er mange millioner mellom løftene og hva de faktisk legger inn av finansiering. Et område hvor det er langt mellom liv og lære, er ABE-reformen. Arbeiderpartiet sier at de går imot reformen, men har ikke lagt inn en krone for å gjøre noe med det de er så sterkt imot – eller som de sier med egne ord: Det er ikke mulig for Arbeiderpartiet å kompensere for alle disse kuttene i ett alternativt budsjett. Den såkalte ABE-reformen har uansett ikke vår støtte.

Så enkel er ikke den virkelige verden.

I kulturbudsjettet legger vi til grunn et generelt rammekutt på 0,5 pst. for de fleste tilskuddspostene, utenom stipendordningene, mediestøtten og funksjonshemmedes organisasjoner. Denne gevinsten er omdisponert til andre nytenkende formål på det samme kulturbudsjettet.

Nytenkning og innovasjon ser dessverre ikke ut til å være noe opposisjonen mener veldig mye godt om. Senterpartiet kutter f.eks. hos Kulturrådet og i Kreativt Europa, som vi har hørt tidligere i ettermiddag. SV svinger øksa over Kulturtanken, X Games, kulturell og kreativ næring og Talent Norge. Og gaveforsterkningsordningen vil de alle til livs.

Flere partier problematiserer også finansieringen av kultur via spillemidlene og ønsker å løfte flere kulturtiltak inn igjen på statsbudsjettet. Da de rød-grønne styrte, løftet de faktisk en tredjedel av tippemidlene fra kulturspillemidlene og inn på statsbudsjettet og svekket dermed det de nå vil styrke, men det er selvfølgelig lov å angre seg.

Spillemidlene har hatt en enorm utvikling på få år, og da er det ikke rettferdig at bare de som har vært inne i ordningen fra før, skal få ta del i økningen. Etter omleggingen av tippene økkelen i 2015 og som følge av økte spilleoverskudd, er tildelingene til kulturformål nå på over 800 mill. kr. Økningen gir selvfølgelig rom for å finansiere flere kulturformål over spillemidlene.

Det har aldri vært slik at spillemidlene har vært forbeholdt det SV kaller kulturfrivilligheten. Det største

formålet med spillemidlene har vært, og er fremdeles, finansieringen av Den kulturelle skolesekken. Det er en ordning som neppe kan puttes inn under paraplyen «kulturfrivillighet».

Jeg innledet med å si at kulturen er budsjettvinner neste år. Aldri har de negative oppslagene vært færre. Sjelden har skrytet vært større. La oss bruke det momentet til sammen å framsnakke det vi alle er så opptatt av, nemlig norsk kultur.

Presidenten: Presidenten vil nok bemerke at det antakelig er enklere hvis vi forholder oss til norske kroner i budsjettssammenheng.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:09:29]: Regjeringa er opptatt av et livssynsåpent samfunn, et samfunn som legger til rette for tro, og som verdsetter tro, og som aksepterer at det er helt greit å ha ulike tro.

Det er viktig for enkeltmennesket å kunne få uttrykke sin tro. Det betyr enormt mye for enkeltmennesket, mange vil si at det er meningen med livet, og det å legge til rette for at troende skal kunne ha gode muligheter for å utøve sin tro, er viktig for regjeringa. Men det er også viktig for samfunnet. Vi bruker ord som «samfunnsskapende kraft». Når en tenker gjennom hva trossamfunn betyr for landet vårt, for de ulike lokalsamfunnene rundt om, tror jeg vi iallfall ganske fort kan konkludere med at uten det fantastisk viktige arbeidet som skjer rundt om i kommunene, i lokalsamfunnene, hadde landet sett helt annerledes ut. Alt fra babysang til seniortreff, til andre typer engasjement for å hjelpe dem som trenger det mest, er veldig ofte drevet av ulike trossamfunn eller organisasjoner med et kristent eller annet verdigrunnlag.

I statsbudsjettet for 2020 løfter vi nettopp det å gjennomføre en aktivt støttende politikk for å understøtte trossamfunnene. Derfor er jeg veldig glad for at budsjettet fikk en god mottakelse. Det er et budsjett som sikrer muligheten for folkekirka til å være landsdekkende, til å være til stede i hele landet og ha den beredskapen den skal ha, enten det er ved dåp eller ved begravelser, ved giftermål eller ved tragiske hendelser der kirka veldig ofte blir et sted lokalsamfunnet søker til. Det betyr enormt mye for lokalsamfunnene, den jobben trossamfunn gjør.

I budsjettet for 2020 viderefører vi også den statlige satsingen på vedlikehold av kulturhistorisk viktige kirker. Det at staten stiller opp, er et viktig signal, og det danner også grunnlaget for den viktige jobben komiteen skal gjøre knyttet til Opplysningsvesenets fond og den meldinga som ligger i komiteen. I tillegg: Neste sak som komiteen skal behandle, nysalderingen for 2019, viser også at det overføres midler fra årets budsjett til neste år når det gjelder utbetaling knyttet til vedlike-

hold av kirker. Samlet sett vil det neste år bli utbetalt over 50 mill. kr til vedlikehold av de viktige kirkebyggene.

Nå ligger ny trossamfunnslov og melding om Opplysningsvesenets fond i Stortinget til behandling, og komiteen skal straks ha høring om det viktige arbeidet. Det slår fast veldig tydelig dette med en aktivt støttende politikk for trossamfunnene, men også at vi skal ha et livssynsåpent samfunn. Det er mange spennende og viktige diskusjoner som jeg ser fram til at komiteen skal drøfte knyttet til det lovverket.

I tillegg blir det et veldig viktig arbeid knyttet til Opplysningsvesenets fond. Etter vel 200 år med uenighet om eierskap til fondet, foreslår nå regjeringa at verdiene som er i fondet, skal komme kirka til gode, skal brukes som et stort løft for å kunne vedlikeholde de flotte og kulturhistorisk viktige kirkebyggene vi har rundt om i landet, samtidig som staten tar eierskapet til fondet for å kunne forvalte det videre. Jeg ser fram til viktige diskusjoner knyttet til det.

Jeg vil understreke at jeg mener det er viktig at vi prøver å finne samlende løsninger for begge disse sakene, som skal behandles i komiteen. Det er i hvert fall mitt mål å finne bærekraftige løsninger som kan stå seg over tid. Ikke minst gjelder det signalene Stortinget kommer til å sende rundt Opplysningsvesenets fond, som kan beløpe seg til flere milliarder. Da er det viktig at Stortinget når en sender signaler om å gjøre en endring, også forplikter seg framover. Dette vil ha stor betydning for trossamfunn, for Den norske kirke, og jeg vil også si for de lokalsamfunnene som i dag dessverre har kirkebygg som ikke er satt godt nok i stand. Jeg håper at den dugnaden vi skal ha sammen med kommunene, kommer til å sikre at enda flere av byggene blir satt godt i stand.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kari Henriksen (A) [17:14:19]: Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti er enige om viktigheten av å kunne tro på det en vil, og ha de meninger en har. Det som jeg opplever at statsråden ikke tar inn over seg, er de signalene som kommer fra de lukkede tros- og livssynssamfunn der det skjer overgrep, der det skjer trakassering, der det skjer vold, der samfunn og regelverk rundt det å tro blir til en undertrykkende kultur for enkeltmennesker, og spesielt barn og unge. TV 2 hadde i går en tv-reportasje om lukkede trossamfunn. Jeg vil gjerne spørre statsråden: Hva vil statsråden gjøre for at den type virksomhet ikke finner sted i lukkede tros- og livssynssamfunn?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:15:26]: Jeg er glad for det spørsmålet. Den dokumentaren som TV 2 viste, dokumenterer ting, hendelser og historier som opprø-

rer meg, og som jeg mener vi må gjøre mer for å forhindre.

I et liberalt demokrati er det ikke sånn at vi kun støtter de trossamfunnene vi liker, og kutter til dem vi ikke liker, men i regelverket som regjeringa har forslått til Stortinget, ligger det nå, som jeg var inne på, klarere føringer knyttet til statsstøtte. Der ligger f.eks. brudd på norsk lov, krenking av barns rettigheter og negativ sosial kontroll som føringer. Men kanskje vel så viktig tror jeg det er at åpenhet ligger der, det at vi skal få mer rapportering av hva som skjer, at fylkesmennene kan følge opp når det er særlige ting som de er opptatt av, for å kunne føre tilsyn med trossamfunnene. For det å bare ta statsstøtte kan også føre til at trossamfunnene blir enda mer lukket, og gjøre det enda verre for medlemmene.

Kari Henriksen (A) [17:16:32]: Jeg erkjenner – og synes det er bra – at statsråden er så opptatt av det som skjer også i de lukkede tros- og livssynssamfunnene. Det er bra.

Det som jeg finner noe mer underlig og uklart, er når statsråden legger fram i meldinga om tros- og livssyn at det skal være mulighet til å frata tros- og livssynssamfunn støtten hvis de bryter norsk lov. Da stiller jeg spørsmål når det gjelder diskrimineringsloven, f.eks., og likestillingsloven. Vi har Jehovas vitner, som nekter folk å stemme, eller som ekskluderer dem hvis de stemmer. Her går statsråden rundt grøten og er veldig uklar. Så når statsråden sier at reglene er blitt klarere, lurer jeg på: Vil f.eks. Jehovas vitner være en del av dem som kan miste støtten?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:17:38]: Takk for starten av replikken, det setter jeg pris på. Jeg er glad for at representanten også fokuserer på dette, og jeg håper at vi kan finne felles, gode løsninger når det gjelder regelverket.

Det som er viktig for meg å presisere, er at den vurderingen som jeg ba Fylkesmannen gjøre når det gjelder Jehovas vitner, er bygget på dagens regelverk. Hvis Stortinget vedtar det lovverket som vi har foreslått, vil det måtte gjennomføres en ny vurdering. Så det å kunne si hva som vil være tilfellet eller ikke, kan ikke jeg gjøre, det vil være opp til Fylkesmannen å gjøre den vurderingen.

Men så vil jeg igjen presisere at når et trossamfunn mister statsstøtte, kan det høres ut som at saken da er løst. Men det vil jeg også advare ganske sterkt mot, for mange av disse trossamfunnene har, som TV 2 dokumenterte i går, veldig stor kapital, de har store inntekter, og støtten er ikke så veldig viktig for dem, så konsekvensene av det kan faktisk være det motsatte av det en ønsker å oppnå. Det er et viktig perspektiv å ha med seg når vi skal behandle dette.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [17:18:58]: Jeg er veldig opptatt av at vi skal få gjort noe politisk med tanke på det som ble avdekket i går, men jeg er ikke sikker på hva, så dette blir interessant framover.

Det jeg vil snakke om, er egentlig kirkepolitikk. Vi i Senterpartiet er veldig opptatt av å hjelpe Den norske kirke med å rekruttere til prestestillinger ute i distriktene. Derfor har vi bevilget ekstra penger til det. I går skjønnte jeg at Universitetet i Tromsø har bestemt seg for å fryse teologistudiet der, noe som fort fører til at det legges ned, og så har vi nok et problem i nord med at det ikke er studieplasser til viktige stillinger man trenger rekruttering til.

Jeg håper kirkeministeren har noen klare meninger om faren ved å legge ned et slikt studietilbud når vi har en utfordring med rekruttering til kirken – i hvert fall hvis han er like opptatt som meg av at folkekirken faktisk trenger prester for å kunne være levende rundt omkring i distriktene.

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:20:03]: Dette er et område som ligger under forsknings- og høyere utdanningsministeren, og jeg har heller ikke lest denne saken, så her kan jeg ikke gi et fullgodt svar. Men jeg deler fullt ut det engasjementet representanten har.

Den norske kirke har blitt et selvstendig rettssubjekt, så de skal få lov til å legge sine strategier for rekruttering av prester selv. Det jeg også registrerer, er at veldig mange som har tatt teologiutdannelsen, ikke jobber som prester. Det å sikre muligheter for etter- og videreutdanning for andre til å komme inn i yrket, tenker jeg kan være viktig.

Ellers vil jeg si at det at en viderefører et så godt budsjett for Den norske kirke, har betydning for mulighetene til å sikre rekruttering og gode arbeidsvilkår. Jeg deler engasjementet til representanten, og så får folkekirken finne de beste løsningene selv.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:21:15]: Aftenposten har avdekket ganske bekymringsverdige forhold flere steder hvor det foregår lukkede undervisnings- eller fritidstilbud med langvarig overnatting. Vi vet veldig lite om hva som foregår i de settingene, og det er altså trossamfunn som arrangerer dette. Det er ikke åpent for allmennheten, og det er ikke åpent for tilsyn. Vi vet ikke om det kan være sånn som mange frykter, at det her foregår sterk negativ sosial kontroll og segregering.

Samtidig mottar trossamfunnene som gjennomfører disse tilbudene, hva enn de er, statsstøtte – slik andre trossamfunn gjør. Derfor har SV varslet at det bør være et krav om åpenhet rundt den typen tilbud hvis man mottar statsstøtte. Er det noe statsråden også kan se for seg, sånn at vi får avdekket hva som skjer?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:22:20]: Takk for et viktig spørsmål. Et dilemma i denne saken er nettopp det representanten er inne på: at det ikke er godt å vite hva det er, om det er SFO eller et trossamfunn som bare har et fritidstilbud for barn og unge. Åpenhet tenker også jeg er stikkordet, som representanten er inne på, og som han helt sikkert godt vet, er det et kriterium i lovverket som ligger til behandling i Stortinget.

Vi tror at nettopp det å rapportere om ulike aktiviteter vil være viktig både for en bevisstgjøring av trossamfunnene på mange felt, og også for å kunne få bedre oversikt. Som jeg sa tidligere, vil det også danne et grunnlag for at fylkesmennene ut fra opplysningene kan vurdere å be om enda mer rapportering. Jeg tror også kommunen bør ha en god dialog med trossamfunn for å vite hva som skjer lokalt.

Freddy André Øvstegård (SV) [17:23:18]: Takk for et godt svar. Den andre problemstillingen i denne situasjonen er jo om det fram til det eventuelt foreligger åpenhet og tilsyn med hva som skjer i disse trossamfunnene, skal være sånn at norsk lov tillater den typen tilbud. Det andre SV har varslet, er derfor at i den grad det foregår lukkede overnattingstilbud over lengre tid med stor bekymring for negativ sosial kontroll og segregering i regi av trossamfunn, mener vi det ikke bør tillates.

Mener statsråd Ropstad at denne typen tilbud, når de er lukkede, bør være lov? Eller deler han SVs bekymring – at hvis sånt skjer i lukkede rom, bør det ikke være tillatt etter norsk lov?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [17:24:07]: Jeg kan ikke uttale meg om SVs konkrete forslag fordi jeg sliter litt med å se hva innrammingen skal være. Jeg har kjempet imot døgnåpne barnehager og SFO-tilbud, så den saken er grei. Men en vet jo også at det skjer veldig mange aktiviteter i regi av ulike trossamfunn. Mange steder, inkludert der jeg vokste opp, var de aller fleste i bygda med på ulike aktiviteter på bedehuset. Tårnagentene – det er vel det opplegget til Den norske kirke heter – har jo til og med overnatting i kirken.

Jeg skjønner at det er stor forskjell på det og det som eventuelt kan skje her, men det er også viktig at en ikke lager et regelverk som det er umulig å forholde seg til og umulig å føre tilsyn med. Jeg er opptatt av åpenhet for å vite hva som skjer, og jeg legger også et tungt ansvar på dem som skal føre tilsyn. Når en aner at noe bør gjøres, forventer jeg at det gjøres.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kari Henriksen (A) [17:25:23]: Et viktig kjennetegn ved Arbeiderpartiet er at vi fører en omfordelende øko-

nomisk politikk: De med minst får mer. Et viktig kjennetegn ved Solberg-regjeringa er å dele ut kontanter, særlig til dem med mest, på bekostning av dem som har minst. Summen av skatteuttak er årlig oppe i 25,5 mrd. kr, og akkumulerte skatte- og avgiftskutt er oppe i 107 mrd. kr. Bevisst økes forskjellene, og velferdssamfunnets tilbud svekkes gjennom for svak kommuneøkonomi.

Når det gjelder frivilligheten, svikter høyreregjeringa totalt. La meg nevne tre viktige påstander. Det første gjelder pensjon i frivillige organisasjoner: I forrige uke fikk regjeringspartiene flertall for å endre innbetalinger i pensjon til frivillige organisasjoner. Høyreregjeringa forteller til f.eks. Røde Kors, Norsk Folkehjelp, Sanitetskvinnene og Norges Idrettsforbund at de nå må skaffe 180 mill. kr selv. Arbeiderpartiet stilte seg ikke bak dette forslaget.

Det andre gjelder momskompensasjon: Fra før har regjeringa levert et lite raust bidrag til opptrapping av kompensasjonsordningen. Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti valgte å ytterligere strupe bidraget, de kuttet 15 mill. kr uten begrunnelse. I Aftenposten beskriver Frivillighet Norge det slik – og til representanten Tage Pettersen: Dette er ikke mitt regnestykke:

«15 millioner kroner tilsvarer at barn og foreldre må selge 3,6 millioner ekstra ruller med dopapir eller 750 000 ekstra kakebokser til naboer og kolleger.

Summen av alt utstyr som skal betales for at barn og unge skal delta, blir bare større og større. Å kutte penger til bredden i frivilligheten går derfor mest ut over de familiene som har minst fra før.»

Gapet mellom søkere og regjeringas bevilgning bare øker.

Det tredje punktet er frivilligsentralene: Høyreregjeringas totale mangel på engasjement for distriktspolitikk, i tillegg til manglende respekt for frivilligheten, vises her. Frivilligsentralene har hatt et offensivt og trygt økonomisk grunnlag, slik at vi har frivilligsentraler i alle deler av landet. Høyreregjeringas politikk skaper utrygghet, dårligere tilbud og til og med demontering og nedlegging av sentraler, til tross for at alle ser det er en omfattende fordeling av midler fra lokalsamfunn i distriktene til byer, og til tross for at mange små lokalsamfunn allerede har mindre ressurser og færre og mer utsatte tilbud til innbyggerne.

Da Stortinget behandlet Innst. 333 S for 2014–2015 om oppgaveoverføring, var det bred enighet om at også områder innen kultur og frivilligheten var aktuelle for overføring fra staten. Jeg utfordret derfor statsråd Skei Grande i Stortingets muntlige spørretime den 23. oktober i år på at regjeringa på nytt endrer finansieringen til sentralene, og jeg gjorde oppmerksom på de al-

vorlige konsekvensene dette fikk. Da sa statsråden gjen-tatte ganger at Arbeiderpartiet var for, og hadde stemt for, dette. Hun sa også følgende:

«Når det viser seg at man ikke liker følgene, er det helt ok å snu, men ikke påstå at man ikke har vært for det.»

Og hun siterte innstillingen.

Kanskje er dette vanskelig for kulturministeren, men det blir og er feil. Arbeiderpartiet har vært og er tydelig på at vi ikke vil flytte frivilligsentralene. Vi var og er opptatt av å sikre økonomien og aktiviteten i hele landet, ikke kun i byene. Jeg vil derfor sitere det kulturministeren behendig unnlot å sitere fra samme innstilling:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at høringsinstansene advarte sterkt mot at statens finansiering av frivilligsentralene faller vekk og at sentralene skal finansieres av kommunenes ramme. Frivilligsentraler er ingen lovpålagt oppgave og er derfor svært utsatt når kommunale budsjetter blir for trange. Disse medlemmer vil derfor gå imot dette forslaget slik det er framlagt i denne meldingen.»

Det ville være fint om statsråd Skei Grande istedenfor å framstille en fiktiv snuoperasjon hos Arbeiderpartiet hadde brydd seg mer om de mange negative høringsinnspillene i saken. Arbeiderpartiet sier, og sa, at frivillighetssentralene bør støttes gjennom kulturbudsjettet. Kanskje særlig som statsråd bør man avholde seg fra å sitere kun deler av en innstilling.

Kan statsråden bekrefte at hun ikke siterte Arbeiderpartiets mening i den replikkvekslingen? Og kan statsråden også bidra til at det lages nye talepunkter til komitéleder, som så vidt jeg hørte, gjentok denne feilaktige påstanden i sitt innlegg i stad?

Vetle Langedahl (H) [17:30:27]: I replikkvekslingen stilte jeg spørsmål til representanten Trettebergstuen fra Arbeiderpartiet om hva hun ville satt ut av kulturoppgaver til regionene dersom hun selv fikk velge fritt. Svaret var nedslående. For i Arbeiderpartiet er man mer opptatt av å kritisere enn av å legge fram et alternativ. Det skal reverseres, det skal brukes mer penger på alt, og verken eget budsjett eller egen politikk skal ofres en eneste kritisk tanke.

Arbeiderpartiet er ikke lenger det styringspartiet vi kjente fra norsk politikk. Mens vi før kunne regne med at Arbeiderpartiet og Høyre sto sammen om de store reformene, er den tiden nå forbi.

Det var nødvendig med en regionreform for å kunne overføre flere oppgaver til fylkene og på den måten flytte makt ut av Oslo til distriktene. Det har faktisk Arbeiderpartiet også foreslått før. Det forslaget ble liggende i en skuff.

Jeg skal innrømme at det skuffer meg. For Høyre har det vært viktig å flytte oppgaver ut av hovedstaden, også på kulturområdet. Det virker det ikke som det er for Arbeiderpartiet. For å kunne gi oppgaver til fylkene må vi nødvendigvis gi slipp på oppgaver i staten. Da må vi ha tillit til at fylkene er i stand til å håndtere de oppgavene vi overfører. Da må vi tørre å gi slipp på oppgavene selv om vi med årene har blitt glad i å ha dem på statsbudsjettet.

For Høyre er det viktigste i denne saken å flytte makt ut av Oslo. Det er desentralisering i praksis, og det er skuffende å se at Arbeiderpartiet ikke ønsker å være med på det.

Gaveforsterkningsordningen har bidratt til at det er blitt utløst private gaver til kunst- og kulturformål for flere hundre millioner kroner. Den virker som et insentiv for institusjonene til selv å skaffe seg ekstern finansiering. De som arbeider systematisk og er flinke til å skaffe private midler, belønnes med gaveforsterkning. Slik representanten Wold refererte til i stad, gis det 25 kr for hver hundrelapp. Det synes jeg er en ganske rettferdig ordning. Tildelingen av gaveforsterkningen skjer uavhengig av geografisk plassering. Søknader om tilskudd fra gaveforsterkningsordningen behandles i kronologisk rekkefølge. De som har levert en komplett søknad i samsvar med retningslinjene, får tilskudd så lenge det er penger igjen innenfor rammeverket. Det er altså ingen geografisk innebygd skjevdeling i gaveforsterkningsordningen.

Ordningen stimulerer til flere private investeringer i kultur. Den gir grunnlag for mer kunst og kultur ved at det blir mer penger til å gjennomføre planer og prosjekter, og den gir flere institusjoner flere ben å stå på og sikrer maktspredning. Det er totalt utbetalt 357,5 mill. kr i gaveforsterkning i årene 2014–2019. Dette er friske midler uten bindinger som bidrar til mer kultur i hele Norge.

Arbeiderpartiet ønsker å fjerne gaveforsterkningsordningen. Hvorfor forstår jeg ikke. De mener at midlene skjevdeles geografisk. Det har ikke noe med ordningens innretning å gjøre, det handler rett og slett om at man ikke har vært flink nok til å jobbe strategisk og systematisk i alle deler av landet for å utløse gaveforsterkning. Her håper jeg f.eks. mitt eget hjemfylke, Finnmark, i framtiden velger å jobbe mer strategisk og systematisk med å innhente ekstern finansiering for å kunne utløse gaveforsterkning i større grad enn i dag.

Man kan jo spørre seg om Arbeiderpartiet er imot dette fordi de ønsker å styre midlene i større grad. Det er i og for seg et legitimt argument, men jeg er uenig. Jeg tror på et system der det skal lønne seg å jobbe for å få ekstern finansiering, der det skal være mulig å bli belønnet for langsiktig, strategisk og systematisk jobb med det, og der staten fortsatt tar en del av regningen.

Jeg er stolt over at Høyre innførte gaveforsterkningsordningen da vi kom i regjering. For uansett hva man mener om geografien i ordningen, er det på det rene at det har gitt over 350 mill. kr i friske midler til kultur i dette landet, og det er utelukkende positivt.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [17:35:25]: Arkivverket er ikke kommentert i innstillinga av andre enn Senterpartiet. Statsarkivenes framtid er nå sentral. Fagfolk har lenge vært bekymret for framtida ved omorganiseringen av Arkivverket, og Senterpartiet har fremmet tre Dokument 8-forslag om saken – både i 2016, i 2017 og i 2018.

Vi har gått for at en skal ha åtte regionale statsarkiv som egne institusjoner med statsarkivarer som har en stedlig ledelse. Fagfolkene har imidlertid hele tida opplevd at det har skjedd en forvitring av statsarkivene, og vi er nå kommet i den situasjonen at de ulike statsarkivene ikke har direkte e-post eller telefon til seg, og de har heller ikke lenger Facebook-sider, slik at det er vanskelig for brukerne å nå dem.

Det siste nå er at Menon Economics på oppdrag fra Arkivverket i oktober i år la fram rapporten «Arkivverkets geografiske oppgaveløsning og tilstedeværelse». Det har vært opprettet en styringsgruppe for oppdraget, og i rapporten heter det:

«Arkivverket har behov for økt handlingsrom og styringsfleksibilitet i sin oppgaveløsning for å prioritere digitaliseringsarbeidet, samtidig som det fysiske arkivmaterialet forvaltes på en tilfredsstillende måte. Digitaliseringssatsingen holdes tilbake av at Arkivverket har en geografisk tilstedeværelse og oppgaveløsning tilpasset forvaltning av fysisk arkivmateriale.»

Videre heter det:

«Økt digitalisering innebærer at Arkivverket har behov for økt økonomisk handlingsrom og styringsfleksibilitet i sin oppgaveløsning.»

Vi har fått et nytt uttrykk: «økt økonomisk handlingsrom» – det heter på godt norsk «spare penger».

Det har kommet til en situasjon der en foreslår å redusere antall arbeidsteder fra åtte til to, eller at andre overtar ansvaret – og det er fylkeskommunen eller kommunene – eller at de stedbundne oppgavene løses ved å sette ut oppgavene, altså at private skal gjøre dem.

Regjeringas arbeid med omorganisering av Arkivverket er nå kommet så langt at de som har vært frustrert over dette lenge, erfarer at man nå er kommet til statsarkivenes framtid. Det er brukt store offentlige ressurser på å bygge opp statsarkivene som regionale kulturinstitusjoner. Det er meget viktig. Digitalisering er meget vik-

tig, men virkeligheten i dag er at det er 270 km – hyllemeter – fysisk arkiv som skal digitaliseres, og det tar lang tid. Det er et kulturpolitisk feilgrep å gå inn på dette forslaget, og statsråden må derfor sikre statsarkivene. Det sentrale spørsmålet blir: Hva vil statsråden gjøre for å stoppe Riksarkivaren fra å gjennomføre dette?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [17:38:43]: Det er hyggelig at kulturministeren er tilbake i salen nå som jeg vil hilse fra alle oss som kommer fra en liten eller mellomstor kommune, og som snart vil kunne miste frivilligsentralen vår.

Fra 2021 vil midler til frivillighet gjennom landets mange frivilligsentraler gå fra å bli fordelt per frivilligsentral til en sum per innbygger som en del av innbyggertilskuddet til kommunene. Dette blir en sentralisering av midlene til frivilligheten som vil ramme mindre lokalsamfunn hardt. Dette vet regjeringen.

Den totale summen fra staten som vil bli fordelt, er omtrent den samme, men ny fordeling får svært alvorlige konsekvenser for flertallet av kommunene i hele landet. For frivilligsentralene vil det virke mot sin hensikt å fjerne øremerkede midler som har fungert i 30 år. Tilskuddet går fra flere hundre tusen kroner til skarve titusener i mange kommuner. Frivilligsentralene gir folk møteplasser og binder det frivillige og det offentlige sammen. Frivilligsentralene gjør at vi får til mer sammen og gir innbyggerne mye for pengene.

Senterpartiet har full tillit til lokalpolitikere, og vi får derfor også tydelige tilbakemeldinger når tilskuddet til frivilligsentralene blir lagt om og endret fra fordeling per kommune til fordeling per innbygger. Det gjør at steder med færre innbyggere får langt trangere kår enn de har hatt. De frykter for framtiden sin.

For statsbudsjettet i 2019 ble det foreslått en tilsvarende endring for veterinærtilskudd. Dette ble svart på med ramaskrik og protester. Hvorfor skal folkerike strøk ha bedre økonomi for veterinærtilbudet enn strøk der det bor færre mennesker? Regjeringen innså heldigvis også at det var en dårlig idé, og det ble stoppet. I år får vi nøyaktig samme problemstilling for frivilligsentralene. Jeg må spørre: Hvorfor skal folkerike strøk ha bedre økonomi for frivilligsentralene enn strøk der det bor færre mennesker?

Vi er forkjempere for lokalt selvstyre, men det må være økonomiske forutsetninger på plass. Derfor er det vanskelig å skjønne hvorfor regjeringspartiene ønsker å sette tillit og frivilligsentraler opp mot hverandre, på bekostning av frivilligheten i distriktene. Folkevalgte i kommunene skal få endene til å møtes, men kjærkomne midler til frivilligsentraler må de nå lete fram mellom andre prioriteringer, som skole og eldreomsorg. Senterpartiet plusser på 140 mill. kr til frivilligsentralene sam-

menlignet med regjeringens forslag og er blant opposisjonspartiene også desidert mest glad i frivilligsentralene. Det håper vi statsråden tar med seg, og at kampen for frivilligsentralene ikke er over.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [17:41:45]: Religion og livssyn er en grunnleggende dimensjon i mange menneskers liv. I tillegg til å være et trossamfunn er Kirken en viktig tradisjons- og kulturbærer. For å få den folkekirken som vi i Senterpartiet ønsker oss, og opprettholde Kirkens tilstedeværelse lokalt gjennom et aktivt menighetsarbeid, prestetjenester i alle sogn og trosopplæring mener Senterpartiet at det er avgjørende å opprettholde en sterk og forutsigbar økonomi for Den norske kirke. Senterpartiet foreslår derfor i sitt alternative budsjett å øke bevilgningene til Den norske kirke. Vi foreslår 3 mill. kr mer til diakonstillinger, 5 mill. kr til Sjømannskirken, 20 mill. kr til kirkebygg og 4 mill. kr til et program for rekruttering av prester i distriktene. Presterekruttering er for tiden den største utfordringen for at alle lokalmiljø rundt om skal kunne ha en folkekirke i drift – til bruk i de store øyeblikkene i livet, i de mest sorgfulle øyeblikkene og som samlingspunkt både religiøst og når lokalsamfunnet har behov for å møtes i fellesskap. Senterpartiet øker i tillegg støtten til andre tros- og livssynssamfunn med 5,8 mill. kr i sitt alternative budsjett.

Jeg nevnte 20 mill. kr ekstra fra oss i Senterpartiet til kirkebygg. Det er til de fredede, verneverdige kirkebyggene våre som er yngre enn middelalderkirkene. Middelalderkirkene har vi i Senterpartiet jobbet hardt for å få istandsatt i mange år, og her trengs det mye penger. Men våre 30 mill. kr ekstra på den posten utover det regjeringen har å tilby, er en god start på et program for dette, som vi ønsker oss asap. Grunnen til at vi er så opptatt av disse middelalderkirkene, er både Senterpartiets og mitt eget store engasjement for kulturminnene våre, samfunnets kollektive hukommelse. Kulturarven vår bidrar med kunnskap, fortellinger, opplevelser og til å gi oss identitet, røtter og tradisjon.

Senterpartiet har gjentatte ganger påpekt ved budsjettbehandlinger at regjeringen ikke følger opp de nasjonale målene for kulturminnevernarbeidet. År etter år leveres et svakere budsjett enn målene skulle tilsi, så også i år. Det er skuffende. Men jeg vet at iallfall i komiteen vår er det tverrpolitisk engasjement for kulturminner, noe bl.a. fellesmerknaden om at Bane NOR nå må ta ansvaret sitt for Tinnosbanen, viser. Jeg ser derfor fram til at komiteen i fellesskap skal jobbe med den kommende kulturminnemeldingen. Fram til da kan jo alle som er opptatt av at vi skal sikre, bevare og formidle kulturminnene våre på best mulig vis, lene seg på at vi i Senterpartiet vil fortsette å holde denne fanen høyt fram-

over, slik vi gjør i vårt alternative budsjett for 2020. Der prioriterer vi nemlig kulturminnevernet med over 100 mill. kr mer enn regjeringen, i tillegg til de nevnte 50 mill. kr til istandsetting og vedlikehold av middelalderkirker og andre kirker.

Så ser jeg fram til å diskutere disse tingene også når vi etter jul skal behandle meldingen om Opplysningsvesenets fond, som jeg er saksordfører for. Det gleder jeg meg til.

Presidenten: Det er godt å glede seg.

Tage Pettersen (H) [17:45:02]: Feil som gjentas, blir ikke mindre feil av den grunn, og det er vel strengt tatt ikke noen grunn til ikke å være redelig for å finne noe ved posisjonens politikk å arrestere. Det er faktisk ikke slik at det kuttes i momskompensasjonsordningen til neste år – den økes med 77 mill. kr i forhold til 2019, og gapet mellom søknadene og budsjettets størrelse øker ikke, og øker ikke fortløpende, som det ble sagt fra denne talerstolen. Som det tvert imot er sagt ved to anledninger, er vi ved rekordlave 18 pst. avkorting på momskompensasjonsordningen i år, og den har gått ned de to siste årene. Å tegne et bilde av kommuneøkonomien som viser at kommunene står overfor den økonomiske svartedauden, er vel heller ikke riktig når vi vet at ved utgangen av dette året er det ti kommuner igjen i RO-BEK-registeret.

Debatten om frivilligsentraler kan helt sikkert vinkles på flere måter, men uansett hvilket ståsted man har, vil debatten stå seg bedre om vi alle velger å forholde oss til de faktaene som faktisk foreligger. I 2020 tildeles det 200 mill. kr over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet til frivilligsentralene, en økning fra 114,5 mill. kr i 2013, og økningen fra i år til neste år er på 13 mill. kr, altså en økning – jeg bare gjentar det. Men 42 av 356 kommuner har ikke en frivilligsentral i 2020, og kommuner som har organisert frivillig arbeid på en annen måte enn gjennom en sentral, mottar ikke penger gjennom dagens fordeling av midlene. Det vil en innlemming av tilskuddet i kommunenes rammetilskudd kunne bidra til, slik at man kan ha reelle lokalpolitiske prioriteringer.

Det er også grunn til å minne om at forslaget om å overføre ansvaret for tilskudd til frivilligsentralene ble fremmet i Meld. St. 14 for 2014–2015, Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner. I innstillingen sa komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, at «kommunene bør få et større og mer helhetlig ansvar innenfor frivillighet, forebygging og folkehelse». Men det gjelder kanskje ikke denne type frivillighet.

Det blir også et lite paradoks når KS' landsstyre uttaler at de er positive til at flere øremerkede tilskudd innlemmes i kommunesektorens rammetilskudd, siden dette legger til rette for reelle lokalpolitiske prioriteringer, men når det kommer til frivilligsentraler, gjelder ikke den samme logikken lenger.

Jeg har stor tiltro til at kommunepolitikere – og jeg har lang erfaring selv – ønsker å opprettholde gode tilbud for innbyggerne sine, ikke bare fordi de får statlig støtte til det, men fordi de ser at det gagner deres eget lokalsamfunn.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [17:48:13]: Frivillighet har vært et tema i denne debatten, og det er veldig bra, for vi er alle avhengige av stor frivillig innsats i Norge, det være seg innen kultur, idrettsarenaer eller psykisk helse. Vi er avhengige av mange som ønsker å delta. Jeg vil minne om at vi har en historisk økning på budsjettet når det gjelder momskompensasjon. Jeg skjønner at opposisjonen ønsker å framstille dette i et negativt lys, men det er en økning fra 2013 på over 700 mill. kr. Det betyr noe for de mange, og det er 80 pst. som nå faktisk får avkorting av sin momskompensasjon. Det er også historisk.

Det ble sagt av representanten Trettebergstuen at det var den trangeste kommuneøkonomien på 15 år. Vi har en god kommuneøkonomi i Norge. Det er samme vekst i frie inntekter per innbygger som under forrige regjering, og det har aldri vært så få kommuner på den berømmelige ROBEK-listen. Vi har gode driftsresultater i kommunene, og kommunenes utgifter til personer er også noe mindre enn tidligere. Ved utgangen av 2019 var det bare 10 kommuner på ROBEK-listen, i 2016 var det faktisk 46, så det å framstille dette som en elendighetsbeskrivelse, er ikke riktig.

Jeg har bare lyst til å minne representanten fra Senterpartiet, som ønsker å kutte i stillinger i Kulturrådet, om at de konsulentene det her er snakk om, er kunstnere som deltar i fagfellevurdering av søknader. Jeg tror det er utrolig viktig å beholde dem og beholde nettopp denne armlengdes avstanden at det er Kulturrådet som bestemmer og ikke departementet. Det har denne regjeringen vært veldig opptatt av, og Kulturrådet har fått flere oppgaver.

Jeg vil også gi en visitt til SV, som setter likhetstegn mellom gaveforsterkningsordningen og marked og kommers, som det heter. Vi har ønsket å mobilisere næringslivet, vi har ønsket å motivere næringslivet og ikke minst institusjoner til å få næringslivet i sitt lokalsamfunn til å bidra. De er kjempeflinke til å bidra innen idrett, men vi er også opptatt av at de skal bidra innen kultur, og det har de gjort.

Anette Trettebergstuen (A) [17:51:23]: Som en litt samlende kommentar til mange av innleggene fra posisjonen i dag er det nesten litt fristende å be dem komme seg ut og se på virkeligheten. Det er en del merkelige ting som blir sagt, og merkelige kommentarer som blir knyttet til dette budsjettet, f.eks. på hele frivillighetsområdet. Har man ikke fått med seg de store bekymringene og de store protestene fra frivilligsentralene i de fleste kommuner? Alt som kan krype og gå av frivillighet, protesterer på dette. E-post-innboksene våre fylles med rette opp. Mediene er fulle av bekymringer fordi man på nok et område foretar en sentralisering og øker forskjellene mellom by og land. Frivilligsentralene i små kommuner i distriktene står i fare for å bli lagt ned eller må tåle såpass store kutt at de må redusere aktiviteten sin drastisk – mens her blir det bare sagt at alt er fint og flott, at frivilligsentralene fortsatt skal finnes, og at det til og med finnes noen private.

Hva hjelper det for frivilligsentralen i Grue, på Tolga eller i Ås at det finnes en privat frivilligsentral som går godt et sted når de selv står i fare for å bli lagt ned? Det spiller ingen rolle at det er færre kommuner på ROBEK-listen når de fleste kommunestyrerepresentanter nå i høst sitter og vedtar store, smertefulle kutt i kommunebudsjetter som ikke går opp. Det er det dårligste kommuneøkonomiopplegget på 15 år. Bare i Mjøsyene, der jeg kommer fra, må man nå kutte for en halv milliard kroner. Det er dette som er en av grunnene til at Arbeiderpartiet advarer mot den såkalte regionaliseringsplanen regjeringen har knyttet til kulturoppgavene. Vi ser at man velter stadig flere oppgaver over på regionene og kommunene. Kanskje følger pengene med i et par år, slik at det er synlig, men så gjør de ikke det, og alt går i det samme sluket.

Hva er det som taper når kultur skal settes opp mot lovpålagte oppgaver som handler om liv og helse, i en stadig trangere økonomi, for det er det det blir under denne regjeringen? Vi har sett det før. Den kulturelle spaserstokken forsvant da den ble lagt inn i rammen. Nå skjer det samme med frivilligsentralene. Vi vil ikke at dette skal skje. Vi er for et større regionalt og lokalt engasjement for kulturoppgaver, men da må vi bygge det opp nedenfra, ikke demontere det statlige virkemiddelapparatet og splitte det opp. Det er derfor Arbeiderpartiet har en annen vei, en annen plan. Vi vil bygge det opp. Vi vil ha regionale kulturfond. Det er det som gir mulighet for opprettelse av nye oppgaver lokalt.

Gaveforsterkningsordningen er ikke rettferdig bruk av statlige penger. Er man en riking som f.eks. har en stiftelse, kan man gi penger til sin egen stiftelse, og det utløser statsstøtte. Det er urettferdig bruk av penger.

Karin Andersen (SV) [17:54:39]: Kommuneøkonomien blir nevnt. Jeg leder kommunalkomiteen, og jeg har nå spurt kommunestyrerepresentantene land og strand rundt hvordan det står til. Jeg har fått en lang liste med kutt.

Først kommer påstanden om at man har vært veldig god på kommuneøkonomi. Ja, man har gitt i snitt en årlig vekst på 1,2 pst., mens da de rød-grønne satt, var den årlige veksten på 1,8 pst. Per år er det 2,4 mrd. kr i forskjell, og det blir litt når man akkumulerer det over flere år. Det merkes. Det er riktig at noen kommuner – og jeg sier noen – har hatt økte inntekter, for det stemmer. Men for noen av kommunene som har fått det, gjelder det at det er midlertidige inntekter. De er borte nå, og nå har regjeringen forsøkt å vingeclippe kommunenes muligheter til å ta inn egne inntekter gjennom eiendoms-skatten. Nå melder kommunene at de har dårlig råd: Hustadvika 42 mill. kr ned, Vestre Toten 40 mill. kr ned, Bodø 300 mill. kr ned, Vågan 26 mill. kr ned, Salangen 19 mill. kr ned, Ørland 40 mill. kr ned, Jevnaker 11 mill. kr ned, Stjørdal 15 mill. kr ned, Stange 20 mill. kr ned, Senja 41 mill. kr ned – og jeg kunne fortsette.

Nå har jeg deltatt i ganske mange debatter her, og i hver debatt når vi snakker om eldreomsorg, er det sånn at da skal kommunene bruke pengene til det. Så snakket vi om skole, og da var det penger til lærere. Nå er det penger både til barnevern og til frivilligsentraler. Men det er ikke det. Kommunene må sitte og velge mellom disse tingene, for nå er ikke inntektene der, og kommuneøkonomien blir mye dårligere til neste år. Da synes jeg man skulle høre både på frivilligsentralene og på KS når de sier at det er nødvendig å øremerke dette. Forutsetningene for å få dette til er ikke like. Da mister man den gode muligheten til å utløse alt det frivillige arbeidet.

Representanten Ørmen Johnsen var oppe og snakket om utgifter til særlig ressurskrevende tjenester. Der har regjeringen økt den kommunale egenandelen siden de tiltrådte, med over 1 mrd. kr. Det er penger som kommunene ikke kan la være å bruke, for det er svært syke mennesker – man må nesten rigge opp en liten sykehusavdeling, også fordi staten har en veldig skarp utskrivingspolitikk. Det er i dette landskapet kulturen skal klare å slåss om kronene. Det er i dette landskapet frivilligheten skal klare å slåss om kronene. Det kommer ikke til å gå. Det blir fattigslig, og det er dumt. SV vil priorite gode fellesskap som har såpass å rå seg med at de også kan ha frivilligsentraler og kultur. Det er best for folk.

Statsråd Trine Skei Grande [17:58:03]: Nå kom kommunalministeren til salen. Det var et passende tidspunkt, så da kan sikkert noen av de tingene besvares.

Jeg skal fort prøve å si noe om hvilke prosesser vi har satt i gang når det gjelder det spørsmålet representanten Lundteigen hadde.

Dette budsjettet har den største digitaliseringssatsingen i historien. Vi kan nå være i front i verden med å få digitalisert den norske kulturarven, og på få år kan vi være å jour med veldig mange viktige databaser. Men det pågår også mange andre, parallelle, prosesser – noen som departementet har en klar styring med, og noen som vi har stor tillit til at de ulike arkivinstansene våre skal jobbe med. Vi prøver også å få til et sterkere samarbeid og en klar ansvarsdeling mellom Nasjonalbiblioteket og Nasjonalarkivet, for de har begge viktige roller i å komme i mål med dette.

Så har vi satt i gang et arkivlovutvalg, som har levert sin innstilling til regjeringa, og som vi nå har på høring for å finne ut hvordan vi skal få til en rekkefølgebestemmelse i hvordan vi kommer til Stortinget med de ulike lovendringene. Det er en så stor og fundamental endring i måten å tenke arkiv på at vi må gjøre dette skrittvis hvis vi skal klare å komme i mål.

Jeg er også kjent med at Arkiverket sjøl har laget en utredning som går på antall lokaliseringer og hvor de skal være. Den har vi ikke tatt noen som helst stilling til. Det er en intern vurdering, og vi kommer til å ta stilling når det kommer på vårt bord. Men vi må la vårt arkivverk vurdere disse ulike lokaliseringene uten at vi skal instruere dem fra dag én, så vi kommer vi tilbake til fordelingen mellom de ulike lokaliseringene.

Så vil jeg bare si to ting om tall og fakta i denne debatten som jeg syns har vært litt leit. Man snakker hele tiden om kutt der man har påplussinger. Jeg synes helt ærlig at vi kan diskutere uenigheter i kulturbudsjettet, men av og til lurar jeg på om jeg hadde vært bedre til å skrive opposisjonsinnleggene enn opposisjonen har vært, for opposisjonen finner på kutt som ikke finnes. Momskompensasjonen har vi en svær økning på. Idretten fikk for noen dager siden 94,1 mill. kr mer i momskompensasjon. Jeg tror ikke idretten oppfatter det som et kutt. Vi har doblet pengebruken til frivilligsentraler, og vi har hatt en stor oppbygging av mange av disse støtteordningene.

Ta oss gjerne der vi er uenige, men ikke påstå at vi har kuttet i ting der vi helt systematisk har bygd opp.

Steinar Ness (Sp) [18:01:09]: Eg vil ta utgangspunkt i Kulturutgreiinga 2014, som vart leia av tidlegare kulturminister Anne Enger. Som eit overordna mål for den nasjonale kulturpolitikken tok utvalet fram tre faneord: demokrati, rettferd og mangfald – ikkje noko mindre. Utvalet var oppteke av at den kulturelle grunnmuren måtte styrkjast. Konkret vart det teke til orde for midlar

til folkebibliotek, kulturskular, kor, korps og øvingslokale m.m.

Eg er hjartans samd med alle som her frå talarstolen har lagt vekt på kor viktig deltakinga til dei unge er i kulturtiltak, både for å oppleve glede over eiga meistring, for å få gode opplevingar, for å delta i fellesskap og for den saks skuld for å få leselyst. Det er ein viktig del av den danninga som skal gjere ein til gagns menneske i heim, skule og samfunn, som det heitte i grunnskulelova tidlegare.

Eit punkt i Kulturutgreiinga 2014 som har fått mindre merksemd og mindre oppfølging, er to andre viktige omgrep som vart trekte fram, nemleg ytringskultur og ueinighetsfellesskap. Eg skal tillate meg å sitere litt frå utgreiinga:

«Beskrivelsen av ytringskultur viser hen til det som i andre sammenhenger kalles det offentlige rom eller offentligheten. I konstateringen av at kulturvirksomheter er en viktig del av det offentlige rommet, ligger det også at de er en viktig del av demokratiets infrastruktur. Kulturvirksomheter fremmer demokratiet ved å gi arenaer eller møteplasser for offentlig samtale, ved å bidra til oppfyllelse av ytrings- og informasjonsfriheten i samfunnet, ved å bidra til dannelsesprosesser, ved å være katalysatorer for meningsdannelsesprosesser, ved at de har en siviliserende virkning og ved å bidra til «ueinighetsfellesskapet».

Ueinighetsfellesskap – ein skal bidra til ein siviliserande verknad og bidra til eit ueinighetsfellesskap. Dette trur eg vi er for lite opptekne av å diskutere, det gjeld både rolla til partia og rolla til kulturlivet. Vi har ulike meiningar og ulike standpunkt i samfunnet vårt, men å kunne leve i fredeleg sameksistens med ulike synspunkt og late meiningar brytast i den offentlege samtalen er ei svært sentral utfordring i demokratiet vårt. Det finst ikkje ei enkelt løyving over Kulturdepartementets budsjett for dette, men vi kan alle bidra.

Grunde Almeland (V) [18:04:20]: Mye har vært sagt om kommuneøkonomien, men jeg vil likevel poengtere at det også handler om hvordan lokalpolitikere prioriterer. For under den samme rammen og med de samme vilkårene ser vi faktisk også ute i Kommune-Norge at det er forskjell på hvordan partiene prioriterer. I replikkvekslingen tidligere i dag trakk jeg fram Stavanger som et eksempel der både SV, Arbeiderpartiet og resten av flertallet har vært med på å bruke nettopp kultur og frivillighet som en salderingspost, ikke fordi de måtte, men fordi de prioriterte andre ting. Stavanger ble trukket fram som et eksempel bare fordi det er det nyeste eksempelet. Så ble jeg kritisert av representanten Trettebergstuen for at hun ikke klarte å finne noen Venstre-

kommuner der man kunne vise til prioriteringer, men kreativiteten hadde ikke trengt å være så stor, man kunne bare sett på hva Venstre gjorde i nettopp Stavanger rett før dette nye flertallet tok over.

Jeg kan også peke på min egen by, her i Oslo, der vi også ser at flere kulturorganisasjoner og -institusjoner får kutt, ikke minst rundt omkring i flere av bydelene hvor Arbeiderpartiet har vært med på å styre. Der er det nettopp frivilligheten som prioriteres bort. Det er noe med dette – reelle prioriteringer.

Men grunnen til at flere av oss i posisjonen reagerer når opposisjonen angriper ordninger som gaveforsterkningsordningen, er ikke at den ordningen er det eneste saliggjørende, men at den er et eksempel på hvordan vi ser at man også kan bruke næringslivet for å bygge opp kulturen – ikke for å erstatte det offentliges ansvar, ikke for å erstatte vårt ansvar for å ha et godt kulturliv, men for å være med på å bidra til å bygge det opp. I en trang kommuneøkonomisituasjon burde nettopp det være et velkomment initiativ.

Som Venstre-representant må jeg si at god gründerpolitikk også er god kunstnerpolitikk. Og er det noe denne regjeringen, ledet an av Venstre, kan bedre enn opposisjonen, er det nettopp det. For mens opposisjonen øker skattetrykket og reverserer rabatten på gründerkapital, gjør de ingenting for å styrke de ordningene som er viktigst for småbedrifter og for dem som driver for seg selv, som kunstnerne ofte gjør. De bruker ikke én ekstra krone på Kapitalfunn-ordningen, SkatteFUNN-ordningen eller opsjonsordningen. Summen av dette blir mindre investeringsvilje i privat sektor, noe som ikke kommer kunstnerne til gode. Man må se disse tingene i sammenheng, og næringslivet kan også være med og bidra til å bygge opp et godt og sterkt norsk kulturliv.

Kari Henriksen (A) [18:07:37]: Jeg blir litt forvirret over regjeringspartiernes tiltro til politikere – eller mistro. På den ene sida sier de at de skal overføre alle viktige oppgaver til kommunene, og på den andre sida kritiserer de om kommunene f.eks. kutter i det som ikke er lovpålagte oppgaver. Stavanger har prioritert barnevern – en av kommunene som har gjort det. Men det betyr ikke at man kan sitte og peke nedover på kommunepolitikere hele tida. Det er faktisk vi som vedtar budsjettene her på Stortinget, og det er den budsjettdebatten vi er i.

Så litt til momskompensasjonsordningen, for statsråden var litt bekymret over at vi snakket om kutt. Jeg kan bare be statsråden svare på et enkelt spørsmål – hvis hun hører etter nå. På Stortinget ble det foretatt en forhandling som bidro til at 15 mill. kr forsvant ut av momskompensasjonsordningen. Hvis ikke det er kutt, så vet ikke jeg. Statsråd Skei Grande svarte heller ikke på mitt

spørsmål i spontanspørretimen den 23. oktober. Da sa hun:

«Når det viser seg at man ikke liker følgene, er det helt ok å snu, men ikke påstå at man ikke har vært for det.»

Hun mente altså at Arbeiderpartiet var for den finansieringsordningen med å flytte frivilligsentralene til kommunene. Jeg vil bare vise til at litt lenger ut i den samme innstillingen, som Skei Grande ikke kom fram til, står det:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre i viser til at høringsinstansene advarte sterkt mot at statens finansiering av frivilligsentralene faller vekk og at sentralene skal finansieres av kommunenes ramme. Frivilligsentraler er ingen lovpålagt oppgave og er derfor svært utsatt når kommunale budsjetter blir for trange. Disse medlemmer vil derfor gå imot dette forslaget slik det er framlagt i denne meldingen.»

Det ville være fint om statsråd Skei Grande, i stedet for å framstille en fiktiv snuoperasjon i Arbeiderpartiet, hadde brydd seg mer om de mange negative høringsinnspillene i saken. Arbeiderpartiet sier, og sa, at frivilligsentralene bør støttes gjennom kulturbudsjettet. Kanskje særlig som statsråd bør man avholde seg fra å sitere deler av en innstilling.

Kan hun bekrefte at hun ikke siterte Arbeiderpartiets mening i den replikkvekslingen, og vil hun lage nye talepunkter til Ørmen Johnsen, som også gjentok den forklaringen fra talerstolen?

Statsråd Trine Skei Grande [18:10:37]: Ut fra mitt minne siterte jeg rett fra innstillingen om at Arbeiderpartiet var enig med oss om at frivillighet var et av de områdene det var viktig at kommunene fikk mer styringsrett over. Og jeg må bare si at litt fordi vi trodde dette ville skape motstand, har vi gått inn og doblet støtta – så overgangen skulle bli mindre, at det skulle bli mer penger, at det skulle bli lettere å gjøre det.

Jeg er litt opprørt over de mange negative tilbakemeldingene og at man aldri bryr seg om dem som aldri har råd til en flybillett til Oslo, alle dem som jobber med frivillighet på andre måter, alle de kommunene som ikke har vært så heldig å få en frivilligsentral, selv om vi har økt med nesten 100 stykker, fordi de jobber frivillig på andre måter. Vi, som er politikere i dette landet, skal sørge for å ta ansvar for hele dette spektrret av folk, også dem som aldri har tunge interessegrupper bak seg som kan være med og stå på for at de skal ha alt bevart som det er. Jeg er opptatt av at vi skal ha mest mulig frivillighet, at frivilligheten ikke skal være styrt av staten, at frivilligheten skal bygges nedenfra. Det å tro at man fra denne sal kan bestemme det eneste saliggjørende for

hva som er god frivillighetspolitikk i kommunene, kan jeg ikke være enig i.

Man kan ha vurdert mange ganger hvordan disse overgangsordningene skal være, og hvordan det er, får kommunalministeren svare på. Men vi har hele tida ment at et bredt flertall har ment at frivillighetspolitikk blir best bygd nedenfra.

Det å framstille 80 mill. kr pluss som et minus, er ganske kreativt. Jeg mener heller at opposisjonen kan kjefte på oss for ting vi virkelig ikke har plusset på, for det fins poster. Jeg kan hjelpe opposisjonen med å finne de postene hvis det er veldig problematisk for dem å finne poster vi ikke har plusset på, men momskompensasjonen har vi plusset på. Det er bare å ta et enkelt Google-søk, som jeg satt og gjorde på min mobil her, på hvor mye mer organisasjonene nå får. Jeg nevnte at det var over 94 mill. kr til idretten i momskompensasjon. Med et enkelt søk fant jeg at kunstforeningene var superhappy over at de fikk mange hundre tusen kroner ekstra i momskompensasjon i år fordi det er plusset på så mye. Det går ikke an å framstille 80 mill. kr i pluss som et minus. Det er ganske kreativ bokføring.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [18:13:24]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 95 S (2019–2020), jf. Prop. 15 S (2019–2020))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 3 [18:13:43]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet (Innst. 94 S (2019–2020), jf. Prop. 18 S (2019–2020))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 4 [18:14:07]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 96 S (2019–2020), jf. Prop. 21 S (2019–2020), kap. 1429)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 5 [18:14:30]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (avvikling av kringkastingsavgift, rettelser av inkurier mv.) (Innst. 79 L (2019–2020), jf. Prop. 12 L (2019–2020))

Tage Pettersen (H) [18:15:01] (ordfører for saken): La meg bare kort gjøre rede for innstillingen fra komiteen.

Endringene i kringkastingsloven innebærer kun en teknisk opprydding i lovteksten som følge av omleggingen av finansieringen av NRK fra kringkastingsavgift til budsjettfinansiering. Kringkastingsloven inneholder en rekke bestemmelser knyttet til kringkastingsavgiften, som i utgangspunktet ikke lenger er relevant ved overgang til budsjettfinansiering av NRK fra 1. januar 2020. NRK vil imidlertid også etter 1. januar 2020 ha utestående krav på kringkastingsavgift som knytter seg til perioden før overgangen til ny modell, og restansene vil behandles løpende. Endringene vi vedtar i dag, sikrer et rettslig grunnlag for innkreving av forfalte krav også etter overgang til ny finansieringsmodell.

I denne innstillingen behandler vi også endringer i lov om endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven, som ble vedtatt av Stortinget den 17. juni 2019, og som trer i kraft den 1. januar 2020. Lovproposisjonen som nå behandles, skal rette opp feil i den nevnte endringsloven. Forslagene dreier seg kun om rettelser av små detaljer og innebærer ingen materielle endringer. Komiteen merker seg at departementet bemerker at de foreslåtte endringene ikke innebærer nye tiltak, plikter eller rettigheter, verken for privatpersoner eller næringsliv. Komiteen slutter seg til de foreslåtte endringene.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [18:16:40]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i finnmarksloven (endringer som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark fylker) (Innst. 82 L (2019–2020), jf. Prop. 134 L (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra

medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Olemic Thommessen (H) [18:17:48] (ordfører for saken): Denne saken dreier seg om nødvendige tilpasninger av Finnmarksloven etter sammenslåingen av Troms og Finnmark til ett fylke. Tilpasningene er foreslått slik at de opprinnelige intensjonene i Finnmarksloven blir tilfredsstillende ivaretatt også etter sammenslåingen. Lovens geografiske virkeområde skal fortsatt være Finnmark, og loven er ment å tilgodese innbyggerne der. Det sies eksplisitt at eventuell bruk av overskudd av Finnmarkseiendommens egen virksomhet kun skal kunne tilgodeses Finnmarks innbyggere.

Regjeringen foreslår at Finnmarkseiendommens organer velges av det fremtidige fylkestinget i Troms og Finnmark fylkeskommune, og at de medlemmene som skal velges, skal være bosatt i Finnmark. Styringen av Finnmarkseiendommen skal således være forankret der.

Finnmark fylkeskommune har fremholdt at de ikke mener at den foreslåtte ordningen for valg av Finnmarkseiendommen er tilfredsstillende, og komiteens medlemmer fra opposisjonen har i merknadene påpekt dette. Regjeringspartiene mener på sin side at de foreslåtte løsningene er praktiske og kostnadseffektive.

Utover dette er det en enstemmig komité som står bak innstillingen.

Stein Erik Lauvås (A) [18:19:17]: Det er nødvendig å knytte et par kommentarer til denne saken, som jo egentlig er en ren følgefeil av at regjeringspartiene i juni 2017 bedrev en ren overkjøring av folkeviljen der ute og tvangssammenslo fylkene.

Arbeiderpartiet har jo konsekvent stemt imot tvangssammenslåing av fylker, men vi må bare innse at flertallet brukte makta si, selv om det var aldri så dårlig begrunnet. Derfor har vi nå Finnmarksloven oppe til behandling.

I våre merknader omtaler vi at Finnmark fylkeskommune uttaler og mener at saken ikke er tilstrekkelig utredet, og at regjeringen ikke har vurdert godt nok de forslagene som Finnmark fylkeskommune har anført og framført, og vi støtter Finnmark fylke i den kritikken. I en slik sak, som jo egentlig er en betent sak som følge av denne tvangsbruken, er det uheldig at man ikke klarte eller kunne komme til en større enighet i de konsultasjonene som er ført mellom Sametinget, Finnmark fylkeskommune og regjeringen. Med det sagt er det heller ikke helt umulig at vi får denne saken tilbake til Stortinget om et par år, men da med et helt annet utgangspunkt.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [18:21:12]: I forbindelse med regionreformen og sammenslåingen av Troms og Finnmark er det fremmet forslag om endringer i Finnmarksloven, som komitélederen presenterte, og det er, som komitélederen sa, en enstemmig komité som står bak innstillingen. Likevel ønsker også Senterpartiet å knytte noen kommentarer til våre merknader og til det som gjør at vi stiller oss bak innstillingen.

Jeg mener det i utgangspunktet er uheldig at det ikke ble oppnådd enighet i konsultasjonene mellom Sametinget, fylkeskommunen og departementet. Etter en helhetlig vurdering mener vi likevel at forslaget som nå legges fram, med de presiseringene som departementet har gjort på bakgrunn av høringsinnspill, ivaretar intensjonen om at Finnmarksloven skal komme Finnmarks innbyggere og geografiske område til gode. Senterpartiet vil poengtere at dagens lovendring ses på som en midlertidig løsning fram mot en oppløsning av de tvangssammenslåtte fylkene.

Finnmark fylkeskommune og Sametinget mener at departementet ikke har utredet konsekvenser og aktuelle alternativ på en god nok måte. Fylkeskommunen har foreslått opprettelse av et eget valgorgan eller representantskap valgt av kommunene i Finnmark som et alternativ til at fylkestingsrepresentantene i den nye regionen skal velge styremedlemmer og kontrollkomité til Finnmarkseiendommen. Alternativt skal finnmarksbenken i det nye fylket kunne stå for disse valgene. Det er et alternativ som støttes av Sametinget. I dag velges tre medlemmer med vara til styret i Finnmarkseiendommen av Sametinget i plenum, og tre medlemmer med vara velges av fylkestinget.

Departementet konkluderer med at det mest hensiktsmessige er å ikke opprette et nytt organ som kun har som oppgave å være nettopp valgorgan. Det vil bety mer administrasjon og byråkrati, og det vil bli en dyrere løsning. Når den nye regionen nå blir én valgkrets, kan det også være utfordringer knyttet til at en representant i Finnmark kan ha vara i Troms, slik at sammensetningen av finnmarksbenken kan variere mellom tingsamlingene.

Senterpartiet mener Finnmarks interesser er ivare tatt gjennom følgende: I lovens bestemmelser skal det stå at det er det geografiske området Finnmark som er virkeområdet. Det spesifiseres i loven at den er ment å tilgodese innbyggere i Finnmark. Selv om det er representanter i det nye fylkestinget som skal velge styremedlemmer til Finnmarkseiendommen, heter det at de som velges, skal være bosatt i Finnmark. I ny ordning vil det for fylkeskommunen bli slik det er for Sametinget i dag: Valget skjer i plenum blant representanter fra et større område, men de som velges, skal altså bo i Finnmark.

Når det gjelder utdeling av et eventuelt overskudd fra Finnmarkseiendommen, presiseres det også at tildeling til fylkeskommunen skal komme innbyggerne i det geografisk avgrensede området Finnmark til gode. På bakgrunn av dette, og med tanke på at det er å anse som en midlertidig løsning, ønsker Senterpartiet å støtte opp om lovforslaget.

Karin Andersen (SV) [18:24:20] (komiteens leder): Denne saken kommer som et resultat av et ganske ulykkelig tvangsekteskap, og dette er et av momentene som gjør det særlig vanskelig. Finnmarkseiendommen og forholdene rundt den har jo vært til behandling her i Stortinget før, etter lange prosesser, og nå er man nødt til å gjøre endringer knyttet til det.

Endringene kommer veldig seint – ikke engang fem på tolv, det er kanskje to på tolv – og det er liksom ikke mulig egentlig å gjøre noe annet enn det regjeringen nå foreslår. Men SV slutter seg til de innleggene som har vært fra både Arbeiderpartiet og Senterpartiet, om at vi ser på dette som en midlertidig ordning, og innenfor de rammer er det en ordning vi må akseptere, men at vi også er kritiske til at man ikke har klart å utrede og samarbeide bedre med Finnmark fylkeskommune og med Sametinget om de løsningene som nå ligger på bordet.

Med alle de betenkningene har vi ikke sett noen annen mulighet enn å stemme for dette lovforslaget, men vi ser også på det som en midlertidig løsning.

Statsråd Monica Mæland [18:26:02]: Som følge av Stortingets vedtak av 8. juni 2017 om regionreformen skal Troms og Finnmark altså slås sammen fra 1. januar 2020. Sammenslåingen gjør det nødvendig å foreta endringer i Finnmarksloven for å tilpasse loven til nye fylkesinndelinger.

Kort fortalt innebærer regjeringens forslag at virkeområdet for loven blir det samme etter sammenslåingen. Det vil si at loven vil gjelde for det geografiske området som utgjør Finnmark fylke i dag.

Finnmarksloven gjelder forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke. Loven ble vedtatt i 2005 av et bredt og tverrpolitisk flertall i Stortinget. Med Finnmarksloven ble grunnen i Finnmark fylke overført fra statlig til lokalt eierskap gjennom Finnmarkseiendommen. Grunnen ble felleseie for alle innbyggere i fylket, uansett etnisk tilhørighet.

Noen av reglene i Finnmarksloven er som nevnt knyttet til Finnmark fylke og dets politiske institusjoner. Regjeringen søker gjennom dette forslaget å opprettholde dagens ordning for Finnmark, så langt det går innenfor den nye fylkesorganiseringen. Dette gjør vi ved å foreslå lovendringer som sikrer at loven fortsatt gjelder for det samme geografiske området som i dag er Finnmark fylke.

Regjeringen har gjennom denne prosessen vært opptatt av at Finnmarks innbyggere ikke skal komme dårligere ut etter at lovendringen har trådt i kraft. Det hensynet ivaretar regjeringen ved å foreslå at det fortsatt er personer bosatt i Finnmark som skal styre Finnmarkseiendommen.

Oppgaver som i dagens lov er lagt til Finnmark fylkesting, foreslås lagt til fylkestinget i den nye Troms og Finnmark fylkeskommune. Dette gjelder bl.a. valg av styremedlemmer til Finnmarkseiendommen, valg til kontrollkomiteen og godkjenning av Finnmarkseidommens avhending av eiendom. Det vil imidlertid fortsatt bare være personer bosatt i området som i dag utgjør Finnmark fylke, som kan oppnevnes til styret.

Jeg mener at det nye fylkestinget i Troms og Finnmark vil ha et godt grunnlag for å oppnevne styremedlemmer på en god måte. Det er en praktisk løsning og tilsvaret den som gjelder for Sametinget, der plenum utnevner styremedlemmer.

Regjeringen har videre foreslått endringer i reglene for utdeling av overskudd. Dersom styret beslutter å dele ut overskudd til den nye fylkeskommunen, Sametinget eller allmennnyttige formål, skal midlene komme innbyggere i området som i dag utgjør Finnmark, til gode. Utdeling av overskudd skal ikke anvendes til formål som er innrettet mot innbyggere i hele det nye fylket.

Jeg er glad for at komiteen støtter regjeringens forslag om endringer i Finnmarksloven.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [18:28:48]: Ja da, vi støtter forslaget, men det er under tvang. Jeg hørte statsråden si at hun ønsket å opprettholde ordningene for Finnmarks innbyggere, og at det var veldig viktig. Det kunne man ha klart å gjøre ved å la være å tvangssammenslå Troms og Finnmark. Så hadde man sluppet å bekymre seg for den siden av saken.

Det har fremkommet noe kritikk, bl.a. at det ikke har blitt enighet i konsultasjonsrundene mellom departementet til statsråden, Sametinget og Finnmark fylkeskommune, så jeg har lyst til å spørre statsråden: Hva var det som etter statsrådets oppfatning gjorde at man ikke kunne finne en enighet i konsultasjonene dere hadde med Finnmark fylke og med Sametinget?

Statsråd Monica Mæland [18:29:46]: Det har vært gjennomført konsultasjoner, og formålet med sånne konsultasjoner er selvfølgelig at man skal forsøke å komme til enighet. Det var også vårt utgangspunkt. Vi ble ikke enige, rett og slett fordi Sametinget ønsket å diskutere forhold som lå utenfor det som var nødvendig konsekvens av Stortingets vedtak om å slå sammen Troms og Finnmark. De ønsket å diskutere valgordnin-

gen til styret. Det ble vi ikke enige om. Vårt utgangspunkt var å gjøre kun de endringer som var nødvendige for å gjøre en praktisk endring som følge av sammenslåingen, ikke ytterligere endringer.

Finnmarksloven er en lov som ble vedtatt etter mange og lange debatter. Det er et tverrpolitisk kompromiss, og vi ønsket i minst mulig grad å røre ved det. Når det gjelder Fylkestinget i Finnmark, hadde de et forslag om at finnmarksbenken i det nye fylket kunne velge. Vi mener at det er en dårligere ordning enn den vi har foreslått.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [18:31:09]: Jeg kjenner at jeg dirrer litt. For litt over ett år siden sto jeg her på denne talerstolen og snakket om akkurat denne saken. Jeg henvendte meg da spesielt til Kristelig Folkeparti. Jeg prøvde å utfordre dem til å ta en annen stilling enn de gjorde. Det lyktes jeg ikke med. Jeg hadde da en liten plasterlapp fordi det hadde skjedd et eller annet, og jeg prøvde å trekke en del sammenligninger med det som er innenfor kristendom, og litt av hvert.

Det som nå skjer, er ikke så veldig rart. Det må vel kanskje skje, det som skjer nå. Men jeg føler allikevel at det er en urett mot folk i Finnmark og mot de rettighetene som både den samiske og den norske befolkningen i Finnmark har.

Folk i Finnmark har ikke tenkt å gi seg i denne saken. Jeg var på et lite møte i går kveld hvor man mobiliserte det som går an å mobilisere for å få til en ny regjering i 2021, hvor vi tar sikte på å få en ny regjering med en statsminister som bryr seg om folk uansett hvor de bor, og som bryr seg om at lov og rett skal gjelde – en statsminister og en regjering som respekterer folk på en god måte.

Så siste ord er ikke sagt i denne saken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [18:33:11]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsloven) (Innst. 81 L (2019–2020), jf. Prop. 139 L (2018–2019))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 8 [18:33:28]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene

Karin Andersen, Lars Haltbrekken og Une Bastholm om midlertidig returstans til Afghanistan, innføring av rimelighetsvilkår i internfluktvurderingen og en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur (Innst. 61 L (2019–2020), jf. Dokument 8:179 LS (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer fra regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [18:34:40] (ordfører for saken): Komiteen har behandlet representantforslag fra Karin Andersen, Lars Haltbrekken og Une Bastholm om midlertidig returstans til Afghanistan og innføring av rimelighetsvilkår samt en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur.

I dokumentet var det framlagt fire forslag. Det var et forslag om å gjeninnføre rimelighetsvilkåret, det var et forslag om stans av alle tvangsreturer til Afghanistan, det var et forslag om å innføre en oppnevningssprosess for Tilsynsrådet for Trandum og et forslag om å gi Tilsynsrådet for Trandum eget budsjett og sekretærfunksjon.

Under komiteens behandling har det også blitt framsatt to forslag til. Det ene går på å nedsette et ekspertutvalg for å sikre åpenhet og etterprøvningsbarhet i sikkerhetsvurderingene av returland. Så er det et forslag om å nedsette et eksternt granskingsutvalg for å vurdere en mye omtalt retursak til Afghanistan. Jeg går ut fra at de respektive partiene vil redegjøre for sine syn i saken. Jeg vil komme med Fremskrittspartiets standpunkter i saken.

Dette er saker og forslag som Stortinget har behandlet en rekke ganger tidligere. Det å innføre rimelighetsvilkår har det ikke vært flertall for tidligere, og det er ingenting som tyder på at det kommer til å bli det nå heller. Det tror jeg er bra. Rimelighetsvilkåret var noe som bidro til et uforutsigbart og noen ganger tilfeldig utfall av asylsaker. Det er viktig å ha en grundig og god prosess i asylsaker, noe Norge har, men det er også viktig å ta hensyn til flere forhold. De vurderingene som tidligere ble gjort under dette rimelighetsvilkåret, blir vurdert under utlendingsloven § 38. Med nesten 30 millioner mennesker på flukt utenfor sitt hjemland sier det seg selv at vi må være restriktive med å innvilge opphold i Norge i saker der man kunne fått effektiv beskyttelse i en annen del av sitt hjemland. Det er ikke urimelig å henvise folk til beskyt-

telse i sitt hjemland dersom det er mulig. Det kommer Fremskrittspartiet fortsatt til å stå fast på.

Det er også fremmet forslag om returstans til Afghanistan i alle saker. Det er viktig at det er fagorganene som skal vurdere om det er trygt å sende personer tilbake til sitt hjemland. Det skal ikke være gjenstand for politisk behandling. Det er mange ulemper dersom vi hadde innført politisk behandling, sånn som det legges opp til i forslaget, av hvem som kan sendes til sitt hjemland og ikke. Her kan ting skje fort. På kort varsel må man gjøre disse vurderingene fortløpende. Hvis man da skal vente på politiske behandlinger i denne typen saker, vil faktisk kvaliteten bli dårligere.

Det pekes på i merknader fra SV at Norge er det landet som har flest tvangsreturer til Afghanistan. Det er nok riktig. Norge har vært i front når det gjelder returarbeid, og det har andre europeiske land lagt merke til og følger etter, fordi man ser at det er den eneste måten effektivt å kunne håndheve de reglene som gjelder, på. De som ikke satser på returer, er land som også har større problemer med ureturnerbare. De har større problemer med grunnløse asylsøkere som kommer på grensen.

Det er vanskelig å forstå hvor SV egentlig vil med forslaget om et ekspertutvalg for å sikre åpenhet og etterprøvningsbarhet i sikkerhetsvurderingene. Vi har i dag de beste fagorganene til å vurdere det. De beste ekspertene gir fagorganene våre de opplysningene som er tilgjengelige, de opplysningene de til enhver tid trenger for å gjøre de best mulige vurderingene. Hvordan vi skal få andre inn for å overprøve disse vurderingene, er vanskelig å se for seg.

Jeg reagerer også på at det fremmes forslag om å ettergå enkeltsaker. Det er ikke uvanlig at enkeltsaker som gjelder retur, er vanskelige, men jeg mener vi må ha tillit til at de som er satt til å gjøre disse vanskelige beslutningene og å håndheve lovverket, gjør det etter beste evne, og jeg har full tillit til at myndighetene har fulgt de regler som gjelder.

Masud Gharahkhani (A) [18:40:02]: Først vil jeg takke forslagsstillerne fordi dette gir oss muligheten til å diskutere prinsippene som har ligget til grunn for asyl- og flyktningpolitikken. Vi må ha en streng, rettferdig og human asylpolitikk, men la meg også legge til: Vi må ha en forutsigbar innvandringspolitikk. For Arbeiderpartiet er følgende lagt til grunn for vår politiske vurdering av dagens praksis i asylpolitikken: Det første er beskyttelse og rettssikkerhet, og det må være slik at det er de som har rett på beskyttelse, som faktisk får det. Derfor har vi § 28 i utlendingsloven. Vi har også § 38, humanitært opphold, i utlendingsloven, og egne vurderinger der barn er inne i bildet.

I denne sal har vi i opposisjon fremmet forslag om å gjennomgå klageordningen med særlig tanke på kontradiksjon og muntlighet, og vi registrerer at regjeringen har varslet en gjennomgang. Den ser vi fram til.

Vi har et absolutt vern mot utsendelse som sikrer at en utlending ikke kan sendes til forfølgelse eller et område der vedkommende ville stå i en reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff – viktige prinsipper i asylpolitikken.

I en verden med 26 millioner flyktninger og 70 millioner på flukt, der millioner lever under ekstremt dårlige forhold og generasjoner går tapt, er det ikke humanisme og solidaritet å uthule asylinstituttet. I den tiden vi lever i, må vi slå ring om det, og innsatsen må være for de reelle flyktningene. Vurderingen av sikkerhet og situasjonen i det enkelte land må foretas grundig av utlendingsmyndighetene og Landinfo. Det er en krevende vei å gå dersom vi som enkeltrepresentanter eller enkeltpartier skal vurdere nå-situasjonen med tanke på sikkerhetsvurderinger.

Det er positivt at relevante aktører fra sivilsamfunnet har muligheten til å foreslå rådsmedlemmer, og på den bakgrunn støttes intensjonen i forslaget om oppnevningssprosess for Tilsynsrådet for Trandum. Jeg har møtt mange aktører fra sivilsamfunn som har mange innspill. Humanisme handler også om forholdene på Trandum, som jeg vet har dyktige ansatte som håndterer mennesker i en svært vanskelig situasjon. Frivilligheten vil og kan bidra, og vi bør på Stortinget legge til rette for det. Det vil bedre situasjonen for alle parter.

I denne saken har også tvangsretur blitt belyst gjennom en enkeltsak, og uansett hva man vil mene om håndteringen av den enkeltsaken, som mange, inkludert undertegnede, har reagert på, vil jeg si til dem som kun fokuserer på prinsippet om å returnere eller ikke returnere som argument for at mennesker som kan returnere frivillig, men ikke med tvang, skal bli i landet: Disse historiene viser faktisk at tvangsretur ikke er en ønskelig situasjon. Det er en ekstremsituasjon, og når det er barn inne i bildet, er det svært tøft. Vi som storting må slå ring rundt asylinstituttet og sørge for at flest mulig returner foretas frivillig og med samarbeid. De aller fleste kan returnere frivillig, det vet vi. Det er best for alle parter.

Ove Trellevik (H) [18:43:59]: Regjeringas politikk på innvandringsfeltet verkar svært bra. Regjeringa vart sett på prøve i 2015, men no er omfanget av asylsøknader betydeleg redusert av fleire grunnar. UDI hadde bl.a. i 2015–2016 ein gjennomgang av eigen praksis for asylsøkarar frå Afghanistan. Gjennomgangen viste at UDI hadde lagt ein lågare terskel til grunn for vurderinga av tryggleikssituasjonen enn kva relevante rettskjel-

der, medrekna praksis frå EMD og andre land sin praksis og EUs statusdirektiv, skulle tilseia.

Erfaringa med rimelegheitsvilkåret var at det førte til at fleire personar enn det våre folkerettslege forpliktingar tilsa, faktisk fekk flyktningstatus og opphaldsløyve.

Stortinget vedtok i juni 2016 å oppheva rimelegheitsvilkåret ved vurderinga av internflukt. Lovendringa trådde i kraft 1. oktober 2016.

Me ser at innstramminga har verka bl.a. ved fjerning av dette rimelegheitsvilkåret, og me ser at internasjonalt samarbeid har verka, bl.a. ved at UDI har justert sin praksis i desember 2018 med tanke på tryggleikssituasjonen i Kabul, og at områda Herat og Mazar-e Sharif kan vera trygge og tilgjengelege for internflukt.

Så er det slik som også andre har nemnt her i dag, at personar som har behov for opphald av andre sterke menneskelege omsyn, får saka si vurdert etter § 38 i utlendingslova.

Det er såleis ikkje noko behov for å innføra verken returstans eller rimelegheitsvilkår. Eg synest argumenta i Dokument 8-forslaget heller ikkje er tilfredsstillande. At det er få asylinnkomstar no, slik det vert argumentert for, betyr ikkje at me bør endra asyl- og innvandringspolitikken tilbake til raud-grøn politikk som gjaldt før asylforliket, når me no ser at regjeringas innstrammingar faktisk verkar i praksis.

Ved ei slik endring som vert føreslått i dette Dokument 8-forslaget, vil nok mange måtta forventa ein ny auke i asylinnkomstar.

Så vil eg visa til ein studie som UNICEF har gjennomført. I studien opplyste familiar som vart intervjuar i Afghanistan, at det var inntektsmoglegheitene og utdanning som gjorde at dei sende f.eks. barna frå seg. Då dei same einslege mindreårige vart intervjuar i Europa, framheva dei at det var av frykt for livet og politiske grunnar. Eg synest det er trist at barn vert brukte på den måten. Det er svært mange frå Afghanistan som ønskjer seg til både Noreg og Europa av heilt andre grunnar enn beskyttelse.

Me kan ikkje letta på dette regelverket og opna opp for fleire som ikkje treng beskyttelse etter internasjonal rett.

Når det gjeld tilsyn med tvangsretur, vil regelverket leggja opp til både uavhengigheit og med rett til sjølv å bestemma kva retur tilsynsmyndigheita ønskjer å føra tilsyn med. Eg trur dette vert svært bra.

Kari Anne Bøkestad Andreassen (Sp) [18:47:24]: Jeg vil gjerne først få beklage at jeg i sak nr. 6 utnevnte saksordfører Olemic Thommessen til komitéleder. Karin Andersen er selvsagt fortsatt komiteens leder.

Bred tverrpolitisk enighet er en stor fordel på flere saksfelt, og innvandringspolitikk er absolutt et sånt om-

råde. Forutsigbarhet i et lands lovgivning er viktig for alle berørte parter. Senterpartiet mener derfor det er positivt at Stortingets brede asylforlik fra 2015 og påfølgende endring i utlendingsloven i 2016 i all hovedsak står ved lag i Norge i dag.

I utlendingsloven § 28, om oppholdstillatelse for utlendinger som trenger beskyttelse eller asyl, heter det bl.a.:

«Retten til anerkjennelse som flyktning (...) gjelder ikke dersom utlendingen kan få effektiv beskyttelse i andre deler av hjemlandet enn det området søkeren har flyktet fra.»

I sånne tilfeller avslås asylsøknaden, og søkeren blir henvist til å søke beskyttelse i det området. Vilkår for å henvise noen til internflukt er at området må være trygt og tilgjengelig for søkeren.

I Norge er det UDI og UNE som avgjør asylsøknader. Senterpartiet mener at vi må ha tillit til at de, som våre fremste fagmyndigheter på feltet, gjør gode vurderinger i hver enkelt sak, og at opplysningene sammenstilt av Landinfo er pålitelige. UDI og UNE skal, som en samlet komité har påpekt, alltid vurdere om det er grunnlag og behov for å gi tillatelser etter lovens § 38 når det henvises til internflukt. Det er også viktig å understreke at forskriftens § 8-5, som omhandler vurdering av sterke menneskelige hensyn etter tidligere nevnte paragraf i loven ved søknad om oppholdstillatelse for barn, også gjelder.

Jeg vil tro at alle sammen her har klare forventninger om at loven og dens forskriftsbestemmelser etterleves på en best mulig måte, og at § 38 om humanitært grunnlag anvendes der det vurderes riktig. I 2018 ble 68 personer innvilget asyl etter denne paragrafen. Av dem var 26 fra Afghanistan. Hittil i år har 84 personer fått opphold på humanitært grunnlag. Av dem er 39 fra Afghanistan.

Samtidig er det også viktig og riktig at vi står fast ved prinsippet om ikke å behandle enkeltsaker her i Stortinget, og som representanten Gharahkhani presiserte på en god måte, må vi slå ring om asylinstituttet.

På bakgrunn av behandling av tidligere lignende saker samt vurderinger gjort i forbindelse med dagens representantforslag, står Senterpartiet fortsatt ved beslutningen om ikke å ville gjeninnføre det såkalte rimelighetsvilkåret. Forslaget om midlertidig returstans vil ikke være relevant i og med at forslag nr. 1 ikke får flertall, og støttes heller ikke.

I representantforslaget ble det opprinnelig fremmet forslag om å innføre en oppnevningsprosess for Tilsynsrådet for Trandum, der relevante aktører fra sivilsamfunnet skulle ha mulighet til å foreslå rådsmedlemmer. Ifølge statsråden er ikke noe til hinder for det med dagens regelverk. Statsråden viser også til at høringsinstansene vil bli bedt om å uttale seg om hvorvidt en

eventuell forslagsordning bør forskriftsfestes i forbindelse med utarbeidelse av ny forskrift. Det stiller Senterpartiet seg i utgangspunktet positiv til.

På bakgrunn av dette og tidligere begrunnelser vil ikke Senterpartiet støtte forslagene i representantforslaget.

Karin Andersen (SV) [18:51:05] (komiteens leder): Jeg tar først opp forslagene i innstillingen.

Jeg hører medrepresentanter si at de skal slå ring om asylinstituttet. Problemet er at flertallet i denne salen har svekket asylinstituttet ved flere anledninger, bl.a. ved innstrammingene i utlendingsloven § 32. Der fjernet man kravet om at hvis man returnerte til et land, skulle vedkommende ha rett til en asylprosedyre i det landet – da var det Storskog og Russland vi snakket om – og det har de ikke. Russland ble dømt i EMK, der Norge også er medlem. Allikevel gjorde flertallet det. Man sikrer ikke mot at man returnerer til et land der vedkommende kan bli sendt videre til et land der de blir forfulgt. Det er brudd på asylforpliktelsene våre.

Det andre er rimelighetsvilkåret. Det har Norge plikt til å ha. Jeg hører andre representanter si at de har veldig tillit til UNE. Men akkurat i denne saken har de ikke tillit til UNE, for da vi behandlet de lovendringene i Stortinget, sa UNE helt i klartekst – i høringene om endringene i loven – at vi måtte ha et rimelighetsvilkår. Det må man ha, for det nytter ikke å ha den firkantede holdningen til disse sakene som flertallet har. Innstrammingene som er gjort, er rent politiske. Hovedhensynet i dem har ikke vært våre forpliktelser etter konvensjonen eller reell beskyttelse av reelle flyktninger. Derfor er det behov for at Norge har et lovverk i tråd med våre forpliktelser. Det har vi ikke i dag.

Så gjelder det returstans til Afghanistan. Jeg tror mange av oss har vært nede på Rådhuset nå, i Nobelprisutdelingen. Jeg var der også for fem år siden. Da var det Malala som fikk fredsprisen. Hun sa: La det bli siste gang en jente tvinges inn i et barneekteskap. Regjeringen og flertallet jublet og klappet og var enig i det, men fortsatt returnerer vi afghanske jenter til barneekteskap og tvangsektenskap. Vi returnerer dem til en situasjon med internflukt der de er helt uten beskyttelse av sin familie eller klan. Jeg håper at dere som stiller med flyktning- og asylpolitikk, kjenner til at Afghanistan er et klansamfunn. Jeg har også tatt fram og vist Landinfos siste temannotat, der det står at det ikke er myndigheter i Afghanistan som er i stand til å beskytte befolkningen – ikke mot tvangsektenskap, ikke mot overgrep, ikke mot politisk forfølgelse, ikke mot noen ting. Det er myndigheter der som ikke klarer å beskytte seg sjøl engang.

Når Landinfo skriver slike ting, er det nødvendig at vi har en debatt her om det faktiske innholdet i dette. Jeg

har ikke noe ønske om at Stortinget skal gå inn og bestemme slike ting, men vi må diskutere det når den forvaltningen som er satt til å håndtere dette, tydeligvis ikke tar hensyn til sine egne fakta om at det er svært farlig i det landet, og at det er ingen myndigheter der som kan beskytte flyktninger – heller ikke småjentene som vi sender tilbake. Også UNHCR sier at det i den nåværende sikkerhetssituasjonen, menneskerettighetssituasjonen og humanitære situasjonen i Kabul ikke er noe grunnlag for å returnere dit.

Det er derfor vi også har bedt om at et ekspertutvalg skal se på hvordan disse beslutningene blir tatt. Jeg har i flere år blitt sendt på en runddans mellom Utenriksdepartementet og Justisdepartementet. Så peker de på Landinfo, som peker på UDI, og de peker på UNE. Det er en runddans. Ingen har vært villig til å peke på de fakta som ligger til grunn for den beslutningen som blir tatt – det er trygt nok å sende. Men jeg har skjönt at når det er så livsfarlig et sted at en bombe kan gå av når som helst, og hvem som helst kan bli drept, da er det trygt nok til å sende alle tilbake igjen. Og med det resonnementet har vi jo ingen beskyttelse av flyktninger.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [18:56:20]: Kun to norske enkeltpersoner har mottatt Nobels fredspris: Christian Lous Lange og Fridtjof Nansen. Da Fridtjof Nansen mottok prisen i 1922 for sitt utrettelige arbeid for å hjelpe mennesker på flukt, ga han verden et bilde av et Norge der verdier som medmenneskelighet, barmhjertighet og beskyttelse av enkeltmennesker mot overgrep fra myndighetene sto høyt. Mon tro hva Nansen ville sagt om sitt fedreland nå, 100 år fram i tid, der politikere kappes om å ha den mest ubarmhjertige politikken for asylsøkere og flyktninger. For de som er mest utsatt, kan det stå om livet når staten setter systemet foran enkeltmennesket og målet er å tolke regelverket strengest mulig.

I 2019 er Afghanistan blitt rangert som verdens minst fredelige land etterfulgt av Syria, Sør-Sudan, Yemen og Irak. Hovedstaden Kabul var den farligste provinsen for sivile i 2018. Vi kan stadig lese rapporter og nyheter om væpnede konflikter og selvmordsangrep som rammer tusener av uskyldige sivile, også barn. Rapportene fra Amnesty International om retur av afghanere med avslag på asylsøknaden dokumenterer at flere av disse menneskene har blitt utsatt for alvorlige overgrep og drap.

Norge er forpliktet til ikke å returnere mennesker som risikerer å bli forfulgt, eller som står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig

eller nedverdiggende behandling eller straff. Slik situasjonen er nå, burde ingen returneres til Afghanistan.

Den 1. oktober 2016 ble rammene for asylpolitikken endret brått nettopp som en konsekvens av ytre faktorer. Rimelighetsvilkåret i internfluktvurderingen ble fjernet i Norge som en del av asylforliket. Norge er det eneste landet i Europa som har fjernet rimelighetsvilkåret. Det i seg selv burde få alarmklokkene til å ringe i denne salen. Utviklingen vi har sett den siste tiden, viser også at denne delen av asylforliket har hatt uheldige konsekvenser, spesielt for de mest sårbare og utsatte asylsøkerne. Oppheving av rimelighetsvilkåret har ført til at mange som tidligere ville blitt anerkjent som flyktninger, nå blir returnert. Det bidro også til en dramatisk økning i antall barn som kun fikk opphold på humanitært grunnlag fram til fylte 18 år. Både UNE, Norsk organisasjon for asylsøkere og FNs høykommissær for flyktninger har påpekt at Norge er folkerettslig forpliktet til å ha et rimelighetsvilkår.

I 2018 kom FN med de nye retningslinjene som konkluderer med at internflukt til Kabul ikke er mulig grunnet den nåværende sikkerhets-, menneskerettighets- og humanitære situasjonen. Basert på FNs endrede retningslinjer sendte Justisdepartementet en instruks til UDI i 2018 som strammer inn, men ikke fjerner bruken av internflukt til Kabul.

Sammen med Danmark og Nederland er Norge det eneste landet i Europa som gjennomfører tvangsreturer av afghanske barnefamilier – en praksis som er i strid med FNs anbefalinger. Dette skjer fordi regjeringen prioriterer en kamp mot et mangfoldig og inkluderende Norge framfor kampen for rettighetene til de aller svakeste blant oss. Det rammer enkeltmennesker hver eneste dag.

En av dem som rammes av regjeringens politikk, er Farida, oppvokst på Dokka i Norge, som nylig var nødt til å feire sin 14-årsdag i Kabul. Hun burde fått feiret den med venner og familie hjemme i landsbyen Dokka. Et annet eksempel er Abbasi-familien, der mor og tre søsken ble forsøkt sendt til Afghanistan, mor ble alvorlig syk og Afghanistan nektet å ta imot dem. I dag lever de i usikkerhet uten varig oppholdstillatelse i Norge.

Loven bør endres. Norge bør ikke være et verstingland for asylsøkere. Rimelighetsvilkåret må gjeninnføres. I mellomtiden bør det iverksettes en umiddelbar stans i all tvangsretur av asylsøkere til Afghanistan.

Jeg stiller meg også bak de øvrige forslagene som fremmes av SV her i dag, som følger opp representantforslaget fra SV og Miljøpartiet De Grønne som er grunnlaget for saken.

Bjørnar Moxnes (R) [19:00:52]: Afghanistan er ifølge Global Peace Index verdens farligste land. Likevel er

Norge på toppen i Europa når det gjelder tvangsreturer til landet. Ifølge både FN, Amnesty og flere eksperter på menneskerettigheter er Afghanistan for farlig å returnere til. I 2017 ba Amnesty Europa om å stanse returene til landet.

Det blir ikke lyttet til av norske myndigheter, dessverre. Mens Norge sender familier tilbake til Kabul og sier at det vil være trygt med internflukt, viser antall drepte og skadde at Kabul er en farlig provins – faktisk den farligste – for sivile. Ifølge Landinfo ble Kabul i juni omtalt som selvmordshovedstaden, på grunn av alle angrepene rettet mot sivile. Ni av ti ofre i Kabul er sivile.

I tillegg har skiftende norske regjeringer dratt Norge inn i en etter hvert 19 år lang og ødeleggende krig i Afghanistan, som er hovedårsaken til volden og krisen i landet. Det gir oss et spesielt ansvar for ikke å tvangsreturnere uskyldige afghanere til en farlig situasjon, som vi selv har vært med på skape gjennom mange års krigføring.

Etter vårt syn trengs det en ny vurdering av Norges syn på og praksis når det gjelder internflukt. I forarbeidene til utlendingsloven i 2008 var det en forutsetning at rimelighetsvurderingen er en folkerettslig forpliktelse. Men så er altså dette kravet og vilkåret blitt fjernet under den sittende Solberg-regjeringen.

Rødt savner et klart svar fra regjeringen på hvorfor det er så stor forskjell på FNs vurdering og Norges vurdering av sikkerhetssituasjonen i Afghanistan, og hvorfor regjeringen går imot alle faglige råd når det gjelder internflukt og retur til landet. Vi er det eneste landet i Europa som ikke har et rimelighetsvilkår for internflukt. Det er etter vårt syn en tydelig indikasjon på at Norge er på feil side av loven. Vi må ikke ende med å gjøre samme feilgrep som i den pågående Nav-skandalen, hvor norsk forvaltningspraksis strider mot internasjonalt regelverk.

Det å tvangsreturnere avviste asylsøkere til internflukt uten at den afghanske staten kan gi dem reell beskyttelse, er etter vårt syn uforsvarlig. Stortingets vedtak om å innføre såkalte sårbarhetskriterier er ikke nok til å stoppe brudd på flyktningkonvensjonen. Derfor må returene til Afghanistan etter vårt syn stanses. Som et minstemål krever vi at hvis retur finner sted, skal rimelighetsvilkåret vurderes.

I Amnesty-rapporten «Forced back to danger» fra 2017 kommer det flere eksempler på at flyktninger som er blitt returnert fra Norge, er blitt offer for alvorlige lidelser, bl.a. drap, i Afghanistan. Derfor støtter Rødt også forslaget om en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur. Norge har siden 2010 vært forpliktet etter EUs returdirektiv til å ha et effektivt og uavhengig tilsyn med tvangsreturer. Men tilsynsrådet for Trandum både oppnevnes og finansieres av Justis- og beredskapsdeparte-

mentet. Det betyr at både PU og rådet som er ment å ha tilsyn med enheten, er under samme departement. Ifølge NOAS er dette et tydelig tegn på at vi ikke har et reelt uavhengig tilsynsråd i Norge. Vi ønsker garantier for at Norge ikke er ansvarlig for brudd på menneskerettighetene og vil derfor ha et uavhengig tilsyn.

Vi vil også be regjeringspartiene, samt Senterpartiet og Arbeiderpartiet, om å lytte til FNs anbefalinger og om å respektere flyktningkonvensjonens prinsipper, og som minimumskrav gjeninnføre rimelighetsvilkåret. Før Norge sender tilbake mennesker til internflukt i verdens farligste land, må vi vurdere om internflukt vil være rimelig eller ikke. Derfor må rimelighetsvilkåret gjeninnføres, og Norge må stanse returer til krig og forfølgelse.

Statsråd Jøran Kallmyr [19:05:38]: Midlertidig returstanstans til Afghanistan har også blitt foreslått ved tidligere anledninger, i 2017. Forslaget fikk heller ikke den gang flertall i denne salen.

Sikkerhetssituasjonen i Afghanistan blir vurdert fortløpende av både UDI og UNE og ut fra mange kilder sammenstilt av Landinfo. Dette forslaget innebærer en mistillit til UDIs og UNEs vurderinger. Enkeltaksbehandling og hvorvidt returer er trygt, bør ikke være gjensstand for politisk inngripen.

Den europeiske menneskerettsdomstol, EMD, har fastslått en høy terskel for at sikkerhetssituasjonen i et land eller i et område kan være så alvorlig at enhver retur dit vil stride mot internasjonale forpliktelser. Kun i de mest ekstreme tilfellene av vold vil retur være i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjon, EMK.

Jeg har tillit til utlendingsforvaltningens vurderinger av sikkerhetssituasjonen i Afghanistan. Også rimelighetsvilkåret for internflukt er flere ganger tidligere foreslått gjeninnført i utlendingsloven. Heller ikke ved tidligere anledninger har disse forslagene fått flertall. Det er ingen ting i folkeretten, herunder flyktningkonvensjonen, som forplikter oss til å oppstille et rimelighetsvilkår. Nasjonalt har vi i denne sal friheten til å bestemme hvordan vi skal utforme internfluktbestemmelsen, så lenge praksis ligger innenfor flyktningkonvensjonens kjerneområde og vi respekterer vernet mot retur til forfølgelse og overgrep, altså non-refoulement.

For øvrig vil jeg minne om at alle asylsøkere som henvises til internflukt, får vurdert om de kan få opphold i Norge av humanitære årsaker. Da vurderes forhold som tidligere ble vektlagt under rimelighetsvurderinger i internfluktbestemmelsen.

Forslagsstillerne ønsker også å nedsette et ekspertutvalg for å sikre mer åpenhet og etterprøvbarehet av UDIs og UNEs sikkerhetsmessige vurderinger. Forslaget signaliserer, som nevnt, en mistillit til etatenes kompe-

tanse og vurderingsevne. Stortinget har bestemt at UDI og UNE skal avgjøre asylsøknader og vurdere om retur er trygt. Det er de som er forvaltningens eksperter til å vurdere landinformasjon, og det er deres vedtak som også kan overprøves av domstolen. Jeg advarer sterkt mot nye ordninger som rokker ved et etablert og velfungerende system, særlig når forslaget primært er basert på ønsket om en mer liberal asylpolitikk.

Det foreslås også å etablere et uavhengig tilsynsråd for tvangsreturer gjennom oppnevning, sekretariatsfunksjon og et eget budsjett. Alle tvangsreturer skal gjennomføres på en trygg og rettssikker måte. Derfor har Justis- og beredskapsdepartementet sendt på høring et forslag om å forskriftsfeste tilsynsrådet for tvangsreturer.

I høringen spør vi også om det bør forskriftsfestes en ordning der relevante sivilsamfunnsaktører foreslår egnede kandidater til tilsynsrådet. For å sikre tilsynsrådets uavhengighet sier forskriftsforslaget at rådet selv skal planlegge og gjennomføre sin virksomhet, og vi legger opp til å fortsette finansieringen av tilsynsrådet over kap. 440, altså gjennom Politidirektoratet, samt at politiet skal ha ansvar for å tilrettelegge tilsynsrådets tilstedeværelse under tvangsretur. Det vil sikre både et fleksibelt budsjett og nødvendig praktisk støtte uten at det utfordrer verken økonomisk eller organisatorisk uavhengighet.

Når det gjelder forslag om gransking av en konkret sak, har jeg allerede redegjort muntlig om saken i Stortinget to ganger, og jeg har også gitt en grundig skriftlig redegjørelse. Og få, om kanskje noen, uttransporteringer i en enkeltsak har vært gjenstand for mer grundig ettergåelse av myndighetene, mediene og interessegrupper. Uttransporten har fulgt regelverket, og politiet har fulgt alle barne- og medisinskfaglige anbefalinger de har fått.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har opprettet tilsynsak mot legen som godkjente uttransporten. Det medisinskfaglige blir da gjennomgått av en faglig relevant instans. Jeg avventer dermed Fylkesmannens konklusjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Masud Gharahkhani (A) [19:10:32]: Siden saken også handler om tvangsretur og hvordan dette foregår i praksis, har jeg registrert at innvandringsministeren frykter en ny asylkrise. Samtidig ser vi at tillitsvalgte i PU, Politiets utlendingsenhet, er bekymret for den enorme nedbemanningen vi nå ser. Som kjent har PU viktig kompetanse for å sikre tvangsretur til de landene vi har returavtale med, og for å bevare asylinstituttet. Men det handler også om den kompetansen de har som er unik for å kunne sikre en human og effektiv returpolitikk. Spesielt når det er barn inne i bildet, må det være så humant og skånsomt som mulig. Da er mitt

spørsmål til statsråden: Hvordan vil nedbemanningen påvirke det?

Statsråd Jøran Kallmyr [19:11:17]: Det er alltid krevende når man har oppbemannet en etat for å håndtere en konkret problemstilling, som vi hadde både da vi overtok etter den forrige regjeringen – da var det mange som ikke hadde blitt returnert på en god stund – og etter asylkrisen i 2015. Når det blir færre å returnere, er det også mindre grunn til å bruke mye penger på å returnere. Derfor blir også måltallet redusert – rett og slett fordi det er færre personer som skal returneres. Det er grunnen til at vi også reduserer noe av bemanningen i Politiets utlendingsenhet. Dette er jo en overslagsbevilgning fra Stortinget, dvs. at man har mulighet til å kunne finansiere opp hvis det skulle bli nødvendig fordi det kommer flere. Både i UDI og i PU er man nødt til å tilpasse kapasiteten etter behovet. Hvis ikke vil vi kjøre med en stor overkapasitet som vil koste norske skattebetalere ganske dyrt.

Masud Gharahkhani (A) [19:12:19]: De nylige tallene viser at regjeringen ikke oppnår de målene man har for tvangsretur. Det er realiteten. La meg dele noen av de klare tilbakemeldingene tillitsvalgte i PU har gitt, og som sier noe om virkeligheten. Jeg velger å sitere lokallagsleder Åsbjørge Gussgaard i intervju med TV 2:

«For noen uker siden fikk vi 88 på en uke, og allerede da så vi at det raknet. Vi er ikke i stand til å håndtere den mengden per nå.»

Hun sier videre:

«Situasjonen for de ansatte i PU er veldig tøff. Som det er i dag, sliter vi allerede på visse områder med å drifte forsvarlig.»

Hvordan vil statsråden respondere på det?

Statsråd Jøran Kallmyr [19:12:57]: Litt av grunnen til at man ikke oppnår målet nå, er at det kommer mange færre asylsøkere enn det man hadde forestilt seg da man la statsbudsjettet og dermed også måltallet for hvor mange som skulle returneres.

Det er vanskelig og krevende å prøve å beregne – hva skal man si – nesten et år i forveien hvor mange asylsøkere som vil komme. Nå har vi et historisk lavt antall asylsøkere, noe som gjør at det også blir færre returer. Men dette er jo ikke personer som melder sin ankomst i forveien, og derfor vil svingninger fra uke til uke kunne skape utfordringer i de ukene det er et maksimum. Nettopp derfor investerer vi nå og flytter også PU, slik at det blir samlokalisert med UDI i Råde. Man får da en ordentlig god beredskap for å kunne håndtere store tilstrømninger, slik at de situasjonene vi hadde i 2015, ikke vil gjenopstå hvis det plutselig kommer flere til Norge i dag.

Karin Andersen (SV) [19:14:09]: Folkerettslig har Norge en plikt til å ha et rimelighetsvilkår, og høringsuttalelsen fra UNE til Prop. 90 L for 2015–2016 er klar:

«Den statspraksis vi har redegjort for her, taler for at Norge er folkerettslig forpliktet til å ha et rimelighetsvilkår ved internflukt i de tilfeller hvor en person omfattes av utlendingslovens § 28 første ledd bokstav a. I så fall vil søkeren ha rett til flyktningsstatus hvis internflukt er urimelig. Det betyr igjen at det ikke vil være tilstrekkelig å gi søkeren en tillatelse etter utlendingsloven § 38.»

Jeg hører statsråden sier at det er noen som har mistillit til UNEs beslutninger, men det er jo statsråden og flertallet som har mistillit til UNEs folkerettslige ekspertise. Kan statsråden forklare hvorfor UNE tar feil i denne saken?

Statsråd Jøran Kallmyr [19:15:10]: Det er slik at det UNE har fått i oppgave av denne salen, er å gjennomføre en uavhengig vurdering av hver enkelt sak. Det er også slik at de er satt til å lage policy for hvordan man skal håndtere disse enkeltsakene. UNE er uavhengig.

Det er delte meninger om jussen, som det som regel er, men jeg mener at vi har et godt system i dag, der vi ikke har en rimelighetsvurdering, og jeg mener det står seg at vi heller ikke har noe folkerettslig krav om det.

Men det vi har, er at vi alltid vurderer sakene etter bestemmelsen om humanitært opphold. Der har man faktisk hatt en liberalisering av bestemmelsen om humanitært opphold, f.eks. for lengeværende asylbarn, slik at terskelen for at de fikk opphold på humanitært grunnlag, ble lavere. Man har en balanse i asylopolitikken nå som jeg mener er ganske god.

Karin Andersen (SV) [19:16:14]: Dette handler ikke om meninger, det handler om folkerettslige forpliktelser etter asylretten. Der sier altså UNE – som jeg regner med også statsråden forutsetter har folkerettslig ekspertise, i og med at de skal forvalte dette lovverket og disse forpliktelsene – at vi har denne forpliktelsen, og at en vurdering etter § 38, den humanitære bestemmelsen, ikke holder mål med hensyn til våre forpliktelser. Det er altså ikke Fremskrittspartiets eller SVs mening, men Norges forpliktelser.

Hvorfor anerkjenner ikke statsråden UNEs ekspertise på flyktningsretten?

Statsråd Jøran Kallmyr [19:17:05]: Som jeg sa i mitt innlegg, er det slik at det er ingenting i flyktningskonvensjonen som gjør oss forpliktet til å ha et oppstilt rimelighetsvilkår. Der er vi rett og slett uenige. Nå husker ikke jeg ordlyden i det UNE beskrev i sin høringsuttalelse, men det er altså ikke uvanlig at man har ulik oppfatning av hva som er jussen i dette. Vi må forholde

oss til de rettskildene vi har tilgjengelig, og det er ingenting i de rettskildene som gjør at denne sal er bundet opp av internasjonale forpliktelser til å ha en lovbestemmelse som sier at man skal ha et rimelighetsvilkår før man returnerer tilbake eller henviser til internflukt.

Karin Andersen (SV) [19:17:50]: Forståelsen av våre forpliktelser etter flyktningskonvensjonen er UNHCR klare på. De mener vi har denne forpliktelsen. Det mener også UNE, som er og må være eksperter på dette lovverket fordi de skal forvalte det. Det statsråden og flertallet her gjør, er ren synsing om våre forpliktelser fordi man er politisk opptatt av å stramme inn. Det bryter altså Norges forpliktelser, og det kler Norge dårlig.

I tillegg er det ikke slik som statsråden påstår, at det er det samme enten man får asyl etter § 28 eller § 38, og det gjelder heller ikke barn. Sårbarhetskriterier kan kun gi opphold på humanitært grunnlag, og det gir færre rettigheter enn flyktningsstatus. Derfor er det viktig at rimelighetsvilkåret i internfluktvurderingen må gjeninnføres i utlendingsloven § 28.

Ser ikke statsråden denne viktige forskjellen?

Statsråd Jøran Kallmyr [19:18:58]: Jeg ser at det er forskjeller på å det få opphold på humanitært grunnlag og det å få opphold på grunn av at man er i en fluktsituasjon, og sånn skal det være. Hvis man er i en fluktsituasjon, er det et helt annet grunnlag for hvorfor man trenger å være i et annet land enn når man har fått opphold på humanitært grunnlag. Da er det helt andre grunner enn at man trenger beskyttelse, som er grunnen til at man får opphold.

Nå er det slik at de rettighetene har begynt å bli mindre viktig fordi mye av dette gjaldt f.eks. tilgangen til opptjent pensjon og pensjonsrettigheter, og det har også denne regjeringen gjort noe med.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Petter Eide (SV) [19:19:55]: Tusen takk til min kollega Karin Andersen, som heroisk kjemper for disse sakene år etter år. Hun har redegjort for detaljene i saken. Jeg skal mer kommentere denne debatten.

Vi ønsker altså å innføre rimelighetsvilkår og midlertidig returstans til Afghanistan fordi vi for det første mener regjeringen ikke gjør nok for å beskytte flyktninger fra Afghanistan. Vi mener at de lar politiske hensyn – eller gjerne populistiske hensyn – gå foran faglige innspill og gjerne også råd fra FN. Vi tar det også opp fordi vi mener at vi skal insistere på dette non refoulement-prinsippet om at vi ikke skal tvangsreturnere folk til

noen som helst fare. Hvis det er den minste risiko for fare, skal folk ikke tvangsreturneres. Det er hovedgrunnen til at vi tar opp dette. Vi møtes med ganske instrumentelle og mekaniske svar, regler skyves foran mennesker, og det er en underforstått retorikk om at enhver endring vil føre til ukontrollerte tilstrømninger. Vi hørte det seest nå fra justisministeren.

SV kommer til å tape denne voteringen – nok en gang – men samtidig vet vi at det er flere partier som støtter oss. Vi hadde tilsvarende i debatten forrige uke hvor vi diskuterte arbeidsrett for ureturnerbare asylsøkere, hvor Venstre og Kristelig Folkeparti stemte mot sin egen overbevisning. De gikk imot det de hadde sagt ute i offentligheten – de stemte noe helt annet her i salen. Det er sånn at i Venstres program – de er dessverre ikke her og kan svare på dette – står det veldig klart og tydelig at de mener at

«det er en selvfølge at vi ikke returnerer til land som FN sier at ikke er trygge».

Det sier Venstre i sitt program. Likevel kommer de til å stemme for det her.

Brandsdal fra Kristelig Folkeparti, som er her i salen, har flere ganger advart mot tvangsretur til Afghanistan, i sommer i flere medier. Hun kommer til å stemme for tvangsretur til Afghanistan i dag. Både Venstre og Kristelig Folkeparti har også tatt opp behovet for å reforhandle asylforliket, men vi har ikke hørt noe siden i sommer.

Det må smerte disse partiene veldig at regjeringen bruker piskene for å tvinge dem til å stemme mot sin egen overbevisning. Nok en gang skjer dette for disse to partiene. Når skal de slutte med det? Når skal de faktisk tørre å stemme for det de mener? Hvorfor kan ikke Kristelig Folkeparti og Venstre gjøre det på tilsvarende måte som SV gjorde, da vi satt i regjering? Det var at når sakene var så verdiorienterte og det å følge regjeringens pisk smertet oss så mye, da tok vi faktisk dissens. Så min oppfordring er – og jeg vil at justisministeren kan ta med dette til regjeringskontorene – at i disse sakene bør regjeringen tillate at noen partier og representanter tar dissens. Jeg vil oppfordre også Kristelig Folkeparti til å vurdere det i denne saken.

Lars Haltbrekken (SV) [19:23:23]: Tidlig på morgenen den 15. juni ble Trondheims-familien Abbasi, en mor og hennes tre barn, tatt av politiet og kjørt til Røros for så å bli flydd mot Afghanistan. Flere organisasjoner, deriblant Amnesty, reagerte på måten utkastelsen ble gjennomført på. Politiets utlendingsenhet har bekreftet at mor i familien gikk i bevisstløs tilstand kort tid etter pågripelsen, og at hun fremdeles var bevisstløs ved ankomst Istanbul. Moren ble etter hvert sendt hjem til Norge, mens politiet planla å fortsette utkastelsen av de tre ungene. Etter hvert nektet afghanske myndigheter å

ta imot de tre søsknene uten at de hadde med sin mor, og hele familien ble returnert til Norge.

Politiet sa til media at det var en udramatisk pågripelse. Vel, en utkastelse hvor moren går i bevisstløs tilstand, forblir bevisstløs hele veien fra Norge til Istanbul og så må sendes hjem igjen, er alt annet enn udramatisk. Det har også i ettertid blitt avslørt i pressen at legen som avgjorde at moren var «fit for flight», har skrevet svært innvandringsfiendtlige innlegg på innvandringskritiske nettsteder. Dette reiser spørsmålet om hvordan myndighetene kvalitetssikrer at utsendelser blir foretatt av profesjonelle folk og på riktig måte.

Jeg traff ungene da de kom til Norge, og det de hadde opplevd, bør unger slippe å oppleve. Det å bli tvangsutsendt med sin bevisstløse mor for så å være vitne til at hun blir sendt hjem til Norge, mens de selv skal sendes videre til et land de aldri har vært i, og som karakteriseres som et av de farligste landene i verden, er forferdelig. I tillegg ble de nektet å prøve å få kontakt med sin mor.

Allikevel tar ikke justis- og innvandringsministeren noen form for selvkritikk for det som har skjedd. I et brev til komiteen datert 14. november i år skriver justis- og innvandringsministeren:

«Selv i etterpåklokskapens lys er det vanskelig å se at det er grunnlag for å kritisere noen av de beslutninger som ble truffet.»

Det er gode grunner for å granske utkastelsen av Abbasi-familien. Jeg tror myndighetene har mye å lære av denne saken, og jeg vil også minne om at et flertall i formannskapet i Trondheim kommune har bedt om en sånn gransking. Hadde de samme partiene som sendte denne henvendelsen fra Trondheim, støttet vårt forslag i dag, ville vi hatt flertall.

Karin Andersen (SV) [19:26:39]: Det er lenge siden Norge har hatt en raus flyktningpolitikk, men det skjedde noe da flyktningkrisen kom, da regjeringen lot det oppstå et kaos. NOU 2019:13, Når krisen inntreffer, altså avgitt i år, viser at det ikke var noe grunnlag for å endre lovverket i Norge under den krisen, men det var stort grunnlag for å kritisere regjeringen for håndteringen. Regjeringen satt stille, lot kaoset oppstå og høstet en slik politisk gevinst som jeg tror nesten ingen regjering har høstet av å gjøre en så dårlig jobb, nemlig at de klarte å skremme opp hele det politiske flertallet, med unntak av Miljøpartiet De Grønne og SV, til de innstrammingene som vi diskuterer i dag, og som er brudd på våre folkerettslige forpliktelser.

Det som også er spesielt med disse sakene, er at de er veldig politisert. De er kjempepolitisert, tvers igjennom. Det andre er at i disse sakene kan det stå om livet. I de fleste andre sakene kan vi gjøre et vedtak, vi kan krangle om løsningen, og vi kan gjøre det om igjen. Men hvis

man gjør feil i disse sakene, kan det altså stå om livet. Eller hva om noen av disse småjentene vi sender tilbake igjen til Afghanistan, blir tvangsgiftet og systematisk voldtatt resten av livet, noe vi snakker veldig høyt om at vi er imot ellers?

Derfor er det så viktig at vi må være på riktig side av den sikkerhetsmarginen som må være i disse sakene, og det er vi ikke nå. Vi er det ikke fordi vi har endret § 32, vi er det ikke fordi vi har fjernet rimelighetsvilkåret, og vi er det heller ikke fordi uansett hva det står i disse Landinfo-rapportene om hvor farlig det har blitt, er det ikke farlig likevel. Sjøl om det er mye farligere nå enn det var før, så var det farlig før, men ikke nå. Det har jo ingenting med virkeligheten å gjøre, det har med politikk å gjøre.

SV vil stå på at vi skal følge våre internasjonale forpliktelser, og det trengs jammen at et land gjør det når også europeiske ledere løper og snubler over hverandre for å radbrekke våre humanitære og folkerettslige forpliktelser. En annen ting er at det er riktig, og verden trenger en stemme som sier noe annet enn det Norge sier i dag, nemlig at vi skal være så strenge som mulig og ikke ivareta våre forpliktelser, for det er ikke så farlig, for vi mener noe annet.

Ove Trellevik (H) [19:29:54]: Det er ikkje alle som er einige i at me bryt folkerettslege prinsipp i denne salen, så det vert litt feil å påstå det.

Grunnen til at eg tek ordet, er innlegget frå representanten Lars Haltbrekken om den afghanske mora som fekk opphaldsløyve i 2012 som einsleg kvinne utan mannleg nettverk. Tilbakekallinga kom då mannen kom til Noreg i 2012. Saka har vore til behandling i Oslo tingrett og i Borgarting lagmannsrett. Vedtaket frå UNE står fast, og domen er rettskraftig. Dermed er altså alle moglegheiter i norsk rettsvesen uttømt.

Saka ligg no i menneskerettsdomstolen, EMD. Dei kan be om at me utset ein uttransport, men det har dei ikkje gjort i denne saka. Dei fire personane som oppheldt seg ulovleg i Noreg, hadde ein utreisefrist til 16. juli 2018; dei var altså pliktige til å forlata landet på eiga hand innan denne dato.

Når utreisepliktige personar ikkje har overheldt utreiseplikta si, er det jobben til politiet å gjennomføra tvangsretur. Ein lege og to sjukepleiarar var til stades ved pågripinga, og ved sjølve reisa frå landet var også dokteren med heilt fram. Medisinsk personell var såleis med heilt fram til Kabul. Det vart gjort medisinske vurderingar med omsyn til tilstanden deira heile vegen, og når det var slik at turen måtte avbrytast, er det eit godt døme på at dette faktisk verkar.

Så eg er ueinig i at me har gjort feil i denne saka. Eg meiner at det som har vore gjort i denne saka, eigentleg ikkje kan gjerast betre. Det er rettstryggleik og det er

tryggleik for både helse og liv når me følgjer uttransportar opp på ein så god måte som me har gjort i denne saka. Det vitnar om at me har gjort ein super jobb, eigentleg.

Lars Haltbrekken (SV) [19:32:17]: Jeg er ikke helt sikkert på om jeg tror det jeg hører. Når representanten Trellevik står på talerstolen og sier at norske myndigheter har gjort en «super jobb» – en super jobb – i utkastelsen av Abbasi-familien, vil jeg spørre representanten: Hva var det som var så supert? Moren gikk i bevisstløs tilstand rett etter pågripelsen. Hun ble kjørt til Røros i bevisstløs tilstand med sine tre barn. Hun ble flydd fra Røros til Gardermoen i bevisstløs tilstand med sine tre barn. Hun ble flydd fra Gardermoen til Istanbul i bevisstløs tilstand med sine tre barn. Etter hvert så man at det ikke gikk å fortsette uttransporteringen av mor, og hun ble sendt hjem til Norge. Men politiet ville fortsatt sende ut tre barn, hvor to av dem aldri har vært Afghanistan og én er mindreårig. Til Afghanistan – et av verdens farligste land – skulle disse tre barna sendes mens mor lå bevisstløs på flyet fra Istanbul tilbake til Oslo. Så får representanten Trellevik seg til å si at myndighetene har gjort en super jobb i denne saken. Uavhengig av hva man måtte mene om selve vedtaket om oppholdstillatelse for denne familien, må det gå an å se på hvordan denne utkastelsen ble gjennomført. Det omhandler et av de forslagene som SV har fremmet i dag – å få en gransking av denne utkastelsen, sånn at vi kan lære med tanke på framtidige saker. Dette er så langt fra en super jobb som man kan komme i et anstendig land.

Jon Engen-Helgheim (FrP) [19:35:15]: Det er noen i denne salen som prøver å framstille dem som er uenige, som at man ønsker å være ubarmhjertige. Sannheten er at det er et flertall i denne salen som ønsker å være realistiske, og som har sett at asylordningen ikke kan løse verdens fluktproblemer. Det ville vært helt ubegrenset med mennesker som ville fått det bedre i Norge, men asylordningen skal være forbeholdt dem som har et helt spesielt beskyttelsesbehov, hvor det ikke finnes noen andre løsninger. Hvis vi åpner opp, sånn som representantene fra SV stadig vil, og gir opphold til dem som i dag ikke har grunnlag for det, vil asylinstituttet bli undergravet, og det er ikke lenge før vi ikke er i stand til å hjelpe verken egne eller andres innbyggere.

Det flertallet i denne salen ønsker, og det Fremskrittspartiet ønsker, er å være i stand til å hjelpe flere mennesker på en bedre måte. Når det gjelder Afghanistan, har norske myndigheter gjort en innsats langt utover det som egentlig kan forventes. Når Norge har deltatt med væpnede styrker i Afghanistan, er det for å hjelpe lokal- og sivilbefolkningen. Det er ikke et ønske om å være ubarmhjertig, men man ser at man kan ikke

løse denne situasjonen med asylinstituttet. Da er det i hvert fall viktig at dersom man kan få beskyttelse i en trygg del av sitt eget land, må man ikke ta plassen fra noen som ikke kan få det. Det er kanskje lett å få det til å høres barmhjertig og fint ut, men det er ren populisme. Det er ikke en barmhjertig og solidarisk innfallsvinkel i det hele tatt. Det vil bare være med på å ødelegge et system som kan fungere for noen.

Hvis vi skal begynne å diskutere enkeltsaker om retur i denne salen, blir det feil. Norske myndigheter viste at man er godt forberedt i saken om tvangsretur til Afghanistan. Norske myndigheter viste at man tok alle hensyn, og at man var forberedt på at personen kunne komme til å besvime, fordi det hadde skjedd før. Dermed hadde man også med helsepersonell. Man leide eget fly, og man gjorde alt man kunne for å få returnert på en mest mulig skånsom måte. Alternativet er å si at det å besvime på et fly, vil gi opphold i Norge. Det vil aldri komme til å bli aktuelt. Hvis man gir etter for den type ordninger, vil langt flere prøve å motsette seg en retur.

Jeg har faktisk fortsatt tillit til at norske myndigheter gjør det de kan for å håndheve regelverket på en skånsom måte.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [19:38:31]: Det er usant når representanten fra Fremskrittspartiet mener at det er noen som mener at alle som kommer til Norge, skal få asyl. Det denne saken handler om, er at vi skal oppfylle vår internasjonale forpliktelser. Det gjør vi ikke i dag. Vi er så strenge at flere som har behov for beskyttelse, ikke får det i Norge. Det er overhodet ikke riktig at noen i denne salen tror at asylinstituttet i seg sjøl skal løse all verdens flyktningproblemer. Men dette er et skjørt nettverk av sivilisasjon som verden har forsøkt å bli enige om, og Norge er i ferd med å klippe det i stykker.

Saken handler også om at når vi må håndtere disse vanskelig sakene, der folk er livredde for å bli sendt tilbake, uavhengig av hva Norge mener, skal det skje på en humanitær måte. Det er ingen som har sett på denne saken, med retur av Abbasi-familien, som deler regjeringens synspunkt om at dette er gjort på en god måte, eller at det var en super jobb. Tvert imot, dette er noe av det verste vi har sett.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [19:39:54]: Jeg skjønner at det er vanskelig å bli konfrontert med konkrete eks-

empler på konsekvensene av ens egen innvandringspolitikk. Men hvis man synes det er for ubehagelig å bli konfrontert med enkeltfamilier og konsekvensene av egen innvandringspolitikk, får man ta konsekvensen av det og faktisk være med på våre forslag og endre innvandringspolitikken.

Så vil jeg avslutningsvis utfordre Venstre og Kristelig Folkeparti. Vi har nå hørt to innlegg mot slutten av debatten fra to av regjeringspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet. Er de andre to regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti, enig i det representantene Engen-Helgheim og Trellevik har sagt?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitler under Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 2 og 3) (Innst. 14 S (2019–2020), jf. Prop. 1 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 21 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–8, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 9, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 10 og 11, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 12 og 13, fra Kari Henriksen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 14–19, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 20 og 21, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslag nr. 20, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven, fra kommunal eiendomsskatt.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 87 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.50.36)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser som kan bidra til jevnt godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.» Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 87 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.51.03)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 14–17, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede stortingsmeldingen om kulturminnefeltet legge en plan for hvordan alle fylker/regioner kan få et eget bygningsvernsenter i regi av lokale museer og/eller frivillige kulturminneorganisasjoner.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et statlig bevaringsprogram for steinkirker fra middelalderen som har som mål at alle norske middelalderkirker skal settes i stand til 2030, 1000-årsjubileet for slaget på Stiklestad.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et statlig bevaringsprogram for de fredede trekirkene fra før 1650 som ikke er fanget opp av stavkirkeprogrammet.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang et statlig bevaringsprogram for verneverdige kirker bygget 1650–1850.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.51.28)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 18 og 19, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede kulturminnemeldingen komme tilbake med et forslag til en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet på sikt får 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norsk kulturminnefond oppretter et eget satsingsprogram for klimatiltak i verneverdige hus fra før 1950, og ber om at regjeringen i revidert budsjett for 2020 kommer tilbake til Stortinget med et forslag om midler til prosjektet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 79 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.51.55)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere engangsstønad, når det gjelder faren for at kvinner «låses» inne i en fattigdomsfelle, og forholdet til arbeidslinja.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere en oppdeling av utbetaling av engangsstønad.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 71 mot 29 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.52.23)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 10 og 11, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å endre forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere, slik at arbeidsstipend, langvarige stipend og garantiinntekter som et minimum reguleres med en indeks lik rammen for lønnsoppgjøret i staten.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen omgjøre insentivordningen for internasjonale film- og TV-produk-

sjoner til en regelstyrt ordning og underlegge den Nærings- og fiskeridepartementet.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.52.49)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 9, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et sett med kriterier for å kunne søke midler fra kap. 315 post 86, slik at dette fremover blir en åpen og søkbar ordning.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 52 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.53.13)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–8, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om hvordan den økonomiske politikken kan bidra til å styrke den økonomiske likestillingen mellom kvinner og menn.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjenopprette tidligere post for frivilligsentralene i Kulturdepartementets budsjett.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjøre ordningen med merverdiavgiftskompensasjon for bygging av idrettsanlegg regelstyrt.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med scenekunststrategien utrede og fremme en søknadsbasert pott for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunstkompaniene under Norsk kulturråd, utenfor kulturfondet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest sette i gang arbeidet med å gjennomføre EUs opphavsrettsdirektiv ((EU) 2019/790).»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om filmformidling.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til eventuelle endringer i reklamereglene for lokalradio på FM.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere innholdet i anmodningsvedtak nr. 694 (2017–2018) på ny, i samband med det pågående lovarbeidet, for å sikre en ansvarlig, helhetlig og konsekvent pengespillpolitikk.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 52 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.53.38)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 2

(Familie og forbruker)

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda		
	1	Driftsutgifter	22 260 000	
351		Likestilling og ikke-diskriminering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	14 240 000	
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i>	18 465 000	
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn	12 785 000	
	73	Likestillingssentre	15 745 000	
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet		
	50	Basisbevilgning	48 020 000	
800		Barne- og familiedepartementet		
	1	Driftsutgifter	151 109 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	11 549 000	
840		Tiltak mot vold og overgrep		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70 og kap. 846, post 62</i>	23 683 000	
	61	Tilskudd til incest- og voldtektssentre, <i>overslagsbevilgning</i>	101 762 000	
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under post 21 og kap. 858, post 1</i>	104 954 000	
	73	Tilskudd til senter for voldsutsatte barn, <i>kan overføres</i>	31 925 000	
841		Samliv og konfliktløsning		
	21	Spesielle driftsutgifter, meklingsgodtgjørelse, <i>overslagsbevilgning</i>	11 623 000	
	22	Opplæring, forskning, utvikling mv.	11 989 000	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i>	5 160 000	
	70	Tilskudd til samlivstiltak, <i>kan nyttes under kap. 842, post 1 og kap. 858, post 1</i>	24 636 000	
842		Familievern		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	353 905 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 902 000	
	70	Tilskudd til kirkens familieverntjeneste mv., <i>kan nyttes under post 1</i>	219 201 000	
843		Adopsjonsstøtte		
	70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	11 000 000	
844		Kontantstøtte		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 560 000 000	
845		Barnetrygd		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	16 459 000 000	
846		Familie- og oppveksttiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 61 og post 71</i>	36 792 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan nyttes under post 21</i>	8 073 000	
	60	Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	42 890 000	
	61	Nasjonal tilskuddsordning for å inkludere barn og unge, <i>kan nyttes under post 71</i>	358 969 000	
	62	Utvikling i kommunene	111 842 000	
	70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	163 088 000	
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	21 393 000	
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i>	11 739 000	
847		EUs ungdomsprogram		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 597 000	
848		Barneombudet		
	1	Driftsutgifter	22 364 000	
853		Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker		
	1	Driftsutgifter	234 427 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i>	76 772 000	
	22	Barnesakkyndig kommisjon	7 814 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 116 000	
	50	Forskning og utvikling	17 411 000	
	60	Kommunalt barnevern	800 000 000	
	61	Utvikling i kommunene	53 871 000	
	62	Tilskudd til barnevernsfaglig videreutdanning, <i>kan nyttes under post 72</i>	25 900 000	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i>	37 026 000	
	72	Tilskudd til forskning og kompetanseutvikling i barnevernet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	121 518 000	
855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i>	3 942 140 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 768 000	
	22	Kjøp av private barnevernstjenester, <i>kan nyttes under post 1</i>	2 772 493 000	
	60	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak, <i>kan nyttes under post 1</i>	373 459 000	
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige Asylsøkere		
	1	Driftsutgifter	118 729 000	
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og felles funksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Driftsutgifter	590 813 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 723 000	
860		Forbrukerrådet		
	50	Basisbevilgning	133 545 000	
	51	Markedsportaler	20 711 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
862		Stiftelsen Miljømerking i Norge		
	70	Driftstilskudd	10 915 000	
865		Forbrukerpolitiske tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	2 304 000	
	50	Forskning og undervisning, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 922 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	1 492 000	
	79	EUs rammeprogram for forbrukerpolitikk, <i>kan overføres</i>	6 514 000	
867		Sekretariatet for Markedsrådet og Forbrukerklageutvalget		
	1	Driftsutgifter	14 361 000	
868		Forbrukertilsynet		
	1	Driftsutgifter	34 078 000	
2530		Foreldrepenger		
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	19 230 000 000	
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	825 000 000	
	72	Feriepenger av foreldrepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	485 000 000	
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i>	49 000 000	
Totale utgifter				50 086 482 000
Inntekter				
3842		Familievern		
	1	Diverse inntekter	760 000	
3847		EUs ungdomsprogram		
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 364 000	
3855		Statlig forvaltning av barnevernet		
	1	Diverse inntekter	16 534 000	
	2	Barnetrygd	3 959 000	
	60	Kommunale egenandeler	1 484 948 000	
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	113 082 000	
3858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og fellesfunksjoner i Barne-, ungdoms- og familieetaten		
	1	Diverse inntekter	499 000	
Totale inntekter				1 622 146 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 842, post 1	kap. 3842, post 1
kap. 847, post 1	kap. 3847, post 1
kap. 855, post 1	kap. 3855, postene 1, 2 og 60
kap. 856, post 1	kap. 3856, post 1
kap. 858, post 1	kap. 3858, post 1
kap. 868, post 1	kap. 3868, post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet i henhold til lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd § 10 kan betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 054 kroner per barn per måned fra 1. januar til og med 31. august 2020. Dette tilsvarer 12 648 kroner per år. Fra 1. september til

31. desember 2020 kan Arbeids- og velferdsdirektoratet betale ut barnetrygd til barn i alderen 0 til og med måneden før fylte 6 år med 1 354 kroner per barn per måned. Dette tilsvarer 16 248 kroner per år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan for 2020 betale ut barnetrygd til barn i alderen 6 til og med måneden før fylte 18 med 12 648 kroner per år.

Utvidet stønad til enslige forsørgere utbetales med 12 648 kroner per år.

Enslige forsørgere som oppfyller vilkårene for rett til utvidet stønad etter barnetrygdloven og full overgangsstønad etter folketrygdloven, og som har barn i alderen 0–3 år, har rett til et småbarnstillegg på 7 920 kroner per år. Dette tillegget gjelder per enslige forsørger, uavhengig av hvor mange barn i alderen 0–3 år vedkommende faktisk forsørger.

IV

Satser for kontantstøtte

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2020 i henhold til lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre § 7 kan betale ut kontantstøtte med følgende beløp for barn i alderen 13–23 måneder:

Avtalt oppholdstid i barnehage per uke	Kontantstøtte i prosent av full sats	Kontantstøtte per barn i alderen 13–23 måneder
Ikke bruk av barnehageplass	100	7 500
Til og med 8 timer	80	6 000
Fra 9 til og med 16 timer	60	4 500
Fra 17 til og med 24 timer	40	3 000
Fra 25 til og med 32 timer	20	1 500
33 timer eller mer	0	0

V

Sats for engangsstønad ved fødsel og adopsjon

Stortinget samtykker i at Arbeids- og velferdsdirektoratet for 2020 i henhold til lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17 kan betale ut:

Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	84 720 kroner per barn
--------------------------------------	------------------------

B.

Rammeområde 3**(Kultur mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
300		Kulturdepartementet		
	1	Driftsutgifter	176 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 210 000	
315		Frivillighetsformål		
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 290 000	
	70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 685 000 000	
	72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	4 540 000	
	75	Herreløs arv til frivillige organisasjoner	8 168 000	
	76	Tilskudd til fritidsaktivitet for barn og unge	10 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	14 220 000	
	79	Til disposisjon	9 810 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	194 500 000	
	86	Tilskudd til internasjonale idrettsarrangementer i Norge	26 000 000	
320		Norsk kulturråd		
	1	Driftsutgifter	187 800 000	
	51	Fond for lyd og bilde	43 960 000	
	55	Norsk kulturfond	1 008 060 000	
321		Kunstnerformål		
	71	Statsstipend	10 410 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	208 680 000	
	74	Garantiinntekter og langvarige stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	154 780 000	
	75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i>	220 120 000	
322		Bygg og offentlige rom		
	1	Driftsutgifter	23 750 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 470 000	
	50	Kunst i offentlige rom	12 500 000	
	70	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	294 600 000	
	78	Ymse faste tiltak	3 960 000	
323		Musikk og scenekunst		
	1	Driftsutgifter	99 135 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	65 190 000	
	22	Forsvarets musikk	48 750 000	
	60	Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge	22 200 000	
	70	Nasjonale institusjoner	1 548 890 000	
	71	Region-/landsdelsinstitusjoner	819 230 000	
	73	Region- og distriktsopera	64 870 000	
	78	Ymse faste tiltak	329 569 000	
325		Allmenne kulturformål		
	1	Driftsutgifter	74 550 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	24 300 000	
	52	Norges forskningsråd	14 155 000	
	71	Kultur som næring	65 940 000	
	72	Kultursamarbeid i nordområdene	11 860 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	78	Ymse faste tiltak	52 220 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 1</i>	11 600 000	
	82	Nobels Fredssenter	32 890 000	
	86	Talentutvikling	39 250 000	
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Driftsutgifter	722 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	16 055 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 800 000	
	73	Språkorganisasjoner	32 310 000	
	74	Det Norske Samlaget	19 195 000	
	75	Tilskudd til ordboksarbeid	11 830 000	
	78	Ymse faste tiltak	63 475 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	49 055 000	
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Driftsutgifter	79 350 000	
	70	Utenlandske krigsgraver i Norge	3 710 000	
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre	6 100 000	
328		Museum og visuell kunst		
	70	Det nasjonale museumsnettverket	2 080 525 000	
	78	Ymse faste tiltak	128 520 000	
329		Arkivformål		
	1	Driftsutgifter	392 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 582 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	49 200 000	
	78	Ymse faste tiltak	12 015 000	
334		Filmformål m.m.		
	1	Driftsutgifter	115 150 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 540 000	
	50	Filmfondet	527 160 000	
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i>	71 360 000	
	73	Regional filmsatsing, <i>kan overføres</i>	110 210 000	
	75	Internasjonale film- og medieavtaler, <i>kan overføres</i>	18 670 000	
	78	Ymse faste tiltak	9 170 000	
335		Medieformål		
	1	Driftsutgifter	53 220 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 420 000	
	70	Kompensasjon til kommersiell allmennkringkasting	135 000 000	
	71	Mediestøtte	415 230 000	
	73	Medieforskning	22 706 000	
	74	Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier, <i>kan overføres</i>	20 400 000	
	79	Norsk rikskringkasting AS - NRK	6 413 342 000	
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	50 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
339		Pengespill, lotterier og stiftelser		
	1	Driftsutgifter	86 120 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 780 000	
880		Den norske kirke		
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke	2 198 279 000	
	71	Tilskudd til Sjømannskirken - Norsk kirke i utlandet	104 622 000	
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	414 915 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	5 135 000	
	78	Ymse faste tiltak	14 899 000	
882		Kirkebygg og gravplasser		
	60	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	60 741 000	
	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser	17 890 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	149 268 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	31 731 000	
	22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i>	30 371 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 600 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	33 164 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	159 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	58 045 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	57 575 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	63 926 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	15 949 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	8 232 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	63 690 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	126 362 000	
Totale utgifter				23 134 916 000
Inntekter				
3300		Kulturdepartementet		
	1	Ymse inntekter	88 000	
3320		Norsk kulturråd		
	1	Ymse inntekter	4 334 000	
3322		Bygg og offentlige rom		
	1	Ymse inntekter	139 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	31 832 000	
3323		Musikk og scenekunst		
	1	Ymse inntekter	345 000	
	2	Billett- og salgsinntekter m.m.	28 772 000	
3325		Allmenne kulturformål		
	1	Ymse inntekter	2 170 000	
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	1	Ymse inntekter	21 018 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Inntekter ved oppdrag	16 310 000	
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.		
	1	Ymse inntekter	30 710 000	
	2	Leieinntekter m.m.	4 103 000	
3329		Arkivformål		
	1	Ymse inntekter	6 804 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	5 104 000	
3334		Filmformål m.m.		
	1	Ymse inntekter	5 969 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	6 870 000	
3335		Medieformål		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 554 000	
	70	Gebyr	1 400 000	
3339		Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	2	Gebyr - lotterier	8 253 000	
	4	Gebyr - stiftelser	163 000	
	7	Inntekter ved oppdrag	6 988 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	2 721 000	
	9	Internasjonale oppdrag	3 420 000	
Totale inntekter				190 067 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 300, post 1	kap. 3300, post 1
kap. 320, post 1	kap. 3320, postene 1 og 3
kap. 322, post 1	kap. 3322, post 1
kap. 322, post 21	kap. 3322, post 2
kap. 323, post 1	kap. 3323, post 1
kap. 323, post 21	kap. 3323, post 2
kap. 325, post 1	kap. 3325, post 1
kap. 326, post 1	kap. 3326, post 1
kap. 326, post 21	kap. 3326, post 2
kap. 327, post 1	kap. 3327, postene 1 og 2
kap. 329, post 1	kap. 3329, post 1
kap. 329, post 21	kap. 3329, post 2
kap. 334, post 1	kap. 3334, post 1
kap. 334, post 21	kap. 3334, post 2
kap. 335, post 21	kap. 3335, post 2
kap. 339, post 1	kap. 3339, postene 2 og 4
kap. 339, post 1	kap. 5568, post 71
kap. 339, post 21	kap. 3339, post 7

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
322		Bygg og offentlige rom	
	50	Kunst i offentlige rom	10 mill. kroner
	70	Nasjonale kulturbygg	768,3 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 15 000 mill. kroner med varighet inn-til 1. mai 2021.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2020:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk- og scenekunst, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikk og scenekunst, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2020 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner.

Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfeller.

2. avgiftene per videogram for omsetning i næring være 3,50 kroner.

VII

Fullmakt til å benytte åremål

Stortinget samtykker i at det i 2020 gis adgang til i henhold til statsansattelovens regler å benytte åremål for kuratorer som forestår utvikling og gjennomføring av kunstproduksjoner i KORO. For disse gis det mulighet for åremål i en periode på fire år for konsulentene og inntil seks år for leder, med mulighet til én gangs fornyelse.

VIII

Fastsetting av langsiktige rammer for mediestøtten

1. Den direkte mediestøtten, jf. kap. 335 Medieformål, post 71 Mediestøtte, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst.
2. NRKs økonomiske ramme, jf. kap. 335 Medieformål, post 79 Norsk rikskringkasting AS – NRK, skal for årene 2020 til 2022 justeres hvert år i takt med pris- og lønnsvekst, minus et effektiviseringskrav på 0,5 pst.

IX

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 694, 7. mai 2018 oppheves.

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1429, post 1	kap. 4429 postene 2 og 9

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	61 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	60 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	15 mill. kroner
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	1,5 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	21 mill. kroner

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 52 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.54.14)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I statsbudsjettet for 2019 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
800		Barne- og familiedepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 9 410 000 til kr 9 262 000	148 000
841		Samliv og konfliktløsning	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analysar, <i>overslagsløyving</i> , nedsettes med fra kr 5 813 000 til kr 4 700 000	1 113 000
843		Adopsjonsstønad	
	70	Tilskot til foreldre som adopterer barn frå utlandet, <i>overslagsløyving</i> , nedsettes med fra kr 12 525 000 til kr 11 625 000	900 000
845		Barnetrygd	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , nedsettes med fra kr 15 790 000 000 til kr 15 750 000 000	40 000 000

Votering i sak nr. 2, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Barne- og familiedepartementet (Innst. 95 S (2019–2020), jf. Prop. 15 S (2019–2020))

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter:			
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 71</i> , nedsettes med fra kr 87 271 000 til kr 72 671 000	14 600 000
	22	Barnesakkunnig kommisjon, nedsettes med fra kr 8 194 000 til kr 7 194 000	1 000 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, <i>kan overførast</i> , nedsettes med fra kr 25 500 000 til kr 19 300 000	6 200 000
856		Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjara	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 143 391 000 til kr 139 391 000	4 000 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 855, post 1</i> , forhøyes med fra kr 283 389 000 til kr 289 589 000	6 200 000
880		Den norske kyrkja	
	70	Rammetilskot til Den norske kyrkja, forhøyes med fra kr 2 184 900 000 til kr 2 254 900 000	70 000 000
882		Kyrkjebygg og gravplassar	
	61	Tilskot til freda og verneverdige kyrkjebygg, <i>kan overførast</i> , forhøyes med fra kr 20 000 000 til kr 33 800 000	13 800 000
	70	Tilskot til sentrale tiltak for kyrkjebygg og gravplassar, nedsettes med fra kr 37 300 000 til kr 22 700 000	14 600 000
2530		Foreldrepengar	
	70	Foreldrepengar ved fødsel, <i>overslagsløyving</i> , forhøyes med fra kr 18 480 000 000 til kr 18 860 000 000	380 000 000
	71	Eingongsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , nedsettes med fra kr 860 000 000 til kr 810 000 000	50 000 000
	73	Foreldrepengar ved adopsjon, <i>overslagsløyving</i> , nedsettes med fra kr 56 000 000 til kr 49 000 000	7 000 000
Inntekter:			
3855		Statleg forvaltning av barnevernet	
	60	Kommunale eigendelar, nedsettes med fra kr 1 487 256 000 til kr 1 440 256 000	47 000 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for einslege, mindreårige asylsøkjara	
	04	Refusjon av ODA-godkjende utgifter, nedsettes med fra kr 110 127 000 til kr 105 722 000	4 405 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om
Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet (Innst. 94 S (2019–2020), jf. Prop. 18 S (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2019 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
315		Frivillighetsformål	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 11 130 000 til kr 13 350 000	2 220 000
	79	Til disposisjon, nedsettes med fra kr 11 340 000 til kr 9 120 000	2 220 000
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, nedsettes med fra kr 288 400 000 til kr 272 005 000	16 395 000
321		Kunstnerformål	
	75	Vederlagsordninger, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 203 180 000 til kr 207 680 000	4 500 000
322		Bygg og offentlige rom	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 36 500 000 til kr 20 500 000	16 000 000
325		Allmenne kulturformål	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 78 255 000 til kr 73 755 000	4 500 000
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 27 920 000 til kr 26 068 000	1 852 000
	85(NY)	Gaveforsterkningsordning, bevilges med	10 000 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 647 137 000 til kr 655 137 000	8 000 000
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 68 768 000 til kr 105 768 000	37 000 000
	70	Utenlandske krigsgraver i Norge, for høyes med fra kr 3 170 000 til kr 3 570 000	400 000
334		Filmformål m.m.	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 114 795 000 til kr 116 795 000	2 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 6 375 000 til kr 9 375 000	3 000 000
	72	Insentivordning for film- og tv-produksjoner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 71 360 000 til kr 68 360 000	3 000 000
Inntekter			
3322		Bygg og offentlige rom	
	2	Inntekter ved oppdrag, nedsettes med fra kr 31 000 000 til kr 15 000 000	16 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
3326	1	Språk-, litteratur- og bibliotekformål Ymse inntekter, for høyes med fra kr 10 730 000 til kr 18 730 000	8 000 000
3327	1	Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv. Ymse inntekter, for høyes med fra kr 20 169 000 til kr 57 169 000	37 000 000

II

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» til bevilgningen på kap. 325 Allmenne kulturformål, post 71 Kultur som næring.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 96 S (2019–2020), jf. Prop. 21 S (2019–2020), kap. 1429)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet 2019 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1429	1	Riksantikvaren Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 148 301 000 til kr 144 201 000	4 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 40 719 000 til kr 37 824 000	2 895 000
	22	Bevaringsoppgaver, kan overføres, for høyes med fra kr 21 708 000 til kr 29 103 000	7 395 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (avvikling av kringkastingsavgift, rettelser av inkurier mv.) (Innst. 79 L (2019–2020), jf. Prop. 12 L (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

lov

om endringer i kringkastingsloven mv. (avvikling av kringkastingsavgift, rettelser av inkurier mv.)

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester gjøres følgende endringer:

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1 *Varighet, innhold*

Det kan ikke sendes reklameinnslag i tilknytning til barneprogram eller reklameinnslag som særlig er rettet mot barn i kringkasting eller audiovisuelle bestillingstjenester.

Kringkastere kan ikke sende reklame for livssyn eller politiske budskap i fjernsyn. Dette gjelder også tekstfjernsyn.

Kongen kan gi forskrift om

a) *utsending av, innholdet i, omfanget av og tilsynet med reklamesendinger*

- b) *varigheten av meldinger fra kringkastere i forbindelse med egne programmer og tilleggsprodukter direkte avledet av disse programmene, meldinger om offentlige tjenester og vederlagsfrie innslag om velledige formål*
- c) *forbud mot å avbryte program for å sende andre meldinger eller utdrag av andre program.*

§ 8-1 andre ledd skal lyde:

Overdragelse av mottaker som har skjedd før 1. desember 2019, skal meldes til Norsk rikskringkasting.

§ 8-2 skal lyde:

§ 8-2 *Innførsel og omsetning mv. av kringkastingsmottaker*

Innførsel og innenlandsk salg, utleie eller utlån av kringkastingsmottaker, herunder antenner, som har skjedd før 1. desember 2019, skal meldes til Norsk rikskringkasting. Kongen gir forskrifter om meldeplikt og unntak fra meldeplikt for den som ble avgiftspliktig før 1. januar 2020.

§ 8-3 skal lyde:

§ 8-3 *Kringkastings- og tilleggsavgifter*

Kongen gir forskrift om innkreving av kringkastingsavgift, tilleggsavgift og renter for den som ble avgiftspliktig før 1. januar 2020.

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak frita helt eller delvis for kringkastingsavgift, tilleggsavgift og renter når særlige grunner tilsier det.

§ 8-5 første ledd skal lyde:

Den som mot vederlag tilbyr fjernsynssendinger ved kringkasting eller formidling av kringkasting, plikter å gi Norsk rikskringkasting AS opplysninger om sine kunders navn, adresse og fødselsdato. *Plikten gjelder bare for kundeforhold som ble inngått før 1. januar 2020.*

II

I lov 21. juni 2019 nr. 57 om endringer i diskrimineringsombudsloven og likestillings- og diskrimineringsloven gjøres i del II følgende endringer:

I endringen i § 26 blir nåværende tredje ledd nytt andre ledd andre punktum. Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd, nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd og nåværende sjette ledd blir nytt femte ledd.

I tilføyelsen av ny § 26 b skal første ledd lyde:

Virksomhetens ansatte og deres representanter, Diskrimineringsnemnda, Likestillings- og diskrimineringsombudet og forskere har rett til innsyn i dokumentasjon om likestillingsarbeid. Dersom dokumentasjonen som det gis innsyn i innebærer opplysninger, som

kan knyttes til enkeltansattes lønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, skal den som mottar opplysninger pålegges taushetsplikt og underskrive en taushetserklæring. Dette gjelder ikke opplysninger som er offentlige etter offentleglova.

III

Lovens del I trer i kraft 1. januar 2020. Lovens del II trer i kraft straks.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i finnmarksloven (endringer som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark fylker) (Innst. 82 L (2019–2020), jf. Prop. 134 L (2018–2019))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

L o v

om endringer i finnmarksloven (endringer som følge av sammenslåingen av Troms og Finnmark fylker)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark (Finnmarksloven)

I følgende bestemmelser skal uttrykket «Finnmark fylke» endres til «Finnmark»:

§ 22 første ledd, § 23 første ledd og § 29 andre ledd.

I følgende bestemmelser skal uttrykket «Finnmark fylkesting» endres til «Troms og Finnmark fylkesting»:

§ 7 andre ledd, § 7 sjette ledd, § 10 tredje ledd, § 10 sjette ledd, § 16 første ledd, § 16 femte ledd og § 31 andre ledd.

I følgende bestemmelser skal uttrykket «fylkesmannen i Finnmark» endres til «fylkesmannen i Troms og Finnmark»:

§ 18 andre ledd og § 46 første ledd.

§ 1 første ledd skal lyde:

Lovens formål er å legge til rette for at grunn og naturressurser i *Finnmark* forvaltes på en balansert og økologisk bærekraftig måte til beste for *innbyggerne i Finnmark* og særlig som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv.

§ 2 første ledd skal lyde:

Loven gjelder for fast eiendom og vassdrag med naturressurser i *Finnmark*. Med *Finnmark* menes det området som utgjorde *Finnmark fylke 1. juli 2006*. I strandlinjen gjelder loven så langt ut i sjøen som den private eiendomsretten strekker seg.

§ 15 første ledd skal lyde:

Dersom Finnmarkseiendommen i bankinnskudd, kontanter og lignende har aktiva som fratrasket eventuelt gjeld overstiger det som trengs av reserver for å sikre driften, kan styret beslutte at overskuddet helt eller delvis skal utbetales til *Troms og Finnmark fylkeskommune*, Sametinget eller allmennyttige formål. *Overskudd som deles ut til fylkeskommunen eller allmennyttige formål, skal komme Finnmarks innbyggere til gode.*

§ 25 andre ledd skal lyde:

Finnmarkseiendommen kan gi andre enn dem som er bosatt i kommunen eller i *Finnmark*, ytterligere adgang til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i §§ 22 og 23.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 7, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Lov om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsloven) (Innst. 81 L (2019–2020), jf. Prop. 139 L (2018–2019))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

L o v

om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet (kredittopplysningsloven)

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1 Saklig virkeområde

Loven gjelder for utlevering og annen behandling av opplysninger som ledd i kredittopplysningsvirksomhet dersom annet ikke er bestemt i eller i medhold av lov.

Følgende regnes ikke som kredittopplysningsvirksomhet:

- a) meldinger fra offentlige registre om rettigheter og heftelser i fast eiendom eller løsøre,
- b) meldinger til den opplysningene gjelder,
- c) Brønnøysundregistrenes behandling av lovpålagte registre,
- d) meldinger fra Løsøreregisteret om registrerte utleggstrekk og forretninger om «intet til utlegg».

§ 2 Geografisk virkeområde

Loven gjelder for behandling av kredittopplysninger som utføres i forbindelse med aktivitetene ved virksomheten til en behandlingsansvarlig i Norge, uavhengig av om behandlingen finner sted i Norge eller ikke.

Kongen kan i forskrift bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

§ 3 Definisjoner

I denne loven menes med

- a) personopplysning: enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person; en identifiserbar fysisk person er en person som direkte eller indirekte kan identifiseres, særlig ved hjelp av en identifikator, f.eks. et navn, et identifikasjonsnummer, lokaliseringsopplysninger, en nettidentifikator eller ett eller flere elementer som er spesifikke for nevnte fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sosiale identitet,
- b) kredittopplysning: opplysning som belyser kreditt-evnen til en fysisk eller juridisk person,
- c) gjeldsopplysning: opplysninger som nevnt i gjeldsinformasjonsloven § 2 bokstav d,

- d) kredittopplysningsvirksomhet: virksomhet som består i ervervsmessig eller stadig utlevering av kredittopplysninger i den hensikt å belyse kredittene,
- e) kredittopplysningsregister: enhver strukturert samling av opplysninger som er tilgjengelig etter særlige kriterier, enten samlingen er plassert sentralt, er desentralisert eller spredt på et funksjonelt eller geografisk grunnlag, og som brukes i kredittopplysningsvirksomhet,
- f) behandling: enhver operasjon eller rekke av operasjoner som gjøres med opplysninger om fysiske eller juridiske personer, enten automatisert eller ikke, f.eks. innsamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, tilpasning eller endring, gjenfinning, konsultering, bruk, utlevering ved overføring, spredning eller alle andre former for tilgjengeliggjøring, sammenstilling eller samkjøring, begrensning, sletting eller tilintetgjøring,
- g) kredittrating og kredittscore: matematisk beregnet poengsum eller kode som beskriver risikoprofil og som brukes til å bedømme kredittene,
- h) inkassoforetak: foretak som driver inkassovirksomhet i henhold til inkassoloven.

§ 4 Forholdet til personopplysningsloven og personvernforordningen

Personopplysningsloven og personvernforordningen gjelder for behandling av personopplysninger i kredittopplysningsvirksomhet dersom annet ikke følger av denne loven.

Kapittel 2. Behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet

§ 5 Behandlingsansvarliges og databehandlers ansvar

Personvernforordningen artikkel 24, 26 og 28 til 34 om behandlingsansvarliges og databehandlers ansvar gjelder tilsvarende for behandling av opplysninger om juridiske personer i kredittopplysningsvirksomhet.

§ 6 Opplysninger som kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet

I kredittopplysningsvirksomhet kan det behandles grunndata, kredittopplysninger og gjeldsopplysninger fra gjeldsinformasjonsforetak.

§ 7 Særlige kategorier av personopplysninger

Personopplysninger om rasemessig eller etnisk opprinnelse, politisk oppfatning, religion, filosofisk overbevisning eller fagforeningsmedlemskap, samt behandling av genetiske opplysninger og biometriske opplysninger med det formål å entydig identifisere en fysisk person, helseopplysninger eller opplysninger om

en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering, jf. personvernforordningen artikkel 9 nr. 1, kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

§ 8 Opplysninger om straffedommer og lovovertrедelser

Opplysninger om fysiske eller juridiske personers straffedommer og lovovertrедelser eller tilknyttede sikkerhetstiltak kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

Første ledd gjelder likevel ikke opplysninger om overtrедelser av straffeloven §§ 392 til 394.

§ 9 Kilder

Kredittopplysninger kan innhentes fra følgende kilder:

1. offentlig tilgjengelige kilder,
2. inkassoforetak,
3. Statens kartverk og virksomheter som videreformidler eiendomsopplysninger fra Statens kartverk i henhold til forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen,
4. Folkeregisteret,
5. Skattedirektoratet,
6. gjeldsinformasjonsforetak,
7. den registrerte selv,
8. register over kredittsperrer, jf. § 16.

Opplysninger om konkurs, akkord og gjeldsforhandlinger kan bare hentes fra Brønnøysundregistrene og Norsk lysingsblad.

§ 10 Inkassoopplysninger

Inkassoopplysninger om krav mot fysiske personer kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før en måned etter at inkassoforetaket har sendt stevning eller begjæring om rettslige skritt i saken. Ved eventuelt brudd på en nedbetalingsavtale som er inngått med et inkassoforetak, gjelder ikke denne begrensningen. Dersom betalingsavtalen gjenopptas, skal bruddet ikke registreres som en betalingsanmerkning.

Registrerte inkassoopplysninger om juridiske personer kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før en måned etter at inkassoforetaket har sendt krav om inndrivelse av gjelden.

Dersom flere inkassoopplysninger knytter seg til samme krav, skal opplysningene registreres som én anmerkning.

§ 11 Omtvistet fordring

Inkassoopplysninger som stammer fra en omtvistet fordring, skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet. Fordringen skal anses som omtvistet dersom skyld-

neren har innsigelser mot denne, med mindre innsigelsene er åpenbart grunnløse.

En fordring er ikke lenger å regne som omtvistet når det foreligger tvangsgrunnlag, jf. tvangsfullbyrdsloven § 4-1. En rettskraftig avgjørelse som er foranlediget av en omtvistet fordring, skal ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet dersom den registrerte gjør opp for seg innenfor domstolens fastsatte frist.

§ 12 Kreditrating eller kredittscore av juridiske personer

Som grunnlag for kreditrating eller kredittscore av juridiske personer er det bare tillatt å gjøre bruk av opplysninger om den juridiske personen.

Opplysninger om personer i ledende stillinger hos den juridiske personen kan likevel brukes som grunnlag for utarbeidelse av kreditrating eller kredittscore frem til første regnskap er tilgjengelig.

§ 13 Opplysninger om tidligere forespørsler

Opplysninger om tidligere forespørsler om kredittopplysninger kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

Kapittel 3. Utlevering av kredittopplysninger

§ 14 Utlevering av kredittopplysninger

Kredittopplysninger kan bare utleveres til mottakere som har saklig behov for opplysningene i forbindelse med vurdering av kredittverdne.

Kredittopplysninger kan bare utleveres på grunnlag av søkekriterier som gir unike treff i kredittopplysningsregisteret.

Kredittopplysninger skal utleveres skriftlig. Tilgang til direkte søk i kredittopplysninger skal ikke gis til privatpersoner.

Kredittopplysninger kan utleveres i form av kreditrating eller kredittscore for juridiske personer eller kredittscore for fysiske personer.

Avtaler som går ut på at mottakeren skal få utlevert fremtidige kredittopplysninger (kredittovervåking), kan bare omfatte opplysninger om juridiske personer.

Første ledd er ikke til hinder for at kredittopplysninger utleveres

- a) for bruk til journalistiske formål. Kredittopplysninger om fysiske personer kan bare utleveres til journalistiske formål i samsvar med personopplysningsloven § 3 dersom mottaker kunne innhentet de samme opplysningene fra en offentlig tilgjengelig kilde,
- b) til Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Finanstilsynet for analyse-, overvåkings- og statistikkformål. Slik utlevering skal skje vederlagsfritt for mottaker.

§ 15 Utlevering av gjeldsopplysninger

Gjeldsopplysninger om fysiske personer kan bare utleveres i samsvar med gjeldsinformasjonsloven § 13.

§ 16 Adgang til å motsette seg utlevering av opplysninger (kredittsperre)

Den registrerte har rett til å motsette seg at opplysninger utleveres i kredittopplysningsvirksomhet (kredittsperre). Dersom den registrerte har registrert kredittsperre, er det kun informasjon om kredittspærren som kan utleveres.

Kredittopplysninger kan likevel utleveres til bank, kreditt- eller finansieringsforetak som ledd i gjennomføring av deres lovpålagte risikovurderinger og til inkassoforetak.

Den som ønsker å registrere eller oppheve en kredittsperre, skal legitimere seg ved bruk av elektronisk ID.

Kapittel 4. Innsyn og informasjon til den registrerte

§ 17 Innsynsrett og informasjon til den registrerte

Fysiske personer har rett til å få en forklaring på eventuell kredittscore. Forklaringen skal tilfredsstille kravene i personvernforordningen artikkel 15 nr. 1 bokstav h.

Juridiske personer har rett til innsyn tilsvarende retten etter personvernforordningen artikkel 15.

Både fysiske og juridiske personer kan kreve å få opplyst hvilke opplysninger som er utlevert om dem de siste seks måneder, hvem opplysningene ble utlevert til, og hvilke kilder opplysningene er hentet fra.

Innsyn skal være gratis for den registrerte. Unntakene i personvernforordningen artikkel 12 nr. 5 gjelder tilsvarende.

§ 18 Gjenpartsplikt

Ved utlevering av kredittopplysninger om fysiske personer skal gjenpart, kopi eller annen melding om innholdet i kredittopplysningene samtidig sendes vederlagsfritt til den registrerte.

Gjenpartsbrevet skal i tillegg inneholde informasjon om:

1. identiteten og kontaktopplysningene til den behandlingsansvarlige for utleveringen og eventuelt den behandlingsansvarliges representant,
2. kontaktopplysninger til personvernombudet, dersom dette er relevant,
3. kilden som de utleverte opplysningene er hentet fra,
4. hvem som har etterspurt kredittopplysninger,
5. personopplysningene som ligger til grunn for en eventuell kredittscore,

6. forklaring på den underliggende logikken i beregningen av en eventuell kredittscore,
7. dato for når kredittvurderingen ble foretatt.

Plikten til å sende gjenpart gjelder ikke når kredittopplysninger utleveres til et inkassoforetak som tidligere har fått utlevert disse opplysningene i forbindelse med inndrivingen av den samme fordringen.

Plikten til å sende gjenpart gjelder ikke når kredittopplysninger utleveres til bank, kreditt- og finansieringsforetak til bruk i risiko- og soliditetsvurderinger.

§ 19 Forhåndsvarsel til fysiske personer

Når kredittopplysninger om en fysisk person registreres i et kredittopplysningsregister, skal den behandlingsansvarlige straks sende kopi av opplysningene til den registrerte. Forhåndsvarselet skal, i tillegg til den registrerte kredittopplysningen, inneholde den informasjonen som fremgår i personvernforordningen artikkel 14.

Plikten til forhåndsvarsling gjelder ikke ved registrering av opplysninger om skattefastsetting fra Skatteetaten, ved registrering av næringsinteresser fra Brønnøysundregistrene eller ved oppdatering av grunndata.

Plikten til forhåndsvarsling gjelder heller ikke ved innhenting av opplysninger om utlegg og innhenting av opplysninger om utleggsforretning og andre tvangsforretninger når varsel om slik innhenting er gitt i forbindelse med utsendelse av namsboken.

§ 20 Retting av uriktige opplysninger

Registrerte fysiske personer skal i forhåndsvarselet etter § 19 oppfordres til å be om retting av eventuelle uriktige opplysninger innen 14 dager fra mottak av forhåndsvarselet. De nyregistrerte opplysningene kan ikke brukes i kredittopplysningsvirksomhet før fristen er utløpt. Opplysninger om at gjeldsordning eller konkurs er åpnet, kan likevel brukes samtidig med at varsel sendes.

Den behandlingsansvarlige er ansvarlig for og skal kunne påvise at opplysninger om både fysiske og juridiske personer som behandles som ledd i kredittopplysningsvirksomhet, er korrekte og om nødvendig oppdaterte.

Kapittel 5. Tidsrommet opplysningene kan behandles

§ 21 Brukstid

En opplysning skal ikke behandles i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn fire år regnet fra den dato opplysningen første gang ble lovlig registrert med mindre annet følger av dette kapitlet.

Opplysninger som på et tidligere tidspunkt rettes eller slettes hos kilden for opplysningene, skal rettes eller slettes i kredittopplysningsvirksomheten så snart den

behandlingsansvarlige får kjennskap til endringen hos kilden.

§ 22 Fordring med lengre brukstid

Opplysninger om tvangsforretning i fast eiendom eller løsøre kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet så lenge de er registrert i det relevante offentlige registeret.

En fordring som ikke kan tvangsinnføres, kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet i ytterligere fire år, dersom det tas nye rettslige skritt.

§ 23 Gjeldsordning

Opplysning om åpning av gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven kan ikke behandles i kredittopplysningsvirksomhet dersom

- a) saken om gjeldsordning er hevet,
- b) gjeldsordning er fastsatt,
- c) gjeldsforhandlingsperioden er avsluttet uten at det er mottatt melding om at gjeldsordning er fastsatt.

Opplysning om åpning av gjeldsforhandling kan ikke behandles i kredittopplysningsvirksomhet lenger enn ett år fra åpningstidspunktet.

Opplysning om registrert gjeldsordning i henhold til gjeldsordningsloven § 7-1 kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet så lenge ordningen varer.

§ 24 Fordring som er oppgjort

Når en fordring er gjort opp, skal registreringen av fordringen ikke lenger brukes i kredittopplysningsvirksomhet.

§ 25 Historisk arkiv

Opplysninger som ikke lenger kan behandles i kredittopplysningsvirksomhet, jf. §§ 21 til 24, skal slettes eller overføres til historisk arkiv.

Opplysningene i historisk arkiv skal slettes eller anonymiseres når det ikke lenger er nødvendig for formålet med behandlingen at opplysningene lagres i identifiserbar form, og senest når det er gått ti år fra det tidspunktet opplysningen første gang ble registrert i kredittopplysningsvirksomheten.

§ 26 Opphør av virksomhet

Dersom virksomheten opphører, skal opplysningene slettes.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 27 Overtredelsesgebyr, tvangsmulkt og erstatning

Ved overtredelse av bestemmelsene i denne loven, gjelder personvernforordningen artikkel 82 og 83 nr. 5 og personopplysningsloven §§ 26 til 30 tilsvarende.

§ 28 Tilsyn og klage

Personvernforordningen artikkel 55 til 58 og personopplysningsloven §§ 20 til 25 gjelder tilsvarende for tilsyn og klage etter denne loven.

§ 29 Forskrifter

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om kredittopplysningsvirksomhet og behandling av opplysninger i slik virksomhet, herunder hvilke opplysninger som kan behandles etter § 6, og hvilke kilder opplysningene kan innhentes fra i henhold til § 9.

Kongen kan gi forskrift om dekning av Datatilsynets kostnader ved kontroll med etterlevelse av denne loven.

Kapittel 7. Ikrafttredelse. Endringer i andre lover

§ 30 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 31 Endringer i andre lover

Fra den tiden loven her trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing skal § 34 a tredje ledd lyde:

Opplysninger om utleggstrekk og beslutninger om intet til utlegg kan bare gis til advokater, finansinstitusjoner, inkassobyråer, *foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet etter kredittopplysningsloven*, samt offentlige myndigheter med taushetsplikt etter forvaltningsloven eller annen lov. Opplysningene kan bare gis ut skriftlig.

2. I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav skal § 28 andre ledd lyde:

Første ledd hindrer ikke at opplysninger overlates til eller lovlig brukes i *foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet i samsvar med kredittopplysningsloven*.

3. I lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret skal § 22 andre ledd lyde:

Enhver har rett til å få tilgang til og utskrift av opplysninger registrert i Enhetsregisteret, og elektronisk kopi av dokumenter registrert i registeret. Dette gjelder likevel ikke fødselsnummer og D-nummer. *Slike opplysninger kan likevel utleveres til intern bruk i kredittopplysningsvirksomhet, jf. kredittopplysningsloven.*

4. I lov 16. juni 2017 nr. 47 om gjeldsinformasjon ved kredittvurdering av privatpersoner gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav c skal lyde:

c) kredittopplysningsforetak: foretak som driver kredittopplysningsvirksomhet i samsvar med *kredittopplysningsloven*,

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Forholdet til personopplysningsloven og kredittopplysningsloven*

Personopplysningsloven gjelder så langt ikke annet følger av denne loven.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forholdet til *personopplysningsloven og kredittopplysningsloven*.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 8, debattert 10. desember 2019

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken og Une Bastholm om midlertidig returstanst til Afghanistan, innføring av rimelighetsvilkår i internfluktvurderingen og en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur (Innst. 61 L (2019–2020), jf. Dokument 8:179 LS (2018–2019))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fem forslag. Det er forslagene nr. 1–5, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

I

§ 28 femte ledd skal lyde:

Retten til anerkjennelse som flyktning etter første ledd gjelder ikke dersom utlendingen kan få effektiv beskyttelse i andre deler av hjemlandet enn det området søkeren har flyktet fra, og det ikke er urimelig å henvise søkeren til å søke beskyttelse i disse delene av hjemlandet.

II

Loven trer i kraft straks.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette umiddelbar stans i all tvangsretur av asylsøkere til Afghanistan frem til Stortinget har behandlet og gjort vedtak vedrørende endring i utlendingsloven (innføring av rimelighetsvilkår for internflukt).»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et ekspertutvalg for å sikre mer åpenhet og etterprøvbarhet i beslutninger om endringer av sikkerhetsvurderinger av returland i utlendingsforvaltningen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi Tilsynsrådet for Trandum et eget budsjett og nødvendig sekretærfunksjon, uavhengig av Politiets utlendingsenhet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette en uavhengig ekstern granskningsgruppe for å vurdere den aktuelle tvangsreturen, herunder de medisinske og barnefaglige vurderingene som ble foretatt før og under gjennomføringen av tvangsreturen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.57.49)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:179 LS (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars

Haltbrekken og Une Bastholm om midlertidig returstans til Afghanistan, innføring av rimelighetsvilkår i internfluktvurderingen og en uavhengig tilsynsordning for tvangsretur – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 85 stemmer for og 10 stemmer mot komiteens innstilling. (Voteringsutskrift kl. 19.58.31)

Presidenten: Presidenten forstår at det er noen som har stemt feil, og noen som ikke har fått stemt. Da tar vi voteringen om igjen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 89 mot 9 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.59.05)

Sak nr. 9 [19:59:15]

Referat

1. (98) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Arne Nævra og Karin Andersen om lukket fritids- og undervisningsopplegg med overnatting i trossamfunn (Dokument 8:25 S (2019–2020))

Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen som forelegger sitt utkast til innstilling for kommunal- og forvaltningskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.

